

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ І ФІНАНСІВ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ І МАРКЕТИНГУ**

ЗБІРНИК ТЕЗ

**ХІІ Міжнародної
науково-практичної інтернет-конференції
„ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ
ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ, ПРІОРИТЕТИ, ПЕРСПЕКТИВИ”
1 том
28-29 жовтня 2021 року**

м. Дніпро

УДК 338.43
ББК 65.9 (4Укр) 32

Організатор конференції:

Факультет обліку і фінансів та факультет менеджменту і маркетингу
Дніпровського державного аграрно-економічного університету

Збірник містить матеріали за такими тематичними напрямками:

- «Облік, аудит та оподаткування в аграрному секторі»;
- «Управління фінансово-економічно безпекою»;
- «Особливості фінансового забезпечення аграрного виробництва».

Учасники конференції:

- Білоруська державна сільськогосподарська академія;
- Білоруський національний технічний університет;
- Державний державний аграрний університет Молдови;
- Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Україна;
- Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна;
- Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна;
- Дніпровська академія неперервної освіти, Україна;
- Лодзинський Університет, Лодзь, Польща;
- Полтавський державний аграрний університет, Україна;
- Тбіліський державний університет імені Іване Джавахішвілі, Тбілісі, Грузія;
- Технологічний коледж, ДДАЕУ, Дніпро, Україна;
- Університет митної справи та фінансів, Україна;
- Харранський університет, Туреччина.

Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи : матеріали XII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 28-30 жовтня 2021 р. : В 2 т. – Том 1. – Дніпро : Видавничо-поліграфічний центр «Гарант СВ», 2021. – 154 с.

*Матеріали подано в авторській редакції.
Висловлені у виданні думки належать виключно авторам*

ОБЛІК, АУДИТ ТА ОПОДАТКУВАННЯ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

THE ESSENCE OF MARKETING AUDIT

*E. Akyurek, Master of Economics
University Harran, Turkey*

Marketing audit is a comprehensive, systematic study of the economic, political and demographic environment of the firm, its strategic, production plans in order to identify problems that have arisen and provide recommendations for further planning. The purpose of marketing audit is to determine the marketing goals and marketing strategy of the enterprise. The task of marketing audit is to present the most effective ways to achieve the goals of the enterprise.

Characteristic features of marketing audit are:

- 1) complexity (audit should cover all major types of marketing activities and is not limited to the analysis of certain critical moments);
- 2) systematic macro-order study - and microenvironment of the enterprise, marketing goals and strategies, marketing systems, etc.);
- 3) independence (auditing by independent experts);
- 4) regularity (ie the obligation to periodically conduct a marketing audit to prevent a possible crisis of the enterprise).

Marketing auditors can be external or internal. External audit of marketing is carried out by agreement of the consulting organization, internal - by employees of the inspected enterprise. In terms of content, a marketing audit can be previous, current and subsequent. This reflects the need to check not only the current and past marketing activities of the enterprise, but also the methods and ways of its implementation, which affects the quality of management decisions and further activities of the marketing department in the future.

Marketing audit can be applied to existing businesses or firms, to existing businesses, and to new projects. Marketing audit can be performed on the enterprise as a whole, for a separate structural unit, for a single investment project or for a commercial proposal. for several years, operational reports, data of synthetic and analytical accounting, statistical reporting.

After a detailed study of these documents, auditors make a marketing audit plan, which usually includes the following sections: audit of the marketing environment ; audit of the microenvironment; audit of marketing strategy; marketing performance audit

The auditor during the marketing audit must:

- 1) assess the degree of compliance of the client's place in the market, the actual state and development strategy of his enterprise;
- 2) check and evaluate the effectiveness of the marketing strategy;
- 3) determine the impact of marketing strategy on productivity, production efficiency;
- 4) analyze the various functions of marketing (sales organization, advertising, inventory, transport, etc.);

- 5) to establish the effectiveness of existing customer service systems, pricing;
- 6) determine the customer's place in the markets, including on export.

The report on the results of marketing audit should include the following information:

- 1) important marketing resources of the enterprise and a list of defining marketing needs of the enterprise, well and poorly performed marketing work;
- 2) information on the marketing position of the firm in relation to consumers, competitors, suppliers and others;
- 3) evaluation of modern marketing activities;
- 4) a list of marketing resources and competencies that, in the opinion of the auditor, the company should receive;
- 5) the auditor's recommendations on the future policy of the enterprise in the market, especially in terms of marketing and possible effect.

A marketing audit is ideally a process of regular and critical research, analysis and control over the marketing activities of the enterprise, on which depends the success of its functioning as a commercial organization.

СТАН ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ В ЛІКАРНІ

Безродна О.Г, здобувач, гр. МгОПз-1-20

Чернецька О.В., к.е.н., доц., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Основним нормативним документом у питанні організації обліку активів медичного призначення є Методрекомедації № 635 [1]. Цим нормативним актом також регламентується облік процесів закупівлі лікарських засобів та медвиробів та подальшого використання їх як запасів. Закупівля ліків та медичних виробів здійснюється на основі використання процедури публічних закупівель та системи “ProZorro”.

Основними видами запасів в лікарні є лікарські засоби, медичні вироби, продукти харчування, сировина, матеріали, паливо, запасні частини, будівельні матеріали, малоцінні та швидкозношувані матеріали. Облік ведеться за найменуванням кожного лікарського засобу окремо із зазначенням його найменування, дозування, форми випуску (таблетки, ампули тощо), відомостей про упаковку (коробки, флакони, пробірки тощо), найменування виробника лікарський засіб, кількості, ціни та кількості. Для аналітичного обліку лікарських засобів матеріально відповідальних осіб складу ведеться Книга складського обліку лікарських засобів та виробів медичного призначення.

Облік лікувальних засобів ведуть на складах, відділеннях, і в бухгалтерії. Усі лікувальні засоби обліковують в сумовому вираженні за договірними цінами. Для обліку лікарських засобів, що підлягають кількісному обліку, призначається Книга кількісного обліку аптекарських засобів, в якій для кожного найменування, упаковки, лікарської форми, дозування лікарських засобів відкривається окрема сторінка. До початку здійснення записів у книзі її сторінки нумерують, а їхню кількість завіряє головний бухгалтер. Записи про

надходження лікарських засобів здійснюють на підставі документів постачальника.

Старші медичні сестри кожного відділення визначають потребу в медикаментах та оформлюють накладні (вимоги), які виписуються ними у двох примірниках. Медична документація групи кількісного обліку ведеться у відділеннях старшою медичною сестрою у формі обліку отруйних лікарських засобів у відділеннях та кабінетах медичних установ та у Книзі обліку наркотичних засобів у відділеннях та кабінетах. Наприкінці кожного місяця старша медична сестра готує Звіт про рух лікарських засобів, що підлягають кількісному обліку, який після затвердження керівником установи подається до бухгалтерії. Тому бухгалтер списує використані лікарські засоби та лікарські засоби на підставі Звіту про надходження та відпуск (використання) лікарських засобів та медичних виробів, який він отримує від старших медичних сестер відділень. Цей звіт також надаються головними сестрами, як видно з схеми вище.

Виробничі запаси списуються на момент їх використання, а МШП - при видачі, так: ліки та вироби медичного призначення списуються відповідно до звіту старших медичних сестер; медичні прилади як МШП - згідно з повідомленням головних медсестер. Усі журнали подаються до 2 числа наступного місяця відповідно до звітнього періоду. Ліки із закінченим строком дії підлягають вилученню з обігу та списанню на підставі Акту та Звіту про утилізацію та вилучення лікарських засобів.

Меморіальний ордер «Накопичувальна відомість витрачання матеріалів» використовується для обліку операцій з витрачанням ліків. Дебетові записи субрахунків, які відповідають матеріальним субрахункам, здійснюються за кодами економічної класифікації витрат. Меморіальний ордер підписується виконавцем, особою, яка перевіряла меморіальний ордер, та головним бухгалтером. Медикаменти, компоненти, бактерицидні препарати, дезінфекційні засоби, сироватки, вакцини, кров, плівка для рентгенівських знімків, матеріали для проведення аналізів та перев'язувальні засоби, дрібний медичний інвентар (термометри, ланцети, пінцети, голки тощо) установ на субрахунку 1512 «Медикаменти і перев'язувальні засоби».

Таким чином, медикаменти є одними з головних запасів в закладах охорони здоров'я, так як без них вони не зможу виконувати свою основну функцію – надання лікувальних послуг громадянам. Надходження лікувальних засобів у установи охорони здоров'я супроводжується прийомом їх в аптеку чи склад установи, в спеціально обладнаному приміщенні. Звідти вони можуть відпускатися до відділень лікарні через матеріально відповідальних осіб відділень (маніпуляційних кабінетів) за накладними (вимогами), що мають бути затверджені з боку керівника медичної установи. У зв'язку з цим, гостро постає необхідність удосконалення нормативно-правової бази, яка регламентує облік лікарських засобів в закладах охорони здоров'я, а також розширення списку лікарських засобів, що підлягають предметно-кількісному обліку, який посилить контроль за їх використанням та збереженням у лікувальних

установах.

Література:

1. Методичні рекомендації ведення обліку лікарських засобів та медичних виробів у закладах охорони здоров'я: Наказ МОЗ від 09.09.2014 р. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635282-14#Text> (дата звернення 11.10.2021).

АНАЛІЗ ДОГОВІРНИХ ПРАВ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ РІШЕННЯ З УПРАВЛІННЯ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

Бояр Т. О., студентка групи МгОП-1-20

*Приходько І. П., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Договір є основним інструментом фінансово-господарських відносин, виконання його є гарантією фінансової стабільності. Інтеграція поглядів провідних економістів з власними спостереженнями відносно стану та обліку договірних відносин в ринковому середовищі дала підставу для визначення головних особливостей таких відносин:

1) У взаємовідносинах між суб'єктами при здійсненні операцій товарного змісту (коли об'єктом обліку є продукція, виконані роботи, надані послуги) характерним є складання таких господарських договорів, як: договір купівлі-продажу; договір постачання; договір підряду; договір бартеру; договір про надання послуг; договір зберігання; договір оренди; договір про товарний кредит.

2) З огляду на те, що практика господарювання примножує випадки систематичного невиконання договорів, ігнорування договірних умов, внаслідок чого частіше за все втрачають товаровиробники, при укладанні угоди особливу увагу необхідно приділяти її суттєвим умовам. В даний час економічна література не дає прямої відповіді на запитання, які саме умови договору слід вважати суттєвими. В загальному розумінні - це предмет та ціна договору [2, с. 22].

Особливістю договору як первинного документу є те, що він не знаходить свого відображення на балансових рахунках бухгалтерського обліку. В той же час він є джерелом зобов'язання, а інформація про сукупний розмір прав та зобов'язань підприємства може бути корисною для прийняття відповідних рішень його власниками (особливо при управлінні дебіторською заборгованістю), а також інвесторами та кредиторами [3, с.88] (рис. 1.).

Таким чином, договірні зобов'язання і права як фактор аналізу потрібно враховувати: при управлінні дебіторською заборгованістю, коли визначається кредитоспроможність партнера (або при аналізі кредитоспроможності позичальника); при прогнозуванні грошових потоків на власному підприємстві.

Згідно з компромісною позицією низки вчених, договірне право перед відображенням його в обліку повинно пройти перевірку на відповідність певним “критеріям визнання”, таким, як корисність та твердість контракту:

зобов'язання, виконання якого не можна уникнути в повній сумі або без виплати неустойки, може розглядатися як “тверде” [4].

Рис. 1. Аналіз договірних прав та зобов'язань у процесі формування рішення з управління заборгованістю [3, с. 88].

В даному випадку висновок бухгалтера про визнання договору таким, що підлягає відображенню в обліку, матиме суб'єктивний характер.

Тому вважаємо, що поза балансом потрібно обліковувати всі договірні права та обов'язки підприємств, а відповідність договору “критеріям неухильності” необхідно визначати на момент його укладення: корисність визначається власниками підприємства, виходячи з його інтересів, твердість контракту насамперед залежить від того, наскільки юридично грамотно складено цей документ і визначається наявністю методів забезпечення неухильного виконання договірних зобов'язань. Роль головного бухгалтера при укладанні договорів (контрактів), в першу чергу, полягає в ретельному контролі за їх фінансовими та платіжними умовами [1].

Для узагальнення інформації про наявність та рух зобов'язань по укладених контрактах, а також контролю за їх виконанням призначено позабалансовий бухгалтерський рахунок 03 “Контрактні зобов'язання”. Слід

зауважити, що План рахунків бухгалтерського обліку підприємств і організацій розглядає можливість обліку деривативів та інших контрактів, розкриття інформації щодо яких передбачено відповідними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку [3, с.93].

Список використаних джерел:

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підруч. [для студентів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит” ВНЗ] / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ПП “Рута”, 2003. – 726 с.

2. Гонта А. Договір купівлі-продажу // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – №27. – С. 21-24.

3. Петрук О.М. Бухгалтерський облік договірних зобов’язань і прав: Навч. пос. О. М. Петрук – Житомир: ЖІТІ, 2009. – 186 с.

4. Сопко В., Завгородній В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник. – К.: КНЕУ, 2000. – 260 с.

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

Д. В. Вакульчик студентка групи МгОП-1-20

Науковий керівник: к.е.н., доц. Погорелова Т.П.

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Основною метою створення будь-якого комерційного підприємства є процес максимізації прибутку при понесенні мінімальних затрат, що досягається в наслідок реалізації продукції, товарів, робіт чи наданні послуг, така діяльність підприємства базується на налагодженні та веденні партнерських стосунків з контрагентами, зокрема з покупцями та замовниками. Проведення дослідження даного питання дозволило відмітити багатогранність визначення понять «покупець» та «замовник».

Під покупцями розуміють - суб’єкт договірних відносин, на котрого покладено зобов’язання здійснити придбання певного активу (попередньо готової продукції) відповідно до встановлених умов визначених, як у письмовій, так і усній формі угоди. Придбання товару може здійснюватися за рахунок оплати грошових коштів або в формі обміну на інший актив, як у випадку бартерних операцій[3, с.441].

Замовником виступає суб’єкт договірних відносин при виконанні таких умов: здійснення попереднього замовлення конкретного активу/послуги; юридичного укладання письмового договору на отримання замовлення, що дозволяє проводити контроль виконання замовлення відповідно до умов угоди та отримує повні права власності над замовлення.

Вагомою ознакою обліку розрахунків з покупцями й замовниками є виникнення дебіторської заборгованості, що регулюється відповідно до вимог П(С)БО №10 «Дебіторська заборгованість», та визначає так заборгованість, як суму заборгованості дебіторів підприємству на певну дату[1].

Формування та розмір дебіторської заборгованості залежить від ряду факторів, що умовно можна поділити на дві основні категорії внутрішніх та

зовнішніх:

В свою чергу внутрішні фактори це ті фактори на які керівництво підприємства має безпосередній вплив: обсяги реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), структура собівартості продукції, період життєвого циклу виробництва; наявність матеріально-технічного забезпечення зберігання готової продукції (товарів), особливості кредитної та маркетингової політик підприємства, структура форм розрахунків з дебіторами, стан системи контролю дебіторської заборгованості підприємства тощо.

Зовнішні фактори: стан економіки країни; збалансованість грошової та товарної маси; кон'юнктура ринку кредитування; грошово-кредитна політика НБУ; динаміка інфляційних процесів; стабільність курсу національної валюти; розвиток цільового ринку; податкова система в державі; нормативне регулювання діяльності підприємства тощо.

Вплив змін рівня та структури дебіторської заборгованості безпосередньо впливають на фінансовий стан підприємства, що посилює необхідність впровадженні ефективного механізму управління, що містить ряд етапів.

Перший етап є основою аналізу та забезпечує основу формування інформаційної бази. Другий етап засновано на проведенні аналізу платоспроможності та ліквідності покупці відповідно до загальних показників їх діяльності (коефіцієнти ліквідності). Результатом етапу є встановлення індивідуальних умов надання комерційних кредитів та процедури інкасації дебіторської заборгованості.

Третій етап визначає рівень допустимої дебіторської заборгованості виходячи з прогнозованого обсяг реалізації.

Суть четвертого етапу полягає в забезпеченні моніторингу складових портфеля дебіторської заборгованості та проведення її систематизації за термінами.

Завершальний п'ятий етап забезпечує оцінку можливих ефективних змін політики кредитування для окремих дебіторів з метою збільшення обсягів продажу або прискорення термінів інкасації заборгованості. Дані зміни забезпечуються продовженням термінів кредитування, наданням знижок для певної категорії покупців. Також даний етап забезпечує оцінку можливостей трансформування дебіторської заборгованості завдяки факторингових операцій, обліку отриманих векселів тощо.

До основних проблем обліку розрахунків з покупцями і замовниками відносять:

1. Недостатня розробленість методичних підходів до класифікації та оцінки дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги;
2. Неможливість отримання інформації про дебіторську заборгованість в обсязі достатньому для проведення аналізу розрахунків підприємства з покупцями;
3. Недостатня розробленість плану рахунків бухгалтерського обліку та інструкції щодо його застосування з обліку розрахунків покупців та замовників;
4. Неєфективність системи внутрішнього контролю дебіторської

заборгованості на підприємствах.

5. Нерозвиненість форм рефінансування для ефективного управління дебіторською заборгованістю [2, с.743].

Напрямами вдосконалення обліку розрахунків є:

1. Проведення заліку взаємних зустрічних вимог за операціями, що стосуються дебіторської заборгованості для спрощення обліку дебіторської заборгованості;

2. Розробка рекомендацій стосовно обліку розрахункових операцій та його контролю за своєчасністю і повнотою таких розрахунків;

3. Вдосконалення методів визначення резерву сумнівних боргів та запровадити заходи, які б стимулювали його створення підприємствами;

4. Впровадити систему ефективного контролю за веденням обліку розрахунків з покупцями та замовниками, що базуватиметься на систематизації дебіторської заборгованості для забезпечення отримання правдивої та об'єктивної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень.

Облік розрахунків з покупцями та замовниками є найважливішою ділянкою бухгалтерської роботи, оскільки на цьому етапі формується основна частина доходів та грошових надходжень підприємств. Останнім часом облік розрахунків стає складнішим, що зумовлено змінами в правово-економічних відносинах, виникнення нових форм взаємовідносин між продавцем і покупцем, а також накопичення даних відповідно до потреб податкової звітності. Все це призводить до необхідності перегляду ряду сталих уявлень, завдань та вимог щодо обліку розрахунків з покупцями й замовниками.

Література :

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. №237. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.

2. Буднік Т.В., Гнатенко Є.П. Проблеми та шляхи удосконалення дебіторської заборгованості як об'єкта обліку й аналізу. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Випуск 9. С.740– 743. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/issue-9-2016/17>.

3. Ганусич В.О., Гурська І.В. Облік дебіторської заборгованості: управлінський та організаційний. Науковий вісник ужгородського університету. Серія: економіка. 2016. Вип. 1(1). С. 441-445. – Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/10859>.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Р. Величко, студентка гр. МгОП-1-20

Науковий керівник: О. Ткаченко, к.е.н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Облік, правильність нарахування та своєчасне перерахування до бюджету податків та зборів, а також нарахувань на оплату праці є дуже відповідальним аспектом облікової роботи бухгалтера.

Виплати працівникам у формі заробітної плати і прирівняних до неї доходів є частиною місячного (річного) оподаткованого доходу платника податків [1]. Отже, у момент нарахування зазначених доходів підприємство, виконуючи функцію податкового агента, зобов'язане нарахувати, утримати та сплатити до бюджету та соціальних фондів низку платежів – податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), військовий збір (ВЗ) та єдиний соціальний внесок (ЄСВ) [2].

Перелічені податки та збори можна розділити на утримання із доходів та нарахування на них:

- утримання – ПДФО (18%), ВЗ (1,5%);
- нарахування – ЄСВ (22%).

Податок на доходи фізичних осіб – це прямий загальнодержавний податок, що утримується практично з усіх видів доходів фізичних осіб, які мають джерело походження у Україні. З 2016 року ставка ПДФО фіксована й складає 18% [1, 4].

Військовий збір – тимчасовий збір із заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які нараховуються (виплачуються, надаються) працівнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами. Податок запроваджений на всій території України, як тимчасовий у зв'язку з особливим військовим станом на території України. Ставка збору від моменту його запровадження не змінювалася та становить 1,5% від об'єкта оподаткування.

Єдиний соціальний внесок – обов'язковий внесок до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування, з метою забезпечення прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування. З 2016 року розмір ставки ЄСВ не змінювався і сьогодні загальна ставка ЄСВ – 22 % від нарахованого доходу та 8,41% для працівників інвалідів [3].

Так, базою оподаткування ПДФО та ВЗ є нараховані доходи у формі заробітної плати або інших виплат і винагород, нарахування яких здійснюється відповідно до трудових договорів та за цивільно-правовими договорами.

За визначенням ПКУ заробітна плата — це основна та додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, які виплачуються (надаються) платнику податку у зв'язку з відносинами трудового найму згідно із законом [1].

Дохід у вигляді оплати праці, у тому числі виплачений у натуральній формі є базою для нарахування ЄСВ. До доходу у вигляді оплати праці належить основна і додаткова заробітна плата, заохочувальні та компенсаційні виплати, а також виплати за надані послуги чи виконані роботи за договорами цивільно-правового характеру, лікарняні та допомога по вагітності та пологах.

ПДФО, ВЗ та ЄСВ перераховують до бюджету за місцем реєстрації роботодавця. Терміни сплати залежить від способу виплати доходу.

Синтетичний облік нарахування та сплати ПДФО, ВЗ та ЄСВ ведеться на рахунках 6411 «Розрахунки за ПДФО», 642 «Розрахунки за обов'язковими

платежами» та 6511 «Розрахунки за єдиним соціальним внеском працівників підприємства» відповідно. При автоматизованому обліку нарахування податків здійснюється тими ж документами, що й нарахування доходу. Аналітичний облік зазначених утримань та нарахувань ведеться персоніфіковано за кожним працівником.

Література:

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 №2755-VI. Дата оновлення: 07.11.2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/ed20201107#Text>.

2. Про податок з доходів фізичних осіб: Закон України від 22.05.2003 № 889-IV (Редакція станом на 01.01.2011). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-15#Text>.

3. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>.

4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці: Закон України від 02.03.2015 № 219-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРІВ В ІНТЕРНЕТ-ТОРГІВЛІ

А.Галух, студентка гр. МгОП-20

Науковий керівник: Л. Волчанська, к.е.н.

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

У сучасних умовах економіки розвиток інформаційних технологій та поширення Інтернету сприяє активному розвитку такої форми дистанційної торгівлі, як Інтернет -комерція. Торгівля через відділ електронної комерції може бути класифікована по-різному, залежно від різних факторів:

- як роздрібний продавець, оскільки відділ Інтернет -торгівлі в основному продає товари та надає торговельні послуги кінцевому споживачеві;

- як продаж товарів на замовлення та як дистанційна торгівля, оскільки договір укладається на відстані, а покупець робить попереднє замовлення у продавця; торгівля здійснюється поза торговими або офісними приміщеннями, а вибір товару та його замовлення не збігаються за часом з передачею товару покупцеві (податок).

Законодавство не передбачає окремого нормативного документа, який би регулював торгівлю через відділ Інтернет -торгівлі, тому він регулюється тими самими документами, що й інші види торгівлі.

Особливості відділу оподаткування електронної комерції такі:

1. Відповідно до Податкового кодексу України спрощена система оподаткування не поширюється на суб'єктів підприємницької діяльності, які реалізують товари (послуги) через Інтернет, але має бути на загальній системі

оподаткування.

2. Особа, яка постачає товари (послуги) на митній території України за допомогою глобальних або місцевих комп'ютерних мереж, підлягає обов'язковій реєстрації як платник податку на додану вартість незалежно від розміру річного доходу. У цьому випадку нерезидент може здійснювати таку діяльність лише через своє постійне представництво, зареєстроване в Україні. Отже, для здійснення Інтернет -торгівлі фізична або юридична особа повинна перебувати у загальній системі оподаткування та бути платником ПДВ.

Відображення в обліку операцій з клієнтами в електронній комерції здійснюється в залежності від способу доставки (надходження товару в офіс продавця; кур'єрська доставка; доставка поштою) та виду оплати (готівкою, безготівково).

З метою бухгалтерського та податкового обліку торгових операцій через відділ Інтернет - торгівлі магазину існує 3 види розрахункових операцій:

1. Оплата готівкою: - через кур'єрську службу підприємства; - за допомогою сторонніх кур'єрських служб; - через поштові відділення; - оплата готівкою в офісі магазину.

2. Безготівкові розрахунки (банківський переказ);

3. Платежі електронними грошима. Якщо у компанії є своя кур'єрська служба, вона повинна здійснювати платежі за допомогою РРО, в даному випадку портативного. У цьому випадку суб'єкт господарювання готує «Звіт про використання РРО». Компанія також повинна придбати торговий патент у міру появи місця продажу товару. При продажі товару патент повинен бути у кур'єра. Момент продажу товару визнається при доставці покупцеві, що підтверджується документом про доставку, завіреним підписом покупця, який кур'єр подає до бухгалтерії.

У разі відвантаження товару поштою момент продажу настає при відправленні, що підтверджується поштовою квитанцією. Коротше кажучи, датою реалізації в цьому випадку слід вважати дату, зазначену в поштовому повідомленні про вручення посилки одержувачу. Однак, враховуючи період часу, протягом якого це повідомлення дійшло до продавця, автор не рекомендує приймати таке рішення. З податкової точки зору це ризиковано. Наприклад, якщо повідомлення про те, що одержувач отримав товар 31 грудня, надійшло до бухгалтерії у січні (після подання звіту), то ця частина обсягу продажів не буде включена до звіту, який буде враховуватися як приховування доходу.

Якщо покупець самостійно отримує замовлений ним товар, момент продажу можна визнати як за фактом виставлення рахунка -фактури, так і за отриманням грошей готівкою - це залежить від того, як організований реальний продаж: наскільки далеко готівка реєстр - від складів або від того, наскільки він близький до них, а також від розподілу обов'язків (одна і та ж посадова особа несе відповідальність за випуск товарів та прийняття грошей або різні особи).

Література:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-УІ (із змінами і

доповненнями) [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://www.zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 № 246 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] - Режим доступу:
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>

3. Меліхова Т.О. Сучасні проблеми обліку дебіторської заборгованості / Т.О. Меліхова, Д.А. Мась // Соціально-економічний розвиток / Матеріали ХХХІІ Міжнародної науково-практичної конференції, Чернівці, 18-19 січня 2016 р. - Т. 2. - Київ: Науково-видавничий центр «Лабораторія думки», 2016. - С. 22-23.

РОЛЬ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ В ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ВЕДЕННЯ ОБЛІКОВИХ ОПЕРАЦІЙ

О.М. Губарик, к.е.н., доцент

Г.Є. Павлова, д.е.н., професор

Н. Геркіял, студент групи МгОП-1-20

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Внутрішній контроль будівельної організації в широкому розумінні являє собою незалежну оцінку, як фінансових, так і технічних показників, проекту будівництва. Дана процедура включає в себе перевірку якості будівельно-монтажних робіт, визначення фактичної вартості об'єкта і реальних обсягів будівництва.

Об'єктами контролю будівельних організацій є:

- система управління будівельною організацією. Контроль цієї системи показує, які методи організація може застосовувати для виконання всіх вимог системи якості, а також ступінь відповідності обраних методів цим вимогам;
- система управління будівельним проектом. Контроль цієї системи показує яким чином організація застосовує вибрані нею методи для управління кожним конкретним проектом, а також ступінь адекватності застосовуваних методів вимогам замовника та учасників будівництва.

Вона допоможе виявити і усунути порушення в обліку реалізації продукції, а також зрозуміти перспективні напрямки діяльності фірми, для того щоб збільшити ефективність реалізації, для отримання максимального прибутку.

Розглянемо процедури проведення контролю в будівництві:

- проведення аналізу всіх необхідних документів, з урахуванням коригування, призначених для виконання проекту;
- порівняння реальних показників з прогнозованими;
- загальний аналіз управління будівництвом;
- аналіз системи документообігу;
- проведення аналізу фінансового, бухгалтерського, податкового і управлінського обліку в процесі будівництва;

- перевірка виконавчої документації (загальний журнал робіт, спеціальний журнал робіт);
- перевірка звітної документації (акт про приймання виконаних робіт, журнал обліку виконаних робіт);
- порівняння запланованих витрат з фактичними витратами в будівництві;
- оцінка договорів підряду;
- аналіз розрахунків, що містяться в кошторисі, з метою достовірності нормативів, коефіцієнтів і норм;
- порівняння ринкової вартості матеріалів з проектною;
- контроль недостач;
- оцінка обсягів робіт, передбачених в документації (перевірка розрахункових таблиць, що містять підсумкові величини).

Наявність системи внутрішнього контролю в будь-якій організації пропонується як одне з нормативних вимог, що регулюється Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996-XIV.

Так як багато будівельних організацій, особливо які відносяться до малого бізнесу, не проводять аудиторську перевірку, тому доцільно запропонувати введення функціональних обов'язків внутрішнього аудитора для посилення контролю за веденням обліку та складанням звітності в поєднанні з виконанням зобов'язань за договорами підряду.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРАХУНКУ СТАТИСТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЗВІТНОСТІ З ПРАЦІ

*О. Дубина, старший викладач
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Статистика праці є важливою складовою управління підприємством, оскільки вивчає чисельність, склад і структуру робочої сили, закономірності відтворення трудового потенціалу, ступінь та ефективність його використання в процесі суспільного виробництва. Основними формами звітності з праці, що визначені державною службою статистики України на 2022 рік та представлені альбомом форм державних статистичних спостережень, є Звіт з праці ф. 1-ПВ (місячна), Звіт з праці ф. 1-ПВ (квартальна), Звіт про заборгованість з оплати праці ф.3-борг (місячна) та Звіт про умови праці, пільги та компенсації за роботу зі шкідливими умовами праці ф.1-ПВ (умови праці). Форми державних статистичних звітів з праці складаються за точно встановлений календарний звітний період: місяць, квартал, період з початку року або за рік.

Для отримання об'єктивної статистичної інформації щодо зайнятості працівників та розмірів їх оплати праці Державною службою статистики України розроблено Інструкцію зі статистики кількості працівників, згідно з якою джерелами інформації виступають накази (розпорядження) про прийом на роботу, переведення на іншу роботу, припинення трудового договору; особові картки, накази (розпорядження) про надання відпустки, табелі обліку

використання робочого часу, розрахунково-платіжні відомості, розрахункові відомості, платіжні відомості, особові рахунки та інші документи первинного та бухгалтерського обліку, затверджені у встановленому порядку, що характеризують кількісний та якісний склад працівників, їх дохід у грошовій, натуральній формах, а також розміри пільг і компенсацій.

Головну увагу при складанні звітів приділяють показникам кількості працюючих, оскільки є особливості їх розрахунку, а саме:

- облікова кількість штатних працівників визначається на певну дату звітного періоду (на перше або останнє число місяця), враховуючи прийнятих та звільнених працівників цього дня;

- якщо підприємство на дату, що зазначена на статистичному звіті, з будь-яких причин не працювало (вихідний або святковий день, тощо), облікова кількість працівників відображається за станом на останній день роботи, що передував цій даті;

- середньооблікова кількість штатних працівників розраховується на підставі щоденних даних про облікову кількість штатних працівників, які уточнюються відповідно до наказів про прийом, переведення працівника на іншу роботу та припинення трудового договору;

- облікова кількість штатних працівників за кожен день повинна відповідати даним табельного обліку використання робочого часу;

- показники кількості працівників у формах статистичної звітності відображаються у цілих одиницях.

Крім того, при визначенні показників статистичної звітності звертають увагу на відображення суми фонду оплати праці, при цьому враховують такі особливості

- нарахування відображаються за календарний місяць (з 1го до 30-31го числа), тобто, наприклад, суми нарахованих відпускних, якщо вони припадають на 2 звітних періоди, розподіляються пропорційно часу, що припадає на дні відпустки у відповідному місяці;

- якщо нарахування фонду оплати праці робляться за попередній період (у зв'язку з уточненням кількості відпрацьованого часу, виявленням помилок), вони відображаються у складі витрат на фонд оплати праці того місяця, у якому були здійснені такі нарахування;

- усі види нарахувань в іноземній валюті за курсом НБУ на дату їх нарахування перераховуються в національну валюту.

ЗНАЧЕННЯ КЛАСИФІКАЦІ ВИТРАТ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ

Душейко С.М., магістр МгОПз-1-18,

Науковий керівник доцент, Волчанська Л. В.

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Витрати виробництва класифікуються за декількома ознаками, а саме: за економічним змістом, за калькуляційними статтями, за способом включення до собівартості тощо.

Витрати, що включаються до собівартості сільськогосподарської продукції, групуються за економічним змістом за наступними елементами: матеріальні витрати (за винятком вартості зворотних відходів); витрати на оплату праці; відрахування на соціальні заходи; амортизацію основних засобів; інші витрати [1].

До складу елемента «Матеріальні витрати» включаються вартість витрачених у виробництві: сировини і основних матеріалів; покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів; палива і енергії; будівельних матеріалів; запасних частин тари і тарних матеріалів; допоміжних та інших матеріалів.

До складу елемента «Витрати на оплату праці» включаються заробітна плата за окладами і тарифами, премії і заохочення, компенсаційні виплати, оплата відпусток та іншого невідпрацьованого часу, інші витрати на оплату праці.

До складу елемента «Відрахування на соціальні заходи» включаються: відрахування на пенсійне забезпечення; відрахування на соціальне страхування; страхові внески на випадок безробіття; відрахування на соціальне страхування від нещасного випадку; відрахування на індивідуальне страхування персоналу підприємства; відрахування на інші соціальні заходи.

До складу елемента «Амортизація» включається сума нарахованої амортизації основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних матеріальних активів.

До складу елемента «Інші операційні витрати» включаються витрати операційної діяльності, які не ввійшли до складу вищенаведених елементів, зокрема витрати на відрядження працівників цехів, на послуги зв'язку, на виплату матеріальної допомоги та ін.

Виробничі витрати включаються в собівартість вироблюваної сільськогосподарської продукції (робіт, послуг) відповідно до вимог, висловлених в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [2].

Усі витрати підприємства поділяються на 4 групи (рис.1).

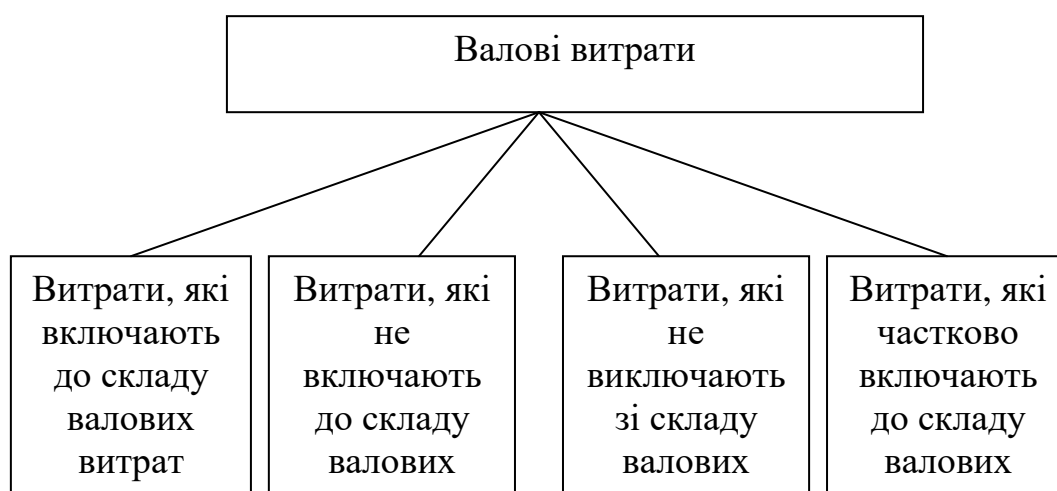

Рис.1. Види валових витрат

Спільним в обліку і валових витрат і витрат виробництва (діяльності) є наступне:

- валові витрати і витрати виробництва (діяльності) базуються на основі спільних первинних документів;
- традиційні витрати виробництва (діяльності), зокрема витрати на оплату праці, на соціальні заходи, на обов’язковий аудит тощо, є одночасно й валовими витратами.

При класифікації валових витрат слід звертати увагу на відмінності в понятті «валові витрати» у бухгалтерському та податковому обліку. Так як невірний підрахунок витрат може суттєво вплинути на оподаткований прибуток підприємства і відповідно на суму податку на прибуток.

Література.

1. Павлова Г.Є. Фінансовий облік активів аграрних підприємств : [навчальний посібник з грифом Міністерства освіти і науки України лист № 1/11-8058 від 29.08.11 р.] / Г.Є. Павлова, О.В. Чернецька. – Донецьк: Юго-Восток, 2012. – с 75-78.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.00 р. № 92 (зі змінами та доповненнями) // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2018. – №15, 16 (264, 265). – С. 43-46.

ВИТРАТИ НА ВИРОБНИЦТВО В ТВАРИННИЦТВІ ЯК ОБ’ЄКТ ОБЛІКУ

Заянц Н.І, здобувач, гр. МгОПз-1-20

Чернецька О.В., к.е.н., доц.,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

В процесі виробництва продукції галузі тваринництва витрачається жива праця, а також використовуються засоби та предмети праці. При побудові системи обліку щодо витрат в тваринництві доцільно врахувати великий обсяг робіт у виробничому процесі.

Відповідно з основними положеннями щодо складу витрат на виробництво і вихід продукції [1] на підприємстві передбачено групування витрат, які включаються до складу собівартості продукції за двома ознаками:

- а) за економічними елементами;
- б) за статтями калькуляції.

Групування витрат на виробництво за елементами доцільно використовувати для:

- визначення розміру прибутку до оподаткування;
- бюджетування витрат (формування кошторисів);
- розрахунок різноманітних економічних показників (матеріалоємності, трудомісткості, структури виробничих витрат).

Облік витрат на виробництво за економічними елементами ставить на меті визначення - що саме витрачено на виробництво продукції та на в якій

сумі. Саме за економічними елементами формується кошторис витрат в грошовому виразі.

Це групування дає відповідь на запитання, що витрачено на процес виробництва, але не дає відповіді щодо мети здійснення витрати. Тому це групування за певного значення в економічній діяльності доповнюється класифікацією витрат на виробництво за статтями калькуляції.

Калькуляція складається на підставі даних бухгалтерського обліку витрат на виробництво за статтями таких затрат. Особливістю сільськогосподарського виробництва є використання специфічного переліку статей витрат. Кожне сільськогосподарське підприємство має право цей перелік встановлювати самостійно.

Витрати в галузі тваринництва, як правило, розмежують за видами та групами сільськогосподарських тварин, оскільки саме від них одержується відповідна готова продукція. Отже, можна відзначити, що об'єктом обліку витрат в галузі тваринництва виступають саме групи тварин, наприклад, основне стадо ВРХ (готова продукція – молоко), худоба на вирощуванні і відгодівлі (готова продукція – приріст живої ваги тварин), доросле стадо птиці (готова продукція – яйця) тощо. Зауважимо, що таке розмежування в розрізі груп тварин буде формуватися індивідуально на кожному підприємстві в залежності від спеціалізації підприємства, а також необхідного рівня аналітичних даних.

Характерним для аграрних підприємств є відсутність розмежування загальногосподарських витрат на постійні і змінні. Оскільки в аграрному виробництві одночасно з основною продукцією можуть отримувати супутню та побічну продукцію, то витрати в момент їх формування не можна віднести на конкретний вид продукції. Отже, розмежування витрат на прямі та непрямі доцільно пов'язувати із способом віднесення на відповідний об'єкт обліку.

Облік витрат в сільськогосподарському виробництві має забезпечити оперативне, достовірне і повне надходження інформації щодо кількості і вартості виробленої продукції, трудових, матеріальних та інших витрат на виробництво продукції по галузі, підприємству в цілому та по його окремих структурних підрозділах (бригадах, цехах, фермах тощо). Метою обліку витрат на виробництво і вихід продукції є документальне, своєчасне, повне і достовірне відображення фактичних витрат на виробництво продукції для здійснення контролю за використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Для підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва чинять вплив ряд факторів, зокрема і своєчасне формування обліково-інформаційного забезпечення, на основі якого здійснюється аналіз і контроль рівня витрат, а також приймаються своєчасні обґрунтовані управлінські рішення.

Таким чином, облік має забезпечити інформацією не лише щодо загальної суми витрат на виробництво і вихід продукції, а також систематизацію її в розрізі діяльності для можливості визначення ефективності виробництва продукції. Ефективна система контрольних заходів щодо рівня

витрат в аграрному виробництві має сприяти скороченню витрат щодо використання матеріальних цінностей, припиненню нецільового використання необоротних активів, оптимізації процесів посіву і збирання урожаю, підвищенню конкурентоспроможності аграрного підприємства за рахунок зниження собівартості виробленої продукції.

Література:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”: Наказ Міністерства фінансів України № 87 від 31 березня 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення 11.10.2021).

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

Я. Корець, студентка гр. МгОПз-1-20

О.Ткаченко, к.е.н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Нормативно-правове забезпечення обліку і контролю – це є сукупність законодавчих актів найвищих гілок влади у державі (виконавчої, законодавчої та представницької), Міністерства фінансів України, інших міністерств та відомств, та кожного підприємства окремо, які забезпечують повноцінне функціонування та динамічний розвиток фінансового обліку, звітності й економічного контролю.

Дохід представляє собою надходження економічних вигод, які здійснюються в результаті господарської діяльності господарства у вигляді виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). В бухгалтерському обліку дохід представляється у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, яке призводить до підвищення сукупного капіталу.

Сучасне вітчизняне законодавство, що регулює бухгалтерський облік і контролю доходів від реалізації продукції (робіт, послуг), представляє собою багаторівневу систему, що знаходиться на стадії активного формування.

Методичні засади визнання, оцінювання та формування у фінансовому обліку інформації про доходи від звичайної діяльності підприємств та її розкриття у фінансовій звітності визначають різні законодавчі документи.

Законодавчим документом, який визначає методичні засади формування у фінансовому обліку інформації про доходи господарства та її розкриття у фінансовій звітності є П(С)БО 15 «Дохід». Норми даного положення використовується господарствами, фірмами та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім бюджетних установ).

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996 – XIV – визначає правові засади організації, регулювання, ведення фінансового обліку та складання звітності і поширюється на всіх юридичних осіб незалежно від форм господарювання та власності, а також на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову

звітність відповідно до чинного законодавства.

Податковий кодекс України від 23 грудня 2010 року № 2856-VI. Врегулює відносини які виникають у сфері оподаткування та визнання доходів.

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р., № 73 – визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) №18 «Дохід» набрав чинності 1 січня 1984 р. Даний документ регламентує умови визначення доходів від економічної діяльності господарств.

Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №291, проводить установа призначення і порядок відображення рахунків фінансового обліку, методом подвійного запису інформації про наявність і рух матеріальних активів, капіталу, зобов'язань та факти економічної діяльності господарств.

Отже, аналіз джерел нормативно-правового спрямування дозволяє зауважити, що законодавча база для здійснення обліку і контролю доходів представлена в Україні достатньо значною кількістю законів, постанов, ПСБО та МСБО.

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ОБСЯГУ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

*С. Кравченко, здобувач вищої освіти, гр.МгОП-1-20
Науковий керівник: Ю. Якубенко, к.е.н., доцент
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Виробництво є головною ланкою суспільного розвитку і базується на споживчих потребах людини. Проте міру задоволення ринкового попиту на продукцію відбиває не обсяг її виробництва в натуральному й вартісному виразі, а обсяг фактично реалізованих (проданих) виробів. Під процесом реалізації розуміють сукупність операцій з продажу готової продукції споживачам. Реалізацією продукції завершується процес кругообігу оборотних засобів підприємства. Даний процес створює можливість відтворення виробничих запасів і самого процесу виробництва. Виручка від реалізації продукції використовується для придбання нових виробничих запасів (предметів праці), здійснення розрахунків підприємства за своїми зобов'язаннями (перед працівниками по оплаті праці, перед постачальниками та іншими господарюючими суб'єктами, перед бюджетом по податкам і іншим платежам, органами соціального і пенсійного страхування, банками по кредитам) [1, с. 58].

В результаті реалізації продукції (робіт, послуг) підприємство повинно не тільки відшкодувати витрати на її виробництво і збут, але ще отримувати

позитивний результат своєї діяльності – прибуток. Незбалансованість обсягу виробництва продукції з її реалізацією негативно характеризує роботу підприємства. Отже, кожне підприємство повинно аналізувати, визначати та збалансовувати обсяги виробництва і реалізації продукції.

Обсяг виробництва і реалізації продукції є взаємозалежними показниками і на підприємстві вони повинні бути збалансованими. В умовах обмежених виробничих можливостей і необмеженого попиту на перше місце виходить обсяг виробництва продукції. Але в міру насичення ринку і посилення конкуренції не виробництво визначає обсяг продажів, а навпаки, можливий обсяг продажів є основою розробки виробничої програми. Підприємство має виробляти тільки ті товари і в такому обсязі, які воно може реально реалізувати [3, с.123].

Реалізація продукції – важлива заключна стадія кругообігу коштів підприємства. Від того, як організована система реалізації продукції, залежить неперервність виробничого процесу, оборотність оборотного капіталу, результати фінансово-господарської діяльності, рентабельність підприємства [4, с.108].

Згідно чинного законодавства підприємство здійснює реалізацію своєї продукції, інших матеріальних цінностей на підставі прямих угод (контрактів) державного замовлення, через товарні біржі, мережу власних торговельних підприємств. Темпи зростання обсягу виробництва і реалізації продукції, поліпшення її якості безпосередньо впливають на обсяг витрат, на прибуток і рентабельність підприємства. Отже, на основі аналізу обсягів виробництва і реалізації продукції підприємство має можливість здійснювати регулювання, збалансування даних показників.

Обсяг виробництва й продажу товарів (виконання, надання послуг) – це основні показники, що характеризують діяльність організації, і аналіз цих показників має значення з метою оцінки своєї діяльності як у етапі планування виробництва так і виконання планів. Тому не випадково аналізу показників випуску та реалізації продукції приділяють особливу увагу в системі економічного аналізу.

Основна мета аналізу обсягів виробництва і продажів продукції – збільшення обсягів реалізації рентабельної продукції шляхом розширення частки ринку й отримання максимального прибутку; викриття найефективніших шляхів збільшення обсягу випуску і поліпшення її якості; розвідка внутрішніх резервів зростання обсягу виробництва. Аналіз обсягів виробництва і реалізації продукції починається з проведення аналізу динаміки і структури.

Одним із важливих напрямів деталізації обсягу випуску продукції є вивчення його в асортиментно-структурному розрізі. При цьому слід ураховувати, що підприємство має чітку предметну, а отже, й галузеву спеціалізацію. Її визначають ще за організації підприємства, але асортимент продукції з часом може змінюватися. Одні товари перестають виробляти, інші – включають до виробничої програми.

Змінюваність складу продукції є наслідком цілеспрямованого чіткого керування цим процесом, що передбачає відносну стабільність асортименту за певні короткі проміжки часу, ретельне планування випуску продукції і суворий контроль за виконанням усіх асортиментних завдань і термінів випуску окремих видів продукції. Тому відхилення від планових завдань розцінюють як суттєвий недолік у роботі виробничих підрозділів, їхніх керівників та виконавців.

Під асортиментом розуміють перелік усіх видів продукції, що виробляється, із зазначенням обсягів випуску. Структура – це співвідношення окремих виробів у загальному обсязі виробництва. Зміна асортименту проти планового веде до асортиментних, а структура випуску до структурних зрушень.

Розрахунок показників виконання плану за асортиментом здійснюють трьома способами.

Перший спосіб має назву «найменшого числа». Його суть полягає у виборі найменшої із двох сум [2, с.112].

За другого способу як загальний показник беруть найменший відсоток виконання плану щодо всіх видів продукції.

Третій спосіб базується на співвідношенні кількості виробів, щодо яких план виконано не повністю, і загальної кількості планових позицій. Цей показник пов'язаний з номенклатурою продукції, а тому його називають коефіцієнтом номенклатурності [2, с.120].

Доповнюється аналіз розрахунком показника оновлення асортименту.

Оновлення асортименту – це процес зміни застарілих зразків продукції на сучасніші та технологічно досконаліші або випуск принципово нової продукції. Іноді його ототожнюють з простим розширенням асортименту продукції, що виробляється. Оцінку здійснюють за допомогою коефіцієнту оновлення [2, с.121].

Отже, вивчивши динаміку обсягу виробництва та реалізації продукції, проаналізувавши структуру випуску продукції і виконання плану по асортименту, необхідно визначити фактори зміни її обсягу, тобто доцільно проводити факторний аналіз, який і стане завершальним етапом аналізу, після чого можна буде робити висновки щодо обсягу випуску і реалізації готової продукції.

Література:

1. Петрович Й. М. Економіка підприємства. Львів: Магнолія, 2016. 504 с.
2. Мельник В. І. Механізм регулювання виробництва та реалізації продукції підприємства. Харків, 2018. 320 с.
3. Рибалкін В. Г. Механізм і форми реалізації продукції підприємства / Л. Д. Мамічева. Київ: Економіка України, 2019. 601 с.
4. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства. Київ: Знання, 2018. 340 с.

МАЛОЦІННІ ТА ШВИДКОЗНОШУВАНІ ПРЕДМЕТИ ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Ю.Кузьміна, студентка гр. М2ОПз-1-20

*Науковий керівник: Т. Саванчук, к.е.н., доцент
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Побудова системи обліку на підприємствах різних організаційно-правових форм та галузей діяльності передбачає облік цілої сукупності об'єктів, що знаходяться у власності підприємства. Досить специфічним об'єктом обліку є малоцінні та швидкозношувані предмети (МШП), які застосовуються підприємствами в ході здійснення господарської діяльності.

Передусім зазначимо, що малоцінні та швидкозношувані предмети є складовою частиною групи матеріальних ресурсів, які формують економічні ресурси підприємства. При цьому за своєю природою і призначенням малоцінні та швидкозношувані предмети є засобами праці, але на відміну від основних засобів їх вартість, згідно законодавства, включають до запасів підприємства. Так, згідно з П(С)БО 9 до складу запасів належать малоцінні та швидкозношувані предмети, що використовуються протягом не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більше одного року [1].

Специфічною особливістю виробничих запасів є те, що вони в процесі виробництва використовуються повністю і тому для кожного нового процесу виробництва їх потрібно замінити повністю новими. Також важливим є те, що саме виробничі запаси повністю переносять свою вартість на вартість виробленої продукції. Крім того, в собівартості продукції найбільшу питому вагу витрат займають витрати виробничих запасів.

Разом з цим, малоцінні та швидкозношувані предмети, хоч і відносяться до складу запасів відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» [1], але все ж в процесі виробництва не використовуються повністю при разовому їх застосуванні, а можуть використовуватися певний час в межах операційного циклу. Тому, на нашу думку, цю особливість малоцінних та швидкозношуваних предметів необхідно врахувати при визначенні їх економічної сутності та побудови їх обліку.

Тож зазначимо, що до категорії малоцінних та швидкозношуваних предметів відносяться предмети праці, які неодноразово беруть участь у виробничому процесі підприємства. В якості критеріїв для зарахування окремих об'єктів до малоцінних та швидкозношуваних предметів використовують їх передбачуваний (нормативний) термін використання. У випадках, якщо нормативний термін служби засобів праці не перевищує одного року, незалежно від індивідуальної вартості кожного з об'єктів, їх необхідно обліковувати у складі виробничих запасів як малоцінні швидкозношувані предмети.

Отже, малоцінні та швидкозношувані предмети за своєю економічною сутністю представляють собою особливий вид запасів підприємства. Їх основною ознакою є короткий період використання - не більше одного року,

або операційного циклу, якщо він більше року.

Керуючись проведеними дослідженнями економічної сутності малоцінних та швидкозношуваних предметів слід зазначити, що в сільськогосподарських підприємствах до малоцінних та швидкозношуваних предметів належать інструменти, господарський інвентар, спеціальний одяг, спеціальне взуття, постільні речі та інші цінності, якщо їх строк служби менше року.

Література:

1. Збірник положень (стандартів) бухгалтерського обліку: практичне керівництво серії «Бібліотека «Баланс» / [Головний редактор О. Целуйко]. – Дніпропетровськ: ТОВ «Баланс-Клуб», 2016. № 1. 187с.

АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ СІЛЬГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ

К. Луцук, студ. групи МгОПз-1-20

Науковий керівник: О.М. Губарик, к.е.н., доцент

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Функціонування підприємства незалежно від його виду діяльності та форми власності в ринкових умовах визначається його здатністю отримувати прибуток. У ринковій економіці прибуток є найбільш важливим фактором стимулювання виробничої і економічної діяльності підприємства та створює фінансову основу для його розширення, задовольняючи соціальні і матеріальні потреби робочої сили. Прибуток - найважливіший показник в системі оцінки показників виробничої, комерційної та фінансової діяльності підприємства.

Основні завдання аналізу фінансових показників:

- оцінка динаміки абсолютних показників фінансових результатів (прибутку і рентабельності);
- визначення напрямку і розміру впливу окремих факторів на розмір прибутку і рівень рентабельності;
- виявлення та оцінка можливих резервів зростання прибутку і рентабельності;
- аналіз порога прибутку.

Аналіз фінансових результатів підприємства включає такі основні елементи дослідження:

- зміна кожного показника за аналізований поточний період (горизонтальний аналіз показників фінансових результатів за звітний період);
- вивчення структури відповідних показників і їх змін (вертикальний аналіз показників);
- зміна показників фінансових результатів за відповідний період (трендовий аналіз показників).

Основне завдання економічної діяльності - виробництво високоякісної продукції та послуг для задоволення потреб національної економіки і населення.

Аналіз виробничої програми сприяє розвитку виробництва, підвищенню якісних показників праці і продукції, контролю за виконанням планових показників і договірних зобов'язань.

Перед початком аналізу виробничої програми вивчається ринок, на який буде поставлятися продукція: попит на всі види продукції, наявність конкуруючих товарів і можливість зростання їх виробництва, наявність джерел сировини. Інфраструктура реалізації та інші умови.

Завершальним етапом виробничої діяльності є реалізація продукції, отримання виручки і визначення фінансового результату. На відміну від виробничих підприємств, де практично вся продукція є товарною, в сільськогосподарському виробництві частина продукції не проходить стадію звернення, не має товарної форми, а залишається в господарстві в натуральному вигляді і витрачається на виробництво. потреби: насіння, корми та ін. З одного боку, розширення рослинництва і тваринництва залежить від раціонального використання продукції власного виробництва, а з іншого - від підвищення товарності виробництва і фінансового стану підприємства. При цьому підвищення рівня товарності не повинно відбуватися штучно через неповне задоволення потреб економіки. Створювати надлишкові запаси економічно недоцільно, так як це призводить до зниження обсягів реалізації продукції, створюються умови для їх нераціонального використання.

Тому аналіз фінансових результатів від реалізації сільгосппродукції повинен в першу чергу починатися з аналізу обсягів виробництва і рівня товарності.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНКИ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

*Масляна М. В., магістр групи МгОПз-1-20,
Науковий керівник: Приходько І. П., д.держ.упр., професор
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Задача діагностики фінансового стану та ймовірності банкрутства підприємства є актуальною, адже достовірна й своєчасна ідентифікація негативних факторів впливу на фінансово-господарську діяльність компанії дає можливість сформулювати відповідну фінансову політику та розробити заходи, які направлені на підвищення ефективності використання фінансових ресурсів. А також підвищити платоспроможність, забезпечити конкурентоспроможність у довгостроковому періоді, а головне – попередити ризик банкрутства підприємства.

У науковій літературі існує безліч підходів до оцінювання фінансового стану. Велике різноманіття методів оцінки фінансового стану створює необхідність їх додаткового групування та систематизації (рис. 1).

Діагностика банкрутства – це своєчасне виявлення неплатоспроможності, збитковості, фінансової залежності від зовнішніх джерел фінансування, низької ділової активності.

Рис. 1. Систематизація методів оцінки фінансового стану підприємств

Причини банкрутства підприємств можуть бути найрізноманітнішими. Їх можна розділити на дві групи:

- зовнішні, які практично дуже важко (іноді неможливо) врахувати;
- внутрішні, що безпосередньо залежать від форм, методів та організації роботи на самому підприємстві.

Індикаторний підхід є одним із найбільш поширених та полягає у розрахунку показників та коефіцієнтів, що характеризують діяльність підприємства, та їх порівнянні з нормативними значеннями. Це найпростіший метод аналізу рівня фінансового стану, який потребує найменше витрат часу та спеціальних умінь, а також дає змогу швидко відстежувати негативні тенденції у діяльності підприємства. Проте доволі складним є питання нормативних значень коефіцієнтів, які не завжди враховують зміни у зовнішньому середовищі підприємства та саму специфіку його діяльності.

Ресурсно-функціональний підхід полягає в аналізі використання власних та позикових фінансових ресурсів та їх визначенні окремо за кожним функціональним складником [36]. На нашу думку, дані методи є доволі вузькими, адже фактично ототожнюють рівень фінансового стану з використанням фінансових ресурсів, не враховуючи інші аспекти діяльності підприємства.

Методи оцінки на основі аналізу ймовірності банкрутства полягають у застосуванні моделей прогнозування банкрутства. Найбільш поширеними є зарубіжні моделі Альтмана, Р.Ліса, Р. Таффлера, Г. Спрінгейта, проте вони не враховують особливості вітчизняної економіки, яка значно відрізняється від західної [1, 2, 3, 4].

Усі методи діагностики банкрутства поділяються на кількісні та якісні. В дослідженнях найбільш поширеними серед кількісних методів прогнозування банкрутства є зарубіжні та вітчизняні факторні моделі, де факторами виступають окремі показники фінансової діяльності підприємства [2, 4].

Таким чином, у науковій літературі існує значна кількість підходів до визначення рівня фінансового стану, серед яких найбільш поширеними є: індикативні методи, методи інтегральної оцінки, ресурсно-функціональні

методи та методи, основанийі на оцінці ймовірності банкрутства. Основним недоліком наявних методів є неврахування поточного стану економіки України та особливостей окремих галузей, тому дані методи потребують постійного вдосконалення.

Список використаних джерел:

1. Ковальчук Н. О. Аналіз методик прогнозування банкрутства та оцінка фінансового стану вітчизняних підприємств / Н. О. Ковальчук, М. М. Слусаряк, А. В. Пуша // Бізнес Інформ. - 2018. - № 1. - С. 248-253.
2. Нескородева І. І. Порівняльний аналіз ефективності використання методів діагностики банкрутства українських підприємств / І. І. Нескородева, С. Пустовгар // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2011. - № 36. - С. 181-186
3. Ови Нафас Агаи аг Гамиш Аналіз фінансового состояния и прогнозирование риска банкротства банков / Нафас Агаи аг Гамиш Ови, Ю. П. Зайченко, О. С. Войтенко // Системні дослідження та інформаційні технології. - 2015. - № 2. - С. 59-74.
4. Підлипний Ю. В. Особливості аналізу ймовірності банкрутства в умовах кризи / Ю. В. Підлипний // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. - 2017. - Вип. 1(2). - С. 254-258.

ВПРОВАДЖЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ У ФЕРМЕРСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

О. Матюха, студ. групи МгОПз-1-20

Науковий керівник: О.М. Губарик, к.е.н., доцент

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

В умовах ринку, високого ризику, жорстокої конкуренції, фермерські господарства вимушені постійно знаходитись у пошуку раціональних шляхів діяльності, нових ринків збуту та підвищення конкурентоздатності своєї продукції. Відповідно, тут контроль повинен бути попереджувальним та своєчасно оцінювати якість управлінських рішень ще до виникнення витрат. Оскільки, перевищення витрат виробництва над доходами або відставання в оновленні продукції призведе, в свою чергу, до втрати ринків збуту і, як наслідок, банкрутства господарства.

Удосконалення господарського механізму діяльності фермерських господарств в умовах переходу до ринку, передбачає розвиток і впровадження економічних методів господарювання. Це, в свою чергу, вимагає подальшого удосконалення найважливіших функцій управління економікою підприємств: планування, обліку, контролю, аналізу і т. ін.

Нова економічна ситуація, а отже, сучасні вимоги системи управління випереджають існуючі методи управління й вступають з ними в протиріччя. Основні недоліки їх містяться у відсутності гнучкості та орієнтації на нові форми господарювання. Значні протиріччя мають місце між новими формами організації управління та організацією внутрішньогосподарського контролю,

зокрема й у фермерських господарствах.

При цьому внутрішньогосподарський контроль в системі управління доцільно досліджувати у взаємозв'язку з іншими функціями управління: бухгалтерським обліком, аналізом господарської діяльності, плануванням та оцінкою діяльності робітників. Пояснюється це тим, що кінцевою метою обліку і контролю є управління господарськими процесами. Відтак, дані обліку забезпечують можливість контролю та є одним із його джерел.

Очевидним є те, що в сучасних умовах господарювання актуальною є проблема розгляду контролю як самостійної функції системи управління, які у взаємодії з іншими функціями управління направлені на досягнення позитивних фінансових результатів.

Контроль - це остання із основних стадій управління за результатами. Йому, як правило, передують планування і виконання плану. Однак, жодна з попередніх стадій не може здійснюватись успішно без контролю. Так, на практиці контроль - це основа планування на новий звітний період, що почався чи лише починається. Це пов'язано з тим, що об'єкти, часові інтервали, показники за якими оцінюються результати і точні моменти контролю визначаються ще на стадії планування.

Отже, об'єкти процесу контролю за результатами можуть бути поділені на дві складових:

- чинники, що суттєво впливають на отримані результати (в самому господарстві та поза його межами);
- результати діяльності господарства.

Виконання плану також не може бути успішним без контролю, оскільки всі процеси, що здійснюються на виробництві, а також діяльність людей є одночасно об'єктами внутрішньогосподарського контролю.

Однак орієнтуючись на кінцевий результат, необхідно проводити активний контроль за досягненням проміжних цілей, які мають здійснюватись в конкретні проміжки часу. Крім того, ефективність контролю залежить від того, на скільки швидка реакція причому не лише на негативні, але і на позитивні відхилення.

За допомогою контролю за фінансовим станом визначається успіх фермерського господарства. Господарство, яке спрямовує контроль на результат, здатне швидко визначити причину невдач і успіхів і врахувати їх в майбутньому.

Важливою передумовою цілеспрямованого контролю є чітко визначені результати і цілі, які можуть бути виміряні. Структура системи контролю за результатами залежить від структури фермерського господарства і глибини охоплення організації системою управління за результатами.

Отже, у внутрішньогосподарському контролі за фінансовим станом центр ваги зрушується в напрямку контролю за плановими результатами. Однак враховуються результати заплановані і випадкові (незаплановані). Для контролю фінансового стану господарства використовують як абсолютні показники, так і відносні – фінансові коефіцієнти. Контроль останніх полягає в

порівнянні їх значень з базовими величинами, а також у вивченні їх динаміки за звітний період і ряд років. Як база можуть використовуватись середні за часовим рядом значення показників, які відносяться до минулих благополучних з точки зору фінансового стану періодів; середньогалузеві (середньорегіональні) значення показників; значення показників розраховані за даними звітності найсильнішого конкурента, а також теоретично обґрунтовані значення фінансових коефіцієнтів. Такі величини фактично виконують роль нормативів для фінансових показників.

ОБЛІК, АУДИТ ТА АНАЛІЗ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

А. Михлик, студентка групи ФБС-1-20

*Науковий керівник: О. Добровольська, д.е.н., професор
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Важливою умовою розвитку аграрного сектору є своєчасно одержана надійна й повна облікова інформація про наявність і стан основних засобів для цілей управління їх використанням. Значною мірою ефективність цього виду активів визначається якістю управлінських рішень. З огляду на це, є необхідність застосування методів аналізу, як однієї з найважливіших функцій управління, в процесі проведення аудиту основних засобів, що дозволить правильно оцінювати й контролювати їх використання. Застосування аналізу як інструмента оцінки системи внутрішнього аудиту повною мірою відповідає завданням створення ефективного управління основними засобами і дозволить раціонально їх використовувати завдяки своєчасному виявленню та ліквідації негативних впливів на систему внутрішнього аудиту та результативність її використання.

Головним напрямом удосконалення обліку на аграрних підприємствах є розробка і впровадження в практику моделі взаємодії системи бухгалтерського і статистичного обліку та оподаткування, тобто фінансова, податкова, статистична, статистична та інші види звітності повинні ґрунтуватися на даних бухгалтерського обліку, як це передбачено Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Це насамперед стосується уніфікації інформації про витрати, доходи та фінансові результати [1].

Найбільш прогресивною є форма ведення бухгалтерського обліку із застосуванням комп'ютерних технологій. Для підприємств аграрного спрямування необхідний спеціалізований вид комп'ютерних технологій обліку, який би відображав технологічні особливості галузі (значна номенклатура об'єктів обліку витрат, біологічні активи рослинного і тваринного походження, внутрішньогосподарське виробниче споживання виробленої продукції тощо). Тому лише незначна кількість середніх та великих сільськогосподарських підприємств перейшла на комплексну комп'ютеризацію облікових і звітних процесів.

Оптимальною формою здійснення аудиторської діяльності в аграрних

регіонах є головна фірма із розгалуженою мережею регіональних філій, із подальшою перспективою перетворення їх на дочірні підприємства. Територіальна розосередженість та різноманітність видів діяльності агроформувань обмежує реалізацію ринкової стратегії аудиторів-одноосібників та „малих” фірм [1].

Концепція функціонування та розвитку аудиту в аграрному секторі національної економіки передбачає визначення шляхів удосконалення: системи нормативного регулювання аудиторської діяльності в галузі; конкурентного середовища ринку аудиторських послуг; механізму ціноутворення та оподаткування доходів від надання аудиторських послуг; механізму посилення рівня відповідальності аудиторських структур та її страхування; механізму посилення контролю власника через розширення кола суб'єктів економічної діяльності в АПК, що підлягають обов'язковому аудиту. Рівень платоспроможного попиту агроформувань можна підвищити шляхом запровадження соціально спрямованих аудиторських послуг, що необхідні для ефективної реалізації державної аграрної політики та виконання яких передбачає досягнення у перспективі значного соціального та економічного ефекту.

Література:

1. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16 липня 1999 року № 996 XIV. Кадровий портал. URL: https://vk24.ua/regulations_and_jurisprudence/zakoni/zakon-ukraini-pro-oku-no-996

ДЖЕРЕЛА СПЛАТИ ПОДАТКОВИХ ПЛАТЕЖІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

А. Мінковська, к.е.н., доцент

І. Міхєєв, студент групи МгОП-1-20

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Оподаткування підприємств – невід'ємна складова податкової політики та системи бухгалтерського обліку будь-якої країни. В умовах ринкової економіки бюджетні надходження залежать від результатів діяльності суб'єктів господарювання. Тому раціонально організована система оподаткування повинна стимулювати господарську і підприємницьку ініціативу, бути простою і зрозумілою, забезпечувати ефективність процесу стягнення податків.

Субєкти господарювання, можуть перебувати на одній із двох систем оподаткування:

1) загальній системі оподаткування зі сплатою податку на прибуток та всіх інших податків і зборів;

2) спрощеній системі оподаткування зі сплатою єдиного податку.

Незалежно від того, яку систему оподаткування обере підприємство, кожний вид податку повинен мати відповідне джерело його сплати.

Джерелами сплати податків і податкових платежів є доходи їх платника, з яких сплачуються відповідні податки і платежі, тобто це те, з чого сплачуються податки. Джерело може бути безпосередньо пов'язане з об'єктом оподаткування

(наприклад, коли оподатковується безпосередньо дохід — прибуток, то об'єкт оподаткування і джерело збігаються), а може і не стосуватися об'єкта оподаткування (наприклад, податок на транспортні засоби нараховується з об'єму циліндрів двигуна автомобіля, а сплачується з доходу). Формування джерел сплати податків пов'язане з виробництвом і розподілом національного доходу. При розподілі виробленого національного доходу формується фонд оплати праці працівників і чистий дохід підприємства, які є джерелом сплати податків. Розрізняють чотири види доходів: ренту, процент, заробітну плату та підприємницький дохід [1].

Аналізуючи джерела платежів щодо доходів юридичних та фізичних осіб і безпосередньо платників податків, слід зазначити, що джерелом сплати прямих податків (податку на прибуток та ін.) для юридичних осіб є безпосередньо їх прибуток. Для непрямих податків (ПДВ, акцизного збору та ін.) джерелом, врешті-решт, також є прибуток (оскільки віднесення їх на збільшення собівартості проданої продукції і послуг зменшує на відповідну величину прибуток), тобто сплачуються вони в бюджет безпосередньо з виручки. Що ж до фізичних осіб, то утримані з їх доходів (як джерел податків) прямі податки (прибутковий - ПДФО та ін.) сплачуються в бюджет з виручки суб'єктів господарювання. Непрямі податки (ПДВ, акцизний податок) стягуються з фізичних осіб через ціни реалізовуваних товарів і послуг, що надаються, а перераховуються в бюджет продавцями товарів і послуг з отриманої виручки [2].

Таким чином, незважаючи що джерела сплати податків для юридичних і фізичних осіб різні, сплачуються вони в бюджет суб'єктами господарювання з виручки.

Література:

1. Горвата О., Мінковська А. Оподаткування сільськогосподарських підприємств. Збірник тез VIII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи», (м. Дніпро, 26-27 жовтня 2017 р.). Дніпро: ДДАЕУ, 2017. С.16-17.

2. Бурова Т. А., Волковицька О.М. Удосконалення організації обліку податкових платежів на підприємстві. Науковий вісник МДУ імені В. О. Сухомлинського. 2014. Випуск 5. 2 (101). С.28-33.

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ОБЛІКУ Й КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

А. Мінковська, к.е.н., доцент

Р. Тупас, студентка групи МгОП-1-21

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Ефективність господарської діяльності підприємства незалежно від його форми власності, організаційно-правової форми, галузевих особливостей, масштабів діяльності тощо значною мірою залежить від ефективності організації бухгалтерського обліку та налагодження інформаційних потоків з

метою задоволення запитів внутрішніх та зовнішніх користувачів. Це потребує постійного вдосконалення фінансового й управлінського обліку, в тому числі й обліку доходів, витрат і фінансових результатів, що можливе в рамках дослідження теоретичного та практичного аспектів їх побудови й забезпечується застосуванням системного підходу[1].

Переваги застосування системного підходу при організації бухгалтерського обліку доведені такими науковцями, як В.Ф. Палій, Я.В. Соколов, М.С. Пушкар, О.В. Шелковникова, Г.В. Шурупов та іншими. Тому вважаємо за недоцільне зупинятися на розгляді позитивних характеристик системного підходу, а охарактеризуємо його найбільш притаманні особливості.

На думку науковців, системний підхід до обліку доходів, витрат і фінансових результатів в широкому розумінні повинен включати щонайменше три рівні:

- система управління підприємством;
- підсистеми фінансового й управлінського обліку;
- елементи підсистем фінансового й управлінського обліку.

Ведення фінансового та управлінського обліку, у тому числі й обліку доходів, витрат та фінансових результатів, забезпечується підприємством. Основу управління складає управлінський вплив суб'єкта управління (керуючої системи) на об'єкт управління (керовану систему).

Провідна роль у інформаційному забезпеченні управлінської ланки належить фінансовому й управлінському обліку, що включають сукупність статичних показників фінансово-господарської діяльності підприємства, потоки різноманітної обліково-аналітичної інформації та контроль вказаних показників.

Контроль інформації фінансового й управлінського обліку, в свою чергу, забезпечує якість системи управління підприємством у цілому, а отже – стабільний розвиток підприємства в ринкових умовах господарювання.

Зміст системного підходу до удосконалення методики фінансового й управлінського обліку на третьому рівні структурної ієрархії мають становити теоретичні, концептуальні, організаційні й методичні рішення, що повинні бути реалізовані для досягнення ефективної організації обліку в цілому та обліку доходів, витрат і фінансових результатів зокрема.

Таким чином застосування системного підходу до обліку та контролю доходів, витрат і фінансових результатів дозволяє проаналізувати теоретичні й практичні аспекти діяльності підприємств та визначити пріоритетні напрями удосконалення як фінансового, так і управлінського обліку.

Література:

1.Пілевич Д.С. Застосування системного підходу до дослідження бухгалтерського обліку. *Економіка та управління підприємствами*. № 1. 2015. С.209-217.

РОЗРАХУНКИ З ОПЛАТИ ПРАЦІ ЯК ОБ’ЄКТ ОБЛІКУ

Нехамкіна К.Є., студентка гр. М2ОПз-1-20

Науковий керівник: Т. Погорелова, к.е.н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Заробітна плата – це точка перетину інтересів багатьох: підприємства, працівника, податкової, фондів тощо. Кожна з цих сторін оцінює значення заробітної плати, тому важко переоцінити значення роботи бухгалтера, пов'язаної з обліком розрахунків з оплати праці.

Питання нарахування заробітної плати, а також податкового і бухгалтерського обліку оплати праці займають особливе місце в роботі бухгалтерії кожного підприємства.

Бухгалтерський облік на підприємстві повинен забезпечувати: точний розрахунок заробітної плати кожного робітника відповідно до кількості і якості витраченої праці, що діють формами і системами його оплати, правильний підрахунок утримань із заробітної плати; контроль за дисципліною праці, використанням часу і виконанням норм виробітку робітниками, своєчасним виявленням резервів подальшого росту продуктивності праці, витратою фонду заробітної плати (фонду споживання); правильне нарахування і розподіл за напрямками витрат відрахувань на соціальне страхування і відрахувань до Пенсійного фонду України.

Оплата праці працівників, які перебувають у трудових відносинах з підприємствами, установами, організаціями, незалежно від форм власності й господарювання, регулюється, з одного боку, шляхом встановлення державного розміру мінімальної заробітної плати, норм, гарантій і компенсацій, умов і розмірів оплати праці працівників установ і організацій, які фінансує бюджет, умов і розмірів оплати праці керівників державних підприємств, оподаткування прибутків працівників, з іншого – угодами, які укладаються на державному, галузевому, регіональному рівнях і на підприємстві.

Регулювання оплати праці на рівні підприємства передбачає розроблення, затвердження й застосування внутрішніх (локальних) нормативних документів, зокрема положень: про оплату праці, про преміювання за виконання виробничих завдань і функцій, про винагороду за підсумками роботи за рік тощо.

Для проведення розрахунків з оплати праці підприємство згідно з установчими документами, розробляє штатний розпис.

Облік особового складу працівників здійснює відділ кадрів. Обліку підлягають усі працівники підрозділів незалежно від робіт, які вони виконують, та посад, що обіймають.

Протягом місяця відбувається підготовка та опрацювання первинних документів по обліку виробітку, відпрацьованого часу та іншої вихідної інформації для розрахунків по оплаті праці. Після їх розрахункової обробки складаються розрахункові відомості, які узагальнюють статистичні дані по розрахунках з робітниками та службовцями.

Наступним етапом облікової роботи по розрахунках з робітниками та службовцями є формування даних синтетичного обліку розрахунків та звітності.

Облік заробітної плати в системі рахунків – це синтетичний облік нарахування і розподілу заробітної плати, визначення належної суми працівникам і віднесення нарахованої оплати праці на відповідні рахунки витрат за статтями і об'єктами калькулювання.

Для обліку зарплати та розрахунків з працівниками використовується рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам».

Облік праці та заробітної плати має бути організований таким чином, щоб сприяти підвищенню продуктивності праці, повному використанню робочого часу, а також правильному обчисленню чисельності працівників для обліку заробітної плати з метою оподаткування.

ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНКА ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

К. Нор, студентка групи МгОП-1-20

Науковий керівник: Саванчук Т.М., к.е.н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

В сучасних умовах господарювання, здійснюючи виробничо-господарську діяльність, підприємства вступають в розрахункові взаємовідносини з іншими підприємствами, організаціями та особами. В результаті таких взаємовідносин може виникати дебіторська заборгованість, як сума боргів інших суб'єктів господарювання перед нашим підприємством.

Для того щоб підприємство мало можливість отримати погашення такої дебіторської заборгованості в майбутньому, її необхідно певним чином відображати в обліку та звітності. У сучасній економічній практиці методологічні основи відображення у вітчизняному бухгалтерському обліку і звітності дебіторської заборгованості наведені в П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [1].

Відповідно до п.4 вказаного П(С)БО дебіторською заборгованістю є сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату і для її визнання як активу в обліку повинні виконуватися певні умови:

- існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод;

- сума заборгованості може бути достовірно визначена [1].

На основі цього Садовський І.Б. зазначав, що поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги визнається активом одночасно з визнанням доходу від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг та оцінюється за первісною вартістю у разі наявності таких умов:

- покупцеві передані ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товар, інший актив);

- підприємство не здійснює надалі управління та контроль за

реалізованою продукцією (товарами, іншими активами);

- сума заборгованості може бути достовірно визначена;
- є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені [2].

Крім того, дебіторська заборгованість, для відображатися в обліку повинна бути оцінена у відповідності до П(С)БО 10 [1] (рис. 1).

Рис. 1. Оцінка поточної дебіторської заборгованості підприємства

Таким чином, визнання дебіторської заборгованості активом підприємства і її правильна оцінка повинна базуватися на вимогах законодавства, що забезпечить її правильне відображення в обліку.

Література:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.

2. Садовський І.Б. Фінансовий облік: навчальний посібник. Навчально-методичний відділ ЛНТУ, 2011. 346 с.

СТАН КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ В ДОСЛІДЖУВАНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Носенко М., здобувач, гр. МгОП-1-20

Науковий керівник: Чернецька О.В., к.е.н., доц.

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

На досліджуваному підприємстві проводиться інвентаризація кредиторської заборгованості у встановлені строки, а також здійснюється внутрішній контроль за правильністю розрахунків з оплати праці. До складу інвентаризаційної комісії на досліджуваному підприємстві входять керівник підприємства, головний бухгалтер, головний економіст. Виплата заробітної плати працівників підприємства щомісяця забезпечується накладною "розшифровкою", в якій перераховані всі нарахування та відрахування із

заробітної плати, а також сума, яка повинна бути видана цьому працівникові. Перевірка розрахунків з оплати праці підприємства здійснюється шляхом збору підписів працівників у Заяві про затвердження розрахунків з працівниками підприємства. Перш ніж подати свій підпис, працівник особисто вказує у відповідному рядку та графіку суму заборгованості, яка вказана за даними підприємства, або іншу суму (якщо він з цим не згоден), вказуючи у полі Примітки причину незгоди з даними підприємства. Вирішення розбіжностей, що виникають за даними про заборгованість між підприємством та працівником, здійснюється шляхом перевірки всіх операцій із наданням первинної документації. Після перевірки виплат із працівниками підприємства складається Акт інвентаризації розрахунків з кредиторами, де в окремому рядку зазначено заборгованість із заробітної плати.

Внутрішній контроль проводиться періодично наказом керівника підприємства. Перш за все перевіряється облікова робота відділу кадрів підприємства. У зв'язку з цим вони перевіряють рух персоналу, складеного в первинних документах: наказ чи розпорядження компанії про набір, переведення, звільнення, відпустку. Контроль перевіряє посвідчення особи, які зберігаються для кожного працівника, де вони вказують необхідні дані анкети та фіксують будь-які зміни, що відбуваються в його роботі. Крім того, вони перевіряють, чи кожному працівникові присвоєно номерну табличку кожною виробничою одиницею, якій присвоєно власну серію номерів

Потім перевіряє правильність оперативного обліку використання робочого часу в таблиці обліку робочого часу. На підставі цього документу щомісяця та в розрізі кожного працівника перевіряються розрахунки та правильність відображення загального фонду робочого часу, кількість прогулів на роботу з різних причин, фактично відпрацьований час та розрахунки за виплатами працівникам.

Розрахунок оплати праці працівникам за відрядною формою та визначення обсягу виконаних робіт перевіряються на підставі первинних документів з обліку відпрацьованого часу. Також перевіряються, чи визначений у первинних документах обсяг роботи, розмір нарахованих виплат, чи правильно визначено навантаження, чи відповідає нормам технологічних етапів виробничого процесу тощо.

Відповідно до вимог чинного законодавства перевіряються різні відрахування з суми нарахованих виплат, зокрема: утримання податку на доходи фізичних осіб, військових зборів та сум відповідно до виконавчих листів, профспілкових внесків (на підставі заяви працівників), підзвітних сум та відшкодування матеріальних збитків тощо.

Отже, внутрішній контроль розрахунків з оплати праці проводиться періодично відповідно до розпорядження керівника фірми. Ефективна система управління, що використовує весь необхідний набір методів, забезпечує керівний персонал достатньою інформацією приймати оперативні управлінські рішення, спрямовані на виправлення негативних наслідків порушень трудового законодавства, їх попередження та уникнення у майбутньому.

ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ

Тетяна Погорєлова, к.е.н, доцент

Людмила Волчанська, к.е.н, доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Облік праці та її оплата - центральне питання у всій системі обліку підприємства. Будь-який процес господарської діяльності пов'язаний з витратами не тільки коштів (предметів) праці, а й з витратами живої праці. Підвищення продуктивності праці зумовлене зростанням ефективності виробництва. Витрати живої праці - найважливіший елемент загальних витрат, витрати вимірюються в відпрацьованому часі. Це викликає необхідність обчислювати заробітну плату кожному працівнику і відносити її до складу витрат виробництва обігу.

Ведення бухгалтерського обліку в області оплати праці регламентовано суворими правилами і великою кількістю нормативних документів, які регулюють облік і контроль на підприємстві.

Зупинимося детальніше на окремих з них:

- основний документ - Конституція - має в своєму складі статті, повністю і цілком виразно присвячені праці в країні, тобто, встановлює, що всі мають право на винагороди за виконану працю, при цьому заборонена будь-яка дискримінація. Заробіток не повинен бути нижче встановленого законодавством мінімального розміру;

- Кодекс законів про працю, у кодексі розглядаються наступні аспекти трудових відносин:

- виникнення трудових відносин та порядок укладання трудових договорів між підприємством і його працівниками;

- тривалість робочого часу і час відпочинку (вихідні, святкові дні, відпустки);

- трудовий розпорядок і дисципліна праці;

- організація охорони праці;

- особливості регулювання оплати праці окремих категорій працівників: жінок, працівників у віці до 18 років, працівників, які працюють за сумісництвом і т.д.;

- питання захисту трудових прав працівників;

- відповідальність за порушення трудового законодавства.

Кодекс законів про працю покликаний встановлювати рівень умов праці та всебічну охорону трудових прав працівників. Порушення будь-якої статті Кодексу законів про працю є серйозною протизаконною дією і карається в адміністративному або кримінальному порядку, тому виконання встановлених в його статтях правил є обов'язковим для всіх керівників і працівників.

Кодекс законів про працю встановлює положення загального характеру, на основі якого органи місцевого самоврядування мають право застосовувати акти, що містять норми трудового права, в межах своєї компетенції;

- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Визначає об'єкти бухгалтерського обліку; обов'язок і особливості організації ведення бухгалтерського обліку; необхідність закріплення способу ведення бухгалтерського обліку в обліковій політиці; встановлює правила складання і зберігання первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку; проведення інвентаризації; регламентує загальні вимоги до бухгалтерської (фінансової) звітності, її складу в звітному періоді; встановлює обов'язок здійснення підприємством внутрішнього контролю та застосування держаних і галузевих стандартів бухгалтерського обліку;

- Податковий кодекс, встановлює обов'язок фізичних осіб, які отримують доходи від джерел в Україні, сплачувати податок на доходи фізичних осіб; регламентує особливості визначення видів оподатковуваних податком доходів, податкової бази, обчислення і сплати ПДФО податковим агентом; встановлює правила обліку і обчислення майнових, соціальних і стандартних податкових вирахувань, а також правила обчислення і сплати податку на прибуток підприємства;

- Положення з бухгалтерського обліку «Про затвердження Положення по веденню бухгалтерського обліку та бухгалтерської звітності в Україні», визначає особливості порядку організації і ведення бухгалтерського обліку, складання та подання бухгалтерської (фінансової) звітності юридичними особами, незалежно від їх організаційно-правової форми (крім кредитних організацій і державних установ);

- План рахунків бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності підприємства та Інструкція по його застосуванню визначає систему рахунків, на яких здійснюється облік операцій по розрахунках з працівниками;

- Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності в Україні», розкриває особливості організації і ведення облікової політики підприємства. В обліковій політиці підприємства затверджуються: план рахунків бухгалтерського обліку, форми первинних облікових документів, правила визнання доходів і витрат підприємства, правила документообігу, порядок організації внутрішнього контролю і т.д.;

- Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам». Витрати підприємства на оплату праці відносяться до витрат по основним видам діяльності. Витрати визнаються в тому періоді, в якому вони були здійснені, незалежно від часу фактичної виплати грошових коштів.

В обліковій політиці підприємство прописує порядок визнання витрат на оплату праці як витрат, віднесених на собівартість продукції, управлінські чи комерційні витрати.

Узагальнюючи сказане, можна сказати, що трудове законодавство включає нормативні акти, до числа яких можна віднести окремі закони, акти трудового законодавства, укази і розпорядження Президента, постанови і розпорядження Уряду, нормативні акти та ін.

Так, органи місцевого самоврядування можуть застосовувати нормативні

акти в галузі трудового права, які визначають соціальний захист інвалідів, багатодітних сімей, режим роботи тих організацій, які розташовані на території відповідного органу місцевого самоврядування. Крім того, органи місцевого самоврядування займаються працевлаштуванням громадян на новостворювані і існуючі робочі місця, передбачають додаткові заходи щодо поліпшення умов праці, розробляють заходи щодо попередження травматизму і професійних захворювань. Отже, органи місцевого самоврядування застосовують в межах наданих їм прав акти, які містять підвищений рівень юридичних гарантій.

Організаційно - розпорядчі документи по оплаті праці складаються з робочих документів підприємства. Питання оплати праці регулюються на підприємстві наступними документами:

- колективними договорами або угодами;
- локальними нормативними актами;
- трудовими договорами.

За підсумками вище викладеного можна зробити висновок, що заробітна плата – це винагорода в грошовій або натуральній формі, яку роботодавець повинен виплатити найманому працівникові за результати його праці, виконаної в звітному періоді. Роботодавець може встановлювати будь-яку систему і форму оплати праці, що не порушує інтереси працівника і не суперечить вимогам діючого законодавства. Дана ділянка бухгалтерського обліку досить детально регламентована нормативно-правовими актами.

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Ю.Подгорна, студентка гр. МгОП-1-20

Науковий керівник: Т. Саванчук, к. е. н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Організація обліку основних засобів на підприємстві є запорукою формування достовірної та релевантної інформації щодо наявності та руху основних засобів підприємства і регламентується рядом законодавчих актів, вимоги яких необхідно врахувати організовуючи облік основних засобів на конкретному підприємстві.

Так, головним нормативним документом, що регулює організацію та ведення обліку в нашій країні є Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [1, с. 8-15].

Безпосередньо питання обліку основних засобів найбільш повно висвітлені в П(С)БО 7 «Основні засоби». Цей стандарт регламентує порядок класифікації основних засобів, їх оцінки та переоцінки і нарахування амортизації [2, с.41-47].

Крім цього деякі аспекти обліку основних засобів регламентуються і іншими стандартами. Так, П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість» визначає методологічні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про інвестиційну нерухомість та її розкриття в фінансовій звітності. [2, с.176-181].

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» визначає порядок відображення в обліку операцій пов'язаних з орендою основних засобів та нарахуванням і сплатою орендних платежів [2, с.80-88].

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» регламентує порядок визначення справедливої вартості основних засобів різних груп [2, с.105-109].

Порядок віднесення основних засобів до певної групи, визначення строків їх корисного використання та нарахування амортизації в податковому обліку регламентується «Податковим кодексом України». Кодекс регулює ці питання шляхом визначення переліку податкових різниць, пов'язаних з основними засобами на які слід відкоригувати фінансовий результат до оподаткування [3].

Всі операції з основними засобами повинні відобразитися на рахунках бухгалтерського обліку. Порядок такого відображення регулює «План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» та інструкція щодо його застосування. Для обліку основних засобів у Плані рахунків передбачено рахунок 10 «Основні засоби» [1].

Крім перерахованих нормативних документів важливе значення для якісної організації обліку основних засобів мають також різного роду методичні рекомендації, які регламентують складання первинних документів щодо наявності та руху основних засобів, здійснення їх інвентаризації та оцінки.

Отже, організація та ведення бухгалтерського обліку основних засобів на підприємстві регламентуються багатьма нормативними документами вимоги яких слід врахувати для того, щоб інформація отримана із системи обліку підприємства була достовірною та повною.

Література:

1. Головні нормативні документи для бухгалтера: практичне керівництво «Бібліотека баланс». 2016. № 2. 195с.
2. Збірник положень (стандартів) бухгалтерського обліку: практичне керівництво серії «Бібліотека «Баланс» / [головний редактор О. Целуйко]. – Дніпропетровськ: ТОВ «Баланс-Клуб», 2016. № 1. 187с.
3. Податковий кодекс України зі змінами та доповненнями: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

УДОСКОНАЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ АКТИВІВ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

*Попов Є., студент гр.МгОП-1-20,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Внутрішній контроль є об'єктивним джерелом інформації, здатним допомогти керівництву підприємства обрати найбільш ефективні шляхи в досягненні цілей і виконанні завдань[2].

Запровадження структури внутрішньогосподарського контролю на

сільськогосподарському дозволить кожному окремому підрозділу вирішити свої завдання, які безпосередньо стосуються внутрішнього контролю на даному підприємстві (табл. 1).

З таблиці видно, що при створенні підсистеми внутрішньогосподарського контролю доцільно передбачити взаємодію одного суб'єкта з іншими в єдиній системі управління підприємством. На основі вивчення організаційної структури даного підприємства встановлено функціональний зв'язок суб'єктів та об'єктів внутрішньогосподарського контролю. Подана вище таблиця може слугувати підґрунтям для формування концепції комплексного механізму контролю.

Використання пропонованих підходів дозволить підвищити якість й ефективність внутрішньогосподарського контролю та знизити інформаційний ризик користувачів при прийнятті управлінських рішень. Для регулювання системи внутрішньогосподарського контролю на підприємстві рекомендуємо запровадити внутрішні організаційно-розпорядчі документи. На кожному рівні системи регулювання внутрішнього контролю повинен затверджуватись внутрішній документ, що урегулює відповідний напрям виконання процедур контролю активів підприємства[1].

Отже, розглянемо основні положення таких документів відповідно до елементів окремого рівня нормативного забезпечення. Умовою забезпечення якісного внутрішнього контролю активів підприємства є специфікація його суб'єктів в залежності від функцій системи контролю, які виконуються.

Таблиця 1

Функціональний зв'язок суб'єктів і об'єктів внутрішньогосподарського контролю необоротних матеріальних активів на підприємстві

Суб'єкти внутрішнього контролю	Функціональний взаємозв'язок активів з об'єктами внутрішньогосподарського контролю
Керівники структурних підрозділів	Дотримання технологічного процесу виробництва, зниження втрат від браку
Планово-економічний відділ	Розподіл бюджетних коштів, правильність складання калькуляцій
Бухгалтерія	Реальність, законність і доцільність операцій за відображенням вартості основних засобів; формування інформації з питань бухгалтерського обліку; правильність складання калькуляцій, проведення інвентаризації
Відділ внутрішнього контролю	Достовірність відображення сум у документах бухгалтерського обліку, вчасність документування

Функції внутрішнього контролю слід розподілити між персоналом (суб'єктами контролю – працівниками служби внутрішнього контролю). Це реалізовується шляхом розробки Положення про службу внутрішнього контролю, яке передбачає перелік всіх функцій системи контролю та їх розмежування між суб'єктами контролю. Дане Положення має містити наступні відомості: місце внутрішнього контролю в системі управління суб'єктом господарювання; взаємозв'язок з іншими структурними підрозділами; управління внутрішнім контролем; організацію контрольної діяльності;

підпорядкованість та інші питання, що дозволяють розподілити контрольні процедури, які реалізують функції контролю, між відповідальними за проведення та результат контролю особами.

Список використаних джерел:

1. Пантелеев В.П. Методологічні засади внутрішньогосподарського контролю / В.П. Пантелеев // Актуальні проблеми економіки. - 2008. - № 4. - С. 243- 249.

2. Рибалко Л.В. Стандартизація внутрішньогосподарського контролю / Л.В. Рибалко // Облік і фінанси АПК. – 2009. – № 8-10.– С. 141-145.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПРИ АВТОМАТИЗОВАНІЙ ФОРМІ ОБЛІКУ

Прометна Г. І., магістр групи МгОПз-1-20

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Підприємці часто не можуть вчасно отримати звіти, які є основними носіями інформації для прийняття управлінських рішень, на їх отримання витрачається значна кількість часу та зусиль облікових працівників.

Автоматизований облік відкрив перед обліковцями та керівниками доволі широкі можливості щодо оперативності та якості складання звітності.

Усю звітність, яка надається користувачам при використанні комп'ютерних програм бухгалтерського обліку, умовно можна поділити на три класи :

- а) системні внутрішні звіти;
- б) зовнішні (регламентовані) звіти;
- в) нестандартні звіти[1].

Часто бухгалтери використовують звіти, які допомагають їм перевірити правильність ведення обліку, відшукати ймовірні помилки – це так звані системні внутрішні звіти. Варто зауважити, що при веденні паперового обліку вони складаються за допомогою пошуку в підшивках документів у будь-якій їх комбінації.

Системні звіти заздалегідь спроектовані розробниками в частині як зовнішнього вигляду, так і опису алгоритмів формування їхньої змістової частини. Номенклатура таких звітів у стандартних конфігураціях програм може коливатися від одиниць до десятків.

Це «Відомість операцій по рахунку 37», «Оборотна відомість по рахунку 37», «Оборотно-сальдовий баланс», «Аналітична довідка по рахунку», «Головна книга» тощо, їх формування відбудеться за будь-якого варіанта розробленого бухгалтером робочого плану рахунків, внутрішніх стандартів кодування й облікової політики.

Підсумкову та детальну інформацію про рух заборгованості різних дебіторів можна отримати з а допомогою стандартних звітів. Дані про залишок заборгованості на початок, обіг за період і залишки на кінець періоду звітності за всіма банківськими рахунками надає «Обігово-сальдова відомість за рахунком 37». У діалоговому вікні на лаштування параметрів звіту задається

період звітності, рахунок «37», а «Вид субконто 1 – Контрагенти».

Стандартний звіт «Аналіз рахунку» містить зведені обороти рахунка 37 з іншими рахунками за період звітності.

Звіт «Аналіз рахунка за датами» дає змогу отримати цю ж інформацію в розрізі дат. Звіт «Картка рахунка» забезпечує отримання детальної інформації про рух розрахунків з різними дебіторами.

Ця особливість породжується самим механізмом формування таких звітів, який має жорсткі правила введення значень, обмежених кількістю параметрів.

Зовнішні (або регламентовані) звіти в межах програмного продукту 1С: Бухгалтерія – це звіти, які є обов’язковими для подання юридичними особами державним органам, інвесторам, кредиторам тощо. Під ними розуміють можливість автоматичного отримання в програмах звітів для податкової інспекції, позабюджетних фондів, різноманітних довідок, фінансових звітів.

Нестандартні звіти необхідні для задоволення потреб керівників підприємства у систематичному отриманні відповідей на актуальні питання. До цієї групи належать звіти, які є засобом для проведення оперативного аналізу, наприклад, щоденний звіт про оприбуткування грошових коштів і напрямки їх витрачання. Такий звіт не може бути заздалегідь передбачений розробниками, відповідно, його неможливо безпосередньо отримати штатними засобами програми. Зручною можливістю є також подання фінансової та податкової звітності зацікавленим користувачам в електронному вигляді[2].

Важливу роль в управлінні дебіторською заборгованістю відіграють планування, організація та контроль роботи з дебіторами. Отже, правильно організований облік та проведений аналіз дебіторської заборгованості повинен зменшити її розмір. У цьому напрямку автоматизація обліку надає більш широкі можливості, що дозволяє:

- визначати ступінь ризику несплати рахунків покупцями;
- збільшувати коло покупців з метою мінімізації втрат від несплати одним або декількома покупцями;
- контролювати співвідношення дебіторської заборгованості і кредиторської заборгованості;
- вести оперативний контроль за надходженням готівки;
- своєчасно визначати сумнівну заборгованість;
- вести претензійну роботу співпрацюючи з юридичною службою;
- своєчасно надавати платіжні документи;
- припиняти дію договорів з покупцями, що порушують платіжну дисципліну тощо.

Отже, створення ефективної моделі обліку дебіторської заборгованості дозволить уникнути ризиків неплатоспроможності і зниження показників ліквідності внаслідок отримання об’єктивної та своєчасної інформації для прийняття оптимальних управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту : [навчальний посібник] / С. В. Івахненко; 4-

те вид., випр. і допов. – К. : Знання, 2013. – 343 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ivakhnenkovaudit.info/IT_in_control&auditing.pdf.

2. Інформаційні системи і технології в обліку й аудиті : [підручник] / [Шквір В. Д., Загородній А. Г., Височан О. С.] Четверте видання, доопрацьоване і доповнене. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. – 404 с.

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ТА КОНТРОЛЮ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*Рудікова-Мацьків Н. П., магістр групи МгОПз-1-20,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Для удосконалення аудиту нематеріальних активів на підприємстві розробляють загальний план внутрішнього аудиту та його програму, в яких деталізують процедуру перевірки і необхідні робочі документи.

Запропоновані етапи внутрішнього аудиту на підприємстві відображено на рис. 1.

Рис. 1 Розроблені етапи проведення внутрішнього аудиту нематеріальних активів на підприємстві

Особливе значення для проведення внутрішнього аудиту має опитування працівників підприємства яке необхідно проводити з метою дослідження мети та обсягів перевірки та гарантування визначення усіх етапів внутрішнього аудиту [2].

Опитування може здійснюватися як у письмовій, так і усній формі, що і відображено на рис.2.

Рис. 2. Переваги різних видів прийому опитування під час проведення внутрішнього аудиту нематеріальних активів

Рекомендовано обирати вид опитування з урахуванням конкретних обставин справи, бажаного результату, дієвості чого чи іншого методу під час взаємодії з конкретною посадовою особою підприємства[1].

Окрім того, особа, яка проводить внутрішній аудит підприємства має на власний розсуд обирати модель поведінки щодо одночасного повідомлення або неповідомлення усім працівникам підприємства про проведення опитування.

Наступним кроком вдосконалення процесу проведення внутрішнього аудиту на підприємстві є розробка уніфікованих форм робочих документів особи, яка буде проводити внутрішній аудит на досліджуваному підприємстві. Зведення використання документів до єдиного зразка спрямоване на поліпшення аналітичної діяльності, порівняння отриманих результатів за роками тощо.

Процес аналізу результатів внутрішнього аудиту має допомогти встановити: чи є виявлений недолік окремою помилкою або цілісною помилкою системи обліку; чи знає про проблему працівник під порядкуванням якого виникла проблема; чи є нестача нематеріальних активів; чи можливо негайно виправити виявлені недоліки.

Список використаних джерел:

1. Мельничук Л. Ю. Бухгалтерське відображення інтелектуального капіталу : дис. канд. екон. наук : 08.06.04. Одеса, 2010. -224 с.
2. Сподарик В. Внутрішній аудит : проблеми, методика та організація. Економічний аналіз. 2010. № 6. С. 503-505.

ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

І. Рябенко, студентка гр. М2ОПз-1-20

О.Ткаченко, к.е.н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

В ефективності будь-якого виду економічної діяльності важливу роль відіграють запаси. Вони займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємства різних сфер діяльності і є найбільш важливою і значимою частиною активів сільськогосподарського підприємства. За їх відсутності неможливий процес виробництва, так як однією з обов'язкових умов його здійснення є забезпеченість сільськогосподарського підприємства предметами праці (виробничими запасами) – сировиною, матеріалами, паливом та іншими. Запаси обслуговують поточну господарську діяльність підприємства та входять до складу його оборотних активів, оскільки повністю споживаються або реалізуються протягом року.

З одного боку, сформовані виробничі запаси забезпечують постійність, безперервність та ритмічність діяльності сільськогосподарського підприємства, гарантують його економічну безпеку, з іншого – виробничі запаси на рівні великих промислових підприємств потребують великих капіталовкладень. Тому від організації облікового процесу виробничих запасів залежить в значній мірі точність визначення прибутку підприємства, його фінансовий стан, конкурентоспроможність на ринку та в цілому ефективність роботи.

Для раціональної організації обліку запасів на сільськогосподарському підприємстві, перш за все, необхідно дати відповідь на ряд запитань: коли, звідки, скільки і на яку суму надійшли запаси, як виконуються програми постачання; кому, коли і скільки відпущено запасів; як виконується програма виробничого споживання; який залишок по видах запасів і як дотримуються встановлені ліміти.

Необхідними передумовами формування облікового процесу запасів є: раціональна організація складського господарства; наявність інструкції з обліку виробничих запасів; розробка номенклатури запасів; правильне групування запасів; розробка норм витрачання запасів.

Досвід вітчизняних сільськогосподарських підприємств з організації обліку запасів свідчить про такі негативні аспекти: низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств; невідповідний рівень та обмеженість контролю використання виробничих запасів, а також складність визначення справедливої вартості

запасів, що полягає у використанні підприємствами бартерного обміну тощо.

Можна виділити такі негативні аспекти, що притаманні обліково-аналітичній роботі виробничих запасів:

– складність та дискусійність аспектів визначення справедливої (ринкової та неринкової) вартості запасів;

– застосування підприємствами застарілих галузевих нормативно-правових актів з обліку і контролю виробничих запасів; низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємства;

– відсутність комплексного поєднання даних усіх видів обліку підприємства для забезпечення керівництва підприємства необхідною управлінською інформацією;

– невідповідний рівень (а найчастіше і взагалі – відсутність) контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів.

Аналізуючи дослідження з питань організації обліку запасів, можна зробити висновок, що ряд положень і питань організації обліку запасів потребують вдосконалення. У свою чергу, розв’язання цих проблем зумовить вихід на новий рівень їх організації обліку, значно підвищить роль запасів в управлінні сільськогосподарським підприємством.

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ВИМОГИ ДО ЙОГО ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Т. Саванчук, к.е.н., доцент

О. Губарик, к.е.н, доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Управління затратами представляє собою процес вироблення та прийняття управлінських рішень за всіма основними аспектами їх формування. Основна ціль управління затратами на підприємстві полягає в оптимізації їх сум і рівнів, забезпечуючи високі темпи розвитку і досягнення попередньо запланованих обсягів виробництва.

Процес управління затратами носить комплексний характер і передбачає вирішення питань формування витрат виробництва і визначення собівартості окремих видів продукції, відкриття та практичне використання резервів економії затрат та зниження собівартості, здійснення контролю за станом і характером змін фактичної собівартості та величини затрат у порівнянні з плановими показниками.

Виходячи із економічного змісту поняття «управління», основними елементами управління витратами та собівартістю продукції підприємств є прогнозування та планування, нормування затрат, організація їх обліку та калькулювання собівартості продажів, аналіз, контроль та регулювання діяльності в процесі її здійснення. Всі ці функції управління витратами об’єднані у єдиному циклі управлінської діяльності і не можливі без належного обліково-аналітичного забезпечення.

При побудові обліково-аналітичного забезпечення управління витратами важливо врахувати, що в даний час, у сучасній економічній літературі велика увага приділяється управлінню центральним витрат, як окремими центрами відповідальності. Центр витрат - це об'єкт віднесення витрат, де акумулюються витрати, пов'язані з однією або декількома функціями та певними видами діяльності. При цьому, центр відповідальності – це відокремлений підрозділ підприємства, яким керує особа, що є відповідальною за величину затрат цього підрозділу.

Оснoву управління витратами становить їх планування. Основною метою планування операційних витрат є встановлення економічно обґрунтованої суми і складу поточних витрат підприємства в плановому періоді в розрізі кожного виду продукції, що випускається, окремих центрів відповідальності і по операційній діяльності в цілому.

Основною формою планування операційних витрат підприємства є їх бюджетування. Розробка планових бюджетів здійснюється по підприємству в цілому (основні результати розрахунку цього бюджету включаються до складу плану доходів і витрат з операційної діяльності та інших поточних планів підприємства), в розрізі всіх типів його центрів відповідальності, а також за окремими видами продукції, що випускається (в формі планової або нормативної їх калькуляції).

Велике значення в системі управління витратами має нормування, пов'язане з розрахунком норм витрат на матеріали, робочу силу і накладні витрати на науковій основі. Нормативні витрати орієнтують підприємство і в той же час є засобом оцінки змін, що відбуваються у виробничій діяльності з точки зору впливу на прибуток.

Управління витратами на основі норм попереджає непотрібні втрати, підвищує ефективність виробництва, поліпшує політику закупівель, вимірює витрата виробничих ресурсів і націлює на їх використання в майбутньому.

Таким чином, процес управління витратами передбачає забезпечення менеджерів всіх рівнів інформацією про витрати, необхідною для ефективного здійснення діяльності підприємства. Тому в інформаційному полі підприємства значне місце займає система обліку витрат, що включає окремі підсистеми: фінансовий облік, податковий облік, управлінський облік. Саме таке обліково-аналітичне забезпечення дозволить згрупувати витрати виходячи із потреб управління ними.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ

Є. Серченко, студентка гр. М2ОПз-1-20

О.Ткаченко, к.е.н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Нормативне регулювання бухгалтерського обліку у сільському господарстві в Україні здійснюється органами, що мають на це відповідні повноваження, зокрема:

- Верховною Радою України – шляхом прийняття законів та постанов;
- Президентом України – переважно у формі указів ;
- Кабінетом Міністрів України – прийняттям постанов;
- уповноваженими органами держави – у формі відомчого регулювання в межах наданих їм повноважень;
- місцевими державними адміністраціями – згідно зі своєю компетенцією, що визначається відповідними законодавчими актами.

З метою забезпечення єдності в складі і класифікації загальновиробничих витрат, застосовуються методики їх планування та обліку відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (зі змінами та доповненнями), та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку розроблені Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств. Дія методичних рекомендацій також поширюється на структурні підрозділи несільськогосподарських підприємств, що займаються виробництвом сільськогосподарської продукції.

Згідно з П(С)БО 16 «Витрати» собівартість продукції формується із виробничої собівартості, яка об'єднує прямі та загальновиробничі витрати. Стандарт також передбачає поділ загальновиробничих витрат на розподілені і нерозподілені постійні витрати, з віднесенням перших у склад виробничої собівартості продукції.

Відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» визначено, що до складу загальновиробничих витрат включаються:

- витрати на управління виробництвом;
- амортизація основних засобів загально виробничого призначення;
- амортизація нематеріальних активів загально виробничого призначення;
- витрати на утримання, експлуатацію та ремонт, страхування, операційну оренду основних засобів, інших необоротних активів загально виробничого призначення;
- витрати на вдосконалення технології й організації виробництва;
- витрати на опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення та інше утримання виробничих приміщень;
- витрати на обслуговування виробничого процесу;
- витрати на охорону праці, техніку безпеки і охорону навколишнього природного середовища;
- інші витрати.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», та Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств формують основу нормативну базу безпосередньо обліку та розподілу загальновиробничих витрат.

При здійсненні господарської діяльності не залежно від галузі, в якій функціонує суб'єкт господарювання, виникають суперечки: між покупцем та

продавцем, замовником та виконавцем, підприємством та органами державного контролю. Не виняток і сільське господарство. Для того, щоб цьому запобігти, потрібно розробляти нове, вносити зміни до існуючого законодавства, деталізувати та удосконалювати його.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Атамас О.П., к.е.н., доцент

Сідельник А.М., магістр гр.М2ОПз-20

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

При оцінці діяльності підприємства визначальним критерієм ефективності господарювання є фінансові результати діяльності.

Кожне сільськогосподарське підприємство, окрім забезпечення суспільства життєво необхідними ресурсами, має на меті отримання позитивного фінансового результату діяльності - прибутку.

Прибуток є головним джерелом задоволення соціальних потреб суспільства та зростання ринкової вартості підприємства, а також основним джерелом формування фінансових ресурсів для забезпечення розвитку підприємства, виступає основою для розширення виробництва, захисним механізмом від банкрутства, базою економічного розвитку держави.

Зміст категорій "прибуток" розкрито у НП(С)БО №1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", згідно якого прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати [1].

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку визначають прибуток як залишкову суму після вирахування витрат (що включає коригування збереження капіталу в разі необхідності) з доходу, а також як будь-яку величину, що перевищує суму, необхідну для збереження капіталу на початок періоду. Якщо витрати перевищують дохід, залишкова сума є чистим збитком [2].

Реальний прибуток, створений на підприємстві за звітний період, має синергетичну основу і може бути визначений в системі рахунків бухгалтерського обліку.

У міру отримання чистого прибутку підприємство використовує його на власний розсуд. Прибуток за рішенням власників може бути спрямований на виплату дивідендів, поповнення зареєстрованого (пайового) або резервного капіталу підприємства.

Для узагальнення інформації про фінансові результати від звичайної діяльності Планом рахунків передбачений рахунок 79 «Фінансові результати», який має три субрахунки.

Аналітичний облік фінансових результатів ведеться за їх характером, видами продукції, товарів, робіт, послуг та іншими напрямками, визначеними сільськогосподарським підприємством самостійно та обов'язково відображено в обліковій політиці підприємства. Бухгалтерський облік в Україні

характеризується відносно узгодженою системою формування фінансових результатів за видами діяльності підприємства. Кінцевий фінансовий результат підприємства (прибуток чи збиток) складається із фінансового результату від операцій, які є предметом його основної діяльності, іншої операційної, фінансової та інвестиційної, які в сукупності формують фінансовий результат звітного періоду.

Література:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 “Подання фінансових звітів” [Електронний ресурс]. – Режим доступу:zakon.rada.gov.ua/go/929_013

УДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЮ ВИТРАТ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Сідельник А.М., магістр гр.МгОПз-20

Атамас О.П., к.е.н, доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Сучасні агропромислові підприємства є складним виробничими системами, які вимагають впровадження ефективних систем контролю за всіма ланками діяльності.

Витрати являють собою найважливішу складову сільськогосподарського виробництва, і мають вагомий вплив на кінцевий результат діяльності підприємства. Тому вся інформація з приводу витрат посідає основне місце в системі контролю виробничої діяльності.

У Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку (далі НП(С)БО) 16 «Витрати» п.6, витрати визначаються як «або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства, за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені» [1].

Система контролю за витратами в сільськогосподарських підприємствах спрямована на вирішення наступних завдань:

- повний та своєчасний аналіз інформації про витрати;
- виявлення тенденцій змін рівня, обсягу та структури витрат на обсяг виробництва та одиницю продукції;
- нормування, планування витрат у розрізі елементів, виробничих підрозділів і видів продукції;
- здійснення контролю за ходом виробничо-господарської діяльності підприємства;
- пошук резервів економії ресурсів і оптимізації витрат.

Контроль за витратами сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах повинен відтворювати реальну ефективність використання факторів виробництва і полягати в виявленні резервів та зменшення витрат.

Реальними резервами зниження витрат у сільському господарстві за умови дотримання прогресивних технологічних вимог виробництва продукції можуть бути: підвищення технічного рівня виробництва та зниження трудомісткості продукції за рахунок користування послугами обслуговуючих кооперативів; вдосконалення організації виробництва та процесу праці; забезпечення єдності процесів управління витратами (постійними і змінними) у системі досягнення стратегічних цілей та оцінки результатів діяльності галузі у контексті отриманого соціально-економічного ефекту.

Організація здійснення контролю – це складний і відповідальний процес управлінської роботи. Основа його здійснення – методологія системного аналізу, конкретні методи реалізації специфічних видів контролю. У будь-якому разі організація цієї роботи повинна розвиватися у тісному взаємозв’язку з об’єктом.

Тільки такий підхід забезпечить повноцінність контролю, правильність і дієвість його висновків.

Література:

1. Витрати : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16, затверджене наказом Міністерства фінансів України № 318 від 31 груд. 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0027-00>.

ТАБЕЛЬ ОБЛІКУ РОБОЧОГО ЧАСУ ЯК ОСНОВНИЙ ДОКУМЕНТ З ОБЛІКУ ВІДПРАЦЬОВАНОГО ЧАСУ

А.Сітковська, студентка гр. М2ОПз-1-20

*Науковий керівник: Т. Саванчук, к.е.н., доцент
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Для правильної організації обліку відпрацьованого часу важливе значення має своєчасне документування виходів на роботу та облік робочого часу кожного співробітника. Основним документом який застосовується для здійснення вказаного процесу є Табель обліку робочого часу. Відповідно до Закону України «Про оплату праці» [1], такий Табель зобов’язані складати всі роботодавці не залежно від форми власності та галузі діяльності. В тому числі і фізичні особи – підприємці.

Не дивлячись на таке широке застосування зазначеного документу, при його складанні та використанні до цього часу виникає багато питань, тому ми вважаємо за необхідне сформулювати основні вимоги до складання, використання та зберігання Табеля обліку робочого часу на підприємствах.

По-перше, необхідно зазначити, що Табель може складатися за типовою формою № П-5, затвердженою наказом Держкомстата № 489 від 05.12.08 р. [2], але типова форма може бути змінена у відповідності з потребами конкретного підприємства. При цьому в таблиці повинна бути відображена вся суттєва інформація щодо використання робочого часу та всі обов’язкові реквізити, передбачені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність

в Україні» [3].

По-друге, вибраний варіант табеля, що буде застосовуватися на підприємстві, необхідно затвердити наказом по підприємству, де зазначити, крім форми табеля, порядок відображення в ньому інформації, відповідальних за складання осіб, строки подання табеля в бухгалтерію та виправлення помилок. При значних обсягах роботи замість наказу може бути затверджене Положення про табельний облік.

По-третє, табель необхідно заповнювати щоденно і подавати в бухгалтерію два рази в місяць (нарахування авансу та заробітної плати).

По-четверте, для відображення причин неявок на роботу можна використовувати як типові позначення так і затвердити свої наказом по підприємству.

По-п'яте, в Табелі обліку робочого часу не можна відображати час на виконання робіт чи надання послуг за цивільно-правовим договором.

По-шосте, виправити помилки у раніше поданому до бухгалтерії табелі можна лише шляхом складання коригуючого табеля. При чому заповнюється він лише на працівника за яким була допущена помилка.

По-сьоме, відповідно до законодавства табелі необхідно зберігати в загальному випадку 1 рік. Якщо ж вони підтверджують роботу у шкідливих умовах, то 75 років. В будь-якому випадку працедавець повинен зберігати табелі до перевірки контролюючими органами.

Отже, складання Табелю обліку робочого часу потребує значної уваги і дотримання всіх вище зазначених вимог.

Література:

1. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>

2. Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці: наказ Державного комітету статистики № 489 від 05.12.2008 р. URL: https://minfin.com.ua/taxes/-/!news/nnakderjkomstat_489/nnakderj

3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV. *Головні нормативні документи для бухгалтера: практичне керівництво «Бібліотека баланс»*. 2016. № 2. С. 4-10.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

К. Смирнова, студентка гр. МгОП-1-21

*Науковий керівник: Т. Погорелова, к.е.н., доцент
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Виконання дохідної та видаткової частин бюджету покладено на учасників бюджетного процесу, одними з яких виступають і бюджетні установи. Зважаючи на це, велика увага завжди приділяється саме нормативно-правовому забезпеченню регулюванню їх обліку, яке виступає, так званим, комплексом нормативно-правових документів, що визначає загальні вимоги щодо ведення бухгалтерського обліку в бюджетних установах.

У наш час нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку в бюджетних установах можна представити у вигляді чотирьох рівнів, а саме:

1) Законодавчий, на якому основним виступає Бюджетний кодекс України, яким визначаються правові засади функціонування бюджетної системи України, її принципи, основи бюджетного процесу і міжбюджетних відносин та відповідальність за порушення бюджетного законодавства [1].

Також до цього рівня слід віднести Господарський та Податковий кодекси України, а деякі аспекти регулюють Цивільний, Трудовий, Сімейний кодекси України. Документами даного рівня виступають законодавчі акти, накази Президента України і постанови Уряду тощо.

2) Нормативний, на якому нормативними документами Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби України, Національного банку України, Державної служби статистики України регламентується облікова політика бюджетних установ, облік їх майна, зобов'язань, доходів та видатків.

Так, наприклад, Міністерством фінансів України було розроблено Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, відповідно до яких розпорядники бюджетних коштів ведуть бухгалтерський облік та складають фінансову звітність, і План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, який є переліком рахунків і субрахунків для узагальнення інформації про факти діяльності суб'єктів державного сектору у бухгалтерському обліку [2].

3) Методичний, що характеризується складанням документів галузевого характеру, до яких належать методичні рекомендації, вказівки, інструкції, коментарі різних відомств та міністерств, які надають роз'яснення документів вищеописаних рівнів.

4) Організаційний, до якого відносяться робочі документи з бухгалтерського обліку безпосередньо бюджетної установи, тобто розпорядження її керівників, різні положення, посадові інструкції працівників, наказ про облікову політику та інші.

Таким чином, узагальнивши все вищеописане, можна зробити висновок, що нормативно-правове регулювання обліку в бюджетних установах розглядається на таких чотирьох рівнях: законодавчому, нормативному, методичному та організаційному. При цьому, також слід наголосити, що перші два рівні є обов'язковими для виконання, а два інших визначаються та розробляються бюджетними установами самостійно.

Література:

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. №2456-IV // Відомості Верховної Ради України . – 2010. – №50-51. – ст. 572.

2. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі : Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2013 №1203 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14>.

РОЛЬ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Тимошенко Д.О., здобувач вищої освіти, МгОП-1-20

Кравченко М.В. д.е.н., професор

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

В системі управління підприємством значної уваги вимагають загальновиробничі витрати. Скорочення цих витрат є одним із резервів зменшення собівартості продукції та відповідно збільшення прибутку. Тому визначення шляхів удосконалення обліку, аналізу та розподілу загальновиробничих витрат на підприємствах має важливе теоретичне і практичне значення. Загальновідомим є факт віднесення загальновиробничих витрат до складу непрямих із подальшим розподілом між видами продукції. Дискусії точаться лише стосовно вибору оптимальної бази для розподілу витрат. Застосування різних методів і баз розподілу витрат обслуговуючих виробництв призводить до різних значень оцінки витрат основних виробництв та собівартості випущеної ними продукції, до того ж різниця може бути досить суттєвою й зростає зі збільшенням частки непрямих витрат. Не викликає сумнівів необхідність диференціального підходу до вибору бази розподілу залежно від специфіки галузі та виробничого процесу досліджуваного підприємства. Так, години праці можуть бути використані в якості бази розподілу загальновиробничих витрат для підприємств, у яких немає принципової різниці між розмірами зарплати й вона майже для всіх однакова. Пропорційно до кількості (маси) виготовленої або добутої продукції доцільно розподіляти загальновиробничі витрати в металургії, виробництві будівельних матеріалів, гірничодобувній промисловості.

Облікове відображення віднесення загальновиробничих витрат безпосередньо пов'язано з категорією «нормальна потужність» і віднесенням їх до постійних або змінних за ознакою реагування на зміну обсягу виробництва продукції, робіт, послуг [1].

Поділ загальновиробничих витрат на постійні й змінні та їх подальший перерозподіл, очевидно, створює процедурні труднощі для бухгалтерів-практиків. Спрощення процедурних аспектів включення до собівартості загальновиробничих витрат можливе також за умов переходу на широко застосовувану у розвинених країнах систему калькулювання собівартості винятково за змінними витратами «directcost», що змістить акцентний наголос зі значення постійних загальновиробничих витрат для процесу калькулювання. Вирішення потребує також питання щодо включення до собівартості реалізації нерозподілених загальновиробничих витрат за умови відсутності продажу виготовленої продукції. За принципом відповідності доходів і витрат складовою собівартості реалізації нерозподілені загальновиробничі витрати стануть у місяці отримання доходів (виручки), а до цього необхідно накопичувати такі витрати, наприклад, на субрахунках обліку витрат майбутніх періодів [2].

Як основний інструмент управління, аналіз зобов'язаний надавати повну, деталізовану та достовірну інформацію про загальновиробничі підприємства, тому до її формування висуваються жорсткі вимоги : повнота даних, достовірність, оперативність, порівнянність планових показників і минулих періодів, неперервність інформації, адаптованість інформації та єдність інформаційної моделі та господарюючого суб'єкта [2]. Здійснення аналізу загальновиробничих витрат підприємства вимагає врахування ознак, притаманним таким витратам: комплексний характер формування; вони не відносяться безпосередньо на виробництво конкретних видів продукції, а розподіляються на собівартість продукції спеціальними методами; виникають поза основним виробництвом, зміни у виробничій програмі не призводять до зниження цих витрат; впливають на фінансовий результат операційної діяльності; частина з них залежить від обсягу виробленої і проданої продукції, хоча їх зміна не прямо пропорційна; друга їх частина практично не залежить від обсягу випуску та продажу продукції, а визначається політикою адміністрації підприємства [1]. Здійснення аналізу загальновиробничих витрат на підприємствах повинно знаходити своє вираження в окресленні подальших шляхів господарювання, підвищенні ефективності понесених витрат, пошуку резервів їх зменшення з метою зниження собівартості виготовленої продукції та підвищення її конкурентоздатності.

Отже, в системі управління підприємством значної уваги вимагають загальновиробничі витрати. Скорочення цих витрат є одним із резервів зменшення собівартості продукції та відповідно збільшення прибутку, тому здійснення якісного облікового процесу загальновиробничих витрат відіграє значну роль в ефективному управлінні господарством. Здійснення аналізу загальновиробничих витрат на підприємствах є передумовою ефективного управління господарством і повинно знаходити своє вираження в окресленні подальших шляхів господарювання, підвищенні ефективності понесених витрат, пошуку резервів їх зменшення з метою зниження собівартості виготовленої продукції та підвищення її конкурентоздатності.

Література:

1. Мазуренко О. М. Бухгалтерський облік та аналіз загальновиробничих витрат : теорія, методика, організація : Автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. – Житомир, 2010. – 21 с.
2. Олійник О.В. Класифікація витрат підприємства / О.В. Олійник // Вісник Житомирського інженерно-технологічного інституту. Серія «Економічні науки». – 2001. – № 14. – С. 146–152.

ЕТАПИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

О. Ткаченко, к.е.н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Раціональне використання основних засобів підприємства сприяє покращенню всіх техніко-економічних показників, у тому числі – збільшенню

випуску продукції, зниженню її собівартості, трудомісткості виготовлення. Аналіз ефективності використання основних засобів підприємства передбачає проведення певної аналітичної роботи (рис. 1).

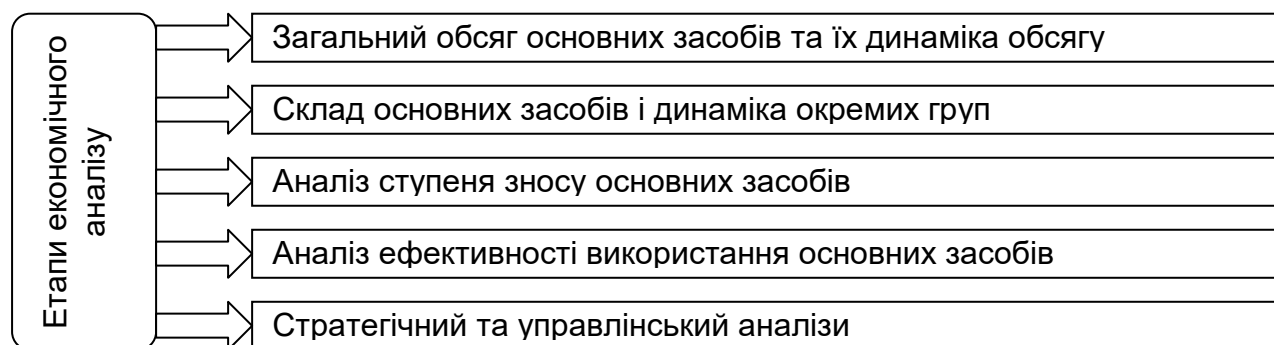

Рис. 1. Етапи економічного аналізу основних засобів на підприємствах

На першому етапі аналізу визначається загальний обсяг основних засобів підприємства у вартісному вимірі та вивчається динаміка обсягу основних засобів порівняно із попереднім. На другому етапі аналізу вивчається склад основних засобів і динаміка окремих видів (об'єктів) та груп основних засобів. У процесі аналізу основні засоби групують за ознаками класифікації. Наступним етапом аналізу є аналіз ступеня зносу основних засобів. Ступінь зносу основних засобів характеризує їх вік та можливість подальшого використання, інтенсивність відновлення основних засобів – інтенсивність введення в дію нових основних засобів. Останнім етапом їх аналізу є аналіз ефективності використання основних засобів. Ступінь вирішення цього завдання оцінюється порівнянням з підприємствами-аналогами системи показників ефективності використання основних засобів.

Джерелами інформації для аналізу основних засобів є форми фінансової та статистичної звітності, а також дані аналітичного обліку. За результатами року складається фінансова та статистична звітність. Інформацію про необоротні активи містять Баланс (Звіт про фінансовий стан) (форма № 1), Примітки до фінансової звітності (форма № 5), Звіт про наявність і рух основних засобів, амортизацію (форми № 11-ОЗ). Перераховані джерела інформації використовуються для проведення ретроспективного аналізу. Оперативний аналіз проводиться за даними первинного бухгалтерського обліку. Прогнозний аналіз ефективності використання основних засобів застосовується при оцінці відповідних альтернативних управлінських рішень.

Особливість аналізу основних засобів – його багаторівневий характер. Важливо виділити рівень впливу факторів і відповідно до цього вибрати моделі і способи аналізу. Кінцевою метою аналізу використання основних засобів незалежно від галузі діяльності підприємства є можливість розширення обсягів випуску і реалізації без додаткового залучення ресурсів або визначення потреби у відновленні або розширенні виробничого потенціалу.

Отже, основними завданнями аналізу необоротних матеріальних активів є: оцінка забезпеченості основними засобами та інших необоротних

матеріальних активів підприємств, складу та структури основних засобів, ступеня оновлення та вибуття, технічного стану засобів; визначення рівня фондівіддачі, її динаміки, вивчення впливу зміни розміру основних засобів і фондівіддачі на обсяг робіт; виявлення резервів підвищення фондівіддачі, поліпшення використання техніки; визначення шляхів зниження витрат на утримання та експлуатацію машин і механізмів; оцінка виявлених резервів і розробка заходів щодо поліпшення використання активної частини основних засобів.

ЗАХОДИ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Ольга Чепець, к.е.н, доцент

Марія Бардадим, к.е.н, доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

В сучасних умовах розвитку суспільства створення дієвої системи щодо оплати праці робітників у всіх сферах діяльності є однією з найбільш актуальних завдань, що вимагає системного підходу і безперервного пошуку шляхів вдосконалення.

Проблематика заробітної плати в умовах кризи є однією з ключових у вітчизняній економіці. Від успішного вирішення цієї проблеми багато в чому залежать підвищення ефективності виробництва, зростання рівня життя населення і комфортний соціально-психологічний клімат у суспільстві. Крім цього важливо відзначити, що зароблена робітником плата часто єдине джерело доходів більшої частини населення, а значить, на даному етапі розвитку суспільства буде найбільш потужним стимулом зростання результативності праці і, відповідно, виробництва в цілому.

Удосконалення підсистеми масиву первинної облікової документації має на увазі досягнення наступної мети: всі документи, що підтверджують вчинення господарських операцій повинні мати юридичну силу, при цьому необхідно керуватися вимогами законодавства в області оформлення документації, розглянутої нами раніше.

Серед заходів, що сприяють підвищенню ефективності цієї підсистеми, слід виділити наступні напрямки:

- створення графіка документообігу та доведення його до виконавців даних функцій при створенні та перевірці первинного документа,

- видання розпорядчої документації з визначення кола осіб, відповідальних за вдосконалення тієї чи іншої господарської операції в частині відображення обліку заробітної плати і мають право підпису первинних документів,

- контроль з боку працівників бухгалтерії за правильністю оформлення первинної документації (зобов'язання в обов'язок бухгалтера котра здійснює обробку документа, цієї функції через посадові інструкції і встановлення відповідальності за її недотримання),

- перевірка працівниками внутрішнього контролю дотримання вимог законодавства в частині оформлення документації з обліку оплати праці.

Пропозиції щодо вдосконалення організації роботи з документацією в області обліку заробітної плати, пов'язані, перш за все, з тим фактом, що, як і в інших підсистемах обліку, створення графіків документообігу та доведення їх до виконавців є істотним кроком в плані оптимізації системи організації роботи з документами.

Ризик неповного відображення документів в облікових реєстрах знижує використання наскрізної нумерації (попередньої або автоматичної) і централізована реєстрація документів, що надходять.

Графік документообігу може бути оформлений у вигляді схеми або переліку робіт зі створення, перевірки та обробки документів, що виконуються кожним підрозділом підприємства, а також усіма виконавцями із зазначенням їх взаємозв'язку і термінів виконання робіт.

Правильне складання графіка документообігу і його дотримання сприятиме оптимальному розподілу посадових обов'язків між працівниками, зміцненню контрольної функції бухгалтерського обліку та забезпечують своєчасність складання звітності.

Відповідальність за дотримання графіка документообігу, а також за своєчасну і якісну розробку документів, своєчасну передачу їх для відображення в бухгалтерському обліку та звітності, за достовірність які у документах даних несуть особи, які створили і підписали ці документи.

Контроль за дотриманням виконавцями графіка документообігу на підприємстві повинен здійснювати головний бухгалтер. Доцільно вручити кожному працівнику виписку з графіка документообігу, в якій перераховані документи, що належать до сфери його діяльності.

Система електронного документообігу дозволяє економити час на пошук документів, адже будуть витрачатися не години, а секунди. Очікувати документи не потрібно - документи одночасно доступні всім співробітникам, адже всі мають право доступу до них. Процес узгодження і затвердження документів стає прозорим і відбувається в он-лайнному режимі.

Час на передачу документів між підрозділами не витрачається взагалі - картки і файли документів в режимі реального часу доступні всім хто має право доступу до них. Підготовка стандартних звітів про рух документів робиться одним натисканням кнопки.

Ефективність впровадження:

- збільшується швидкість реагування на запит;
- можливість контролювати всі бізнес-процеси, що відбуваються в режимі реального часу і забезпечується краща керованість;
- створення більш ефективних ділових комунікацій між структурними підрозділами підприємства і всередині самих підрозділів;
- проведення фінансового аналізу і забезпечення відповідності існуючим правилам і законам.

Щодо підвищення ефективності використання фонду оплати праці на

сільськогосподарських підприємствах можна запропонувати наступні напрямки розвитку:

- застосування нових стимулюючих форм оплати праці;
- вдосконалення системи дотримання соціальних та індивідуальних потреб працівників.

Необхідно змінити принциповий підхід до формування матеріальної винагороди, а саме:

- премію працівник повинен не втрачати, а заробляти її;
- необхідно скоротити кількість показників преміювання, одночасно збільшивши і загальний розмір преміювання та частку кожного показника в ньому.

При формуванні системи оплати праці та стимулювання праці персоналу необхідно враховувати ряд вимог, основними серед яких є наступні:

- комплексність стимулів;
- диференційованість стимулюючого впливу;
- справедливість заохочень;
- інформованість про діючу систему стимулювання;
- громадська гласність;
- гнучкість використання;
- оперативність застосування;
- причетність працівників до організації стимулювання праці;
- гарантованість стимулюючого впливу;
- періодичність використання;
- рівність можливостей;
- відчутність застосування;
- поступовість зміни.

Лише дотримання всіх перерахованих вище вимог при розробці та реалізації системи оплати праці на підприємстві дозволить вирішити поставлені завдання з максимально ефективним результатом.

Отже, для покращення обліку заробітної плати необхідно створити графік документообігу; посилити контроль з боку працівників бухгалтерії за правильністю оформлення первинної документації; застосувати нові стимулюючі форми оплати праці; вдосконалити систему дотримання соціальних та індивідуальних потреб працівників.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЛІКВІДАЦІЙНОЇ ВАРТОСТІ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

А. Юрченко, студентка гр. МгОП-1-20

Науковий керівник: О. Чернецька, к. е. н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Важливим для сучасного ефективного здійснення господарської діяльності є приділення уваги всім суттєвим аспектам. У більшості підприємств у структурі майна переважає питома вага основних засобів, звідси постає питання правильності визначення вартості та відображення в обліку. Істотними

проблемами вважаються амортизаційні відрахування, які є найважливішим елементом витрат на виробництво та основним джерелом капітальних вкладень.

Відповідно до НП(С)БО 7 «Основні засоби» амортизацією виступає систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації) [2]. Але для того, щоб визначити вартість, що амортизується необхідно знати не тільки первісну вартість, але і ліквідаційну, яка являє собою суму коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією) [2].

Існує п'ять методів нарахування амортизації, які згідно до пункту 28, НП(С)БО 7 «Основні засоби» вибираються підприємством самостійно з урахування очікуваного способу отримання економічних вигід від їх подальшого використання. Методи нарахування амортизації умовно можна поділити на 2 види:

- які базуються на тривалості використання;
- які базуються на кількості одиниць, отриманих від використання об'єкта.

Для методів, які базуються на тривалості, а саме прямолінійного та зменшення залишкової вартості та кумулятивного важливим є встановлена сума ліквідаційної вартості. бо саме вони найчастіше використовуються суб'єктами господарювання і становлять важливу частину розрахунку. При детальному дослідженні амортизаційного процесу і порядку розрахунку норми амортизації також виникає необхідність у використанні ліквідаційної вартості.

В законодавчих та інших нормативних актах не зазначено граничні суми та не затверджений порядок її визначення. У Наказі Міністерства фінансів України від 30 вересня 2003 року № 561, «Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів» можна побачити, лише те, що «ліквідаційна вартість визначається комісією, створеною наказом керівника підприємства, під час введення об'єкта в експлуатацію» [1].

Коли досліджується амортизаційний процес і визначається норма амортизації, виникає необхідність у врахуванні ліквідаційної вартості основних засобів. У літературних джерелах цей показник досліджують та визначають відносно окремого основного засобу і практично немає досліджень, у яких цей показник розглядають стосовно багатьох основних засобів, що є на підприємстві; оскільки у такому разі відбуваються як кількісні, так і якісні відмінності, які обов'язково потрібно враховувати.

На практиці визначити ліквідаційну вартість об'єкта основних засобів активів досить складно, оскільки строк використання їх – складають декілька років і точно дати прогноз щодо суми коштів, що може бути одержана від їх реалізації, практично неможливо. Тому здебільшого бухгалтери роблять припущення, що ліквідаційна вартість є рівною нулю, тим самим уникаючи вирішення цього питання. Таке рішення унеможливує використання одного із

методів нарахування амортизації – методу зменшення залишкової вартості, бо призводить до того, що його застосування втрачає економічний смисл, оскільки за перший рік амортизується 100 % вартості об’єкта.

Другою проблемою може бути особлива увага податкових органів до нульової ліквідаційної вартості, оскільки чим більша ліквідаційна вартість, тим нижчі суми, які можуть бути віднесені до витрат, і ліквідаційна вартість таким чином є засобом впливу на суму податку на прибуток підприємства.

При її порівнюванні до нуля (або заниженні її вартості) зростає сума амортизаційних відрахувань з період, що зменшує на дату балансу залишкову вартість основних засобів та збільшує суму витрат операційної діяльності підприємства. І головне – зменшує прибуток підприємства, що піднімає ще одну проблему визначення ліквідаційної вартості – узгодженість її оцінки з вимогами податкового законодавства.

Отже, можна виділити такі наступні проблеми щодо порядку визначення ліквідаційної вартості основних засобів, які ставлять під сумнів практичну доцільність її визначення:

- відсутність затвердженого алгоритму розрахунку ліквідаційної вартості;
- суб’єктивність при прогнозуванні майбутньої вартості об’єкта;
- складність обґрунтування вказаної суми ліквідаційної вартості перед податковими органами.

Враховуючи наведені фактори, які виникають у ході амортизаційного процесу пов’язаного з визначенням ліквідаційної вартості, для покращення ситуації необхідно ставитися дуже відповідально до визначення ліквідаційної вартості об’єктів основних засобів, бо даний показник має великий вплив не тільки на визначення суми амортизації, але і на діяльність суб’єкта господарювання в цілому.

Література:

1. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів затверджені Наказом Міністерства фінансів України №561 від 30.09.2003р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03>.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92.

3. Податковий кодекс України: Закон України №2755-VI від 02.12.2010 р. [Електронний ресурс] // ВВР. – 2014. – №13-17. – ст.112 – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ЗАРОБІТНА ПЛАТА»

Юлія Якубенко, к.е.н, доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Діючи в умовах наявної ринкової економіки майже всі підприємства шукають нові моделі заробітної плати. Однак, перш ніж сконструювати механізм заробітної плати в нових умовах, потрібно визначити, що ж таке

«заробітна плата», бо багато економістів та практиків наполегливо доводять, що замість поняття «зарплата» слід вживати поняття «трудоий дохід».

Найбільш принциповим є не шукати нове в термінології поняття «заробітна плата», а більш докладно визначити сутність і властивості економічної категорії «заробітна плата» в умовах, що змінилися. Трактування «заробітної плати» як частки суспільного продукту (сукупного суспільного продукту, національного доходу), що розподіляється за працею між окремими робітниками, суперечить умовам ринку. Саме тут розкривається виключно джерело заробітної плати, до того ж не зовсім конкретно окреслюється саме джерело. Окрім того – плата зароблена працівником розподіляється не тільки за якістю і кількістю праці, але і за розмірами, які залежать і від фактичного трудового внеску робітника, і від кінцевих результатів господарської діяльності сільськогосподарського підприємства.

Спираючись на економічну теорію виокремлюємо дві ключові концепції трактування природи «заробітної плати»:

а) являється ціною праці. Її величина та динаміка формуються під впливом саме ринкових факторів, а саме попиту та пропозиції;

б) виключно грошовий вираз вартості товару «робоча сила» або «перетворена форма вартості товару». Її величина визначається існуючими умовами виробництва та ринковими факторами - попитом і пропозицією, під впливом яких відбувається відхилення заробітної плати від вартості робочої сили.

Теоретичні основи концепції заробітна плата як ціна праці були розроблені А. Смітом і Д. Рікардо. А. Сміт вважав, що «...праця включається до якості товару і має природну ціну, тобто природна заробітна плата. Вона визначається витратами виробництва, до складу яких він включав вартість необхідних засобів існування робітника і його сім'ї». А. Сміт не проводив відмінності між «працею» і «робочою силою» і тому під «природною заробітною платою» розумів вартість робочої сили. Величину заробітної платні він розраховував фізичним мінімумом засобів до існування працівника. Крім цього, заробітна плата містить в собі історичні та культурні елементи.

Концепція «заробітна плата» як грошове вираження вартості товару «робоча сила» розроблена К. Марксом. В основу він заклав положення про розмежування понять «праця» і «робоча сила» і обґрунтував, що «...праця не може бути товаром і не має вартості. Товаром є робоча сила, здатна до праці, а заробітна плата виступає в якості ціни цього товару у вигляді грошового вираження вартості. Робочий отримує оплату не за всю виконану роботу, а тільки за необхідну працю».

Таким чином, економічна природа «заробітної плати» полягає в тому, що за рахунок зазначеного доходу задовольняються матеріальні та духовні потреби, щоб забезпечують процес відтворення робочої сили.

А. Маршалл розглядав робочого як «...раціонального суб'єкта, який оцінює свою участь у виробництві крізь призму прибутковості і втрат. Якщо витрати праці вважати втратами робочого, вимірювані суб'єктивною оцінкою

тягаря праці, то заробітна плата є доходом, який залежить від цієї оцінки і призначений для грошової компенсації негативних емоцій робочого». При цьому він дотримувався точки зору про те, що заробітна плата дорівнює граничному продукту праці.

Вчений П. Самуельсон стверджував, що «...люди за певну ціну здають свої послуги в оренду, а ціну цих послуг становить ставка заробітної плати».

Працю, як «...об'єкт купівлі-продажу» розглядають німецький економіст Г. Гертнер, американський вчений Н. Фрідмен, англійський економіст Дж. Хікс.

Г. Барр розділяє теорію заробітної плати на «...дедуктивні (які поширюють на заробітну плату положення загальних теорій вартості і цін) і індуктивні (автори яких йдуть від спостереження фактів до концепту узагальнень)».

В існуючих ринкових умовах поняття «заробітної плати» трактується двояко - остання водночас виступає як дохід та, як витрати виробництва. З одного боку, оплата праці являється доходом, котрий отримує кожен найманий робітник, а з іншого – являється елементом витрат виробництва. Робітник зацікавлений у отриманні високої заробітної плати, а роботодавець - в її зниженні. В існуючих умовах економічних відносин це протиріччя вирішується в результаті співпраці попиту на роботу певної кваліфікації з боку роботодавців і її пропозицією з боку найманих робітників, оскільки в результаті такої взаємодії формується ринкова ціна використання найманої праці. Водночас держава повністю регулює існуючий ринок праці. Тому, заробітна плата являється не тільки економічною дефініцією, однак, на наш погляд, виступає соціально – економічною категорією, оскільки, по-перше, об'єднує і концентрує інтереси і потреби найманих працівників, роботодавців і держави, а по-друге - є найважливішим показником рівня життя.

З викладеного вище слідує, що більшість вчених сходяться в тому, що заробітна плата як економічна категорія відноситься до базової, найбільш складної категорії економічної науки, тому її аналіз вимагає комплексного підходу. Однак, на цьому спільність думок вчених щодо сутності цієї багатопланової категорії закінчується.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ЗАПАСІВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Н.А. Яценко, студентка групи МгОП-20

Науковий керівник: Атамас О.П., к.е.н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Впровадження управлінського обліку запасів на сільськогосподарському підприємстві є дуже важливим і складним процесом, що зумовлено галузевою специфікою. Тому правильна постановка управлінського обліку запасів на таких підприємствах дає можливість виявити й скоротити витрати ресурсів, знизити собівартість готової продукції, підвищити рентабельність виробництва і зменшити потреби в обігових коштах. Інформація про витрати виробництва

формується в першу чергу в системі управлінського обліку. Матеріальні витрати є одним з основних об'єктів управлінського обліку. Їх групують і обліковують за місцями виникнення. Місця виникнення витрат - структурні одиниці та підрозділи, в яких відбувається первісне використання матеріально-сировинних ресурсів.

На думку таких науковців, як Я. Д. Крупка та М. С. Палюх, центри виникнення витрат - це окремі структурні підрозділи підприємства, в яких можна організувати нормування, планування та облік витрат виробництва з метою спостереження, контролю та управління витратами виробничих ресурсів, а також оцінки їх використання [1].

Центри відповідальності були створені для оцінки роботи керівників структурних підрозділів. Керівник кожного з цих центрів несе відповідальність за формування витрат та їх доцільність. Складають баланс витрат кожного виробничого підрозділу до якого відносять: матеріали (насіння, добрива, паливо, корми тощо), електроенергію для виробничих цілей, основну заробітну плату, нарахування на заробітну плату, воду та стоки для виробничих цілей, загальновиробничі постійні витрати, загальновиробничі змінні витрати тощо [2].

Для ефективного функціонування підприємства необхідне використання з максимальною віддачею наявних у його розпорядженні ресурсів, насамперед матеріальних. Для виконання цього завдання керівництву підприємства потрібна оперативна й достовірна інформація про рух і використання матеріальних ресурсів, що реально відображує результати його повсякденної фінансово-господарської діяльності, дає змогу визначити перспективи діяльності підприємства і є основою для прийняття управлінських рішень [3].

Необхідну інформацію отримують із звітності, яку поділяють на зовнішню (фінансову і податкову) та внутрішню (управлінську).

Управлінська звітність - це внутрішня звітність, основна мета якої полягає в наданні оперативної, релевантної інформації в відповідності до вимог управлінського персоналу. Слід зазначити, що управлінську звітність складають для того, щоб реалізувати внутрішню потребу підприємства в управлінській інформації про рух і використання запасів.

Для впровадження управлінського обліку запасів на підприємстві слід виділити основні етапи його організації:

1) аналіз та вибір оптимального методу калькулювання собівартості продукції. Обраний метод калькулювання має забезпечити надання достовірної інформації про фактичне використання матеріалів, кількість одержаних відходів виробництва та їх подальше використання;

2) визначення центрів відповідальності на підприємстві з метою посилення контролю за рухом запасів;

3) розробка й використання форм управлінської звітності, яка забезпечує отримання необхідної інформації щодо запасів для прийняття оптимальних управлінських рішень, а також для пошуку шляхів зниження собівартості продукції за рахунок більш раціонального використання запасів на кожному

етапі виробництва, не допущення простоїв через відсутність необхідних запасів, виявлення причин відхилень витрат матеріалів від норм, здійснення суворого контролю за дотриманням норм відпустку у виробництво запасів .

Література:

1. Журавель Г.Л., Крупка Я. Д., Палюх М.С., Гуцайлюк Л. О. Бухгалтерський облік: особливості в галузях економіки. Тернопіль. Економічна думка, 2011. 449 с.

2. Огійчук М. Ф., Плаксієнко В. Я., Беленкова М. І. та ін. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами : підручник / за ред. проф. М. Ф. Огійчука. 6-те вид., перероб. і допов. К. : Алерта, 2018. 1042 с.

3. Приймак О. Ю. Методичні процедури управлінського обліку виробничих запасів в логістиці та управлінні підприємством. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua>

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ СТАНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

*Кравченко М.В., д.е.н., професор
Дяченко Є. І., здобувач вищої освіти, магістр*

Сформовані на початку господарської діяльності підприємства основні засоби, як важлива складова матеріально-технічного забезпечення підприємства потребують постійного управління ними. Політика управління необоротними активами в цілому і основними засобами як потенціалу забезпечує ефективну діяльність підприємства та складає частину його загальної фінансової стратегії, що полягає в забезпеченні своєчасного їхнього відновлення і високої ефективності використання.

Основними перевагами необоротних активів в порівнянні з оборотними активами є: менший ризик інфляційного зменшення; можливе збільшення ринкових цін на нерухомість швидкими темпами; здатність приносити стабільний прибуток в разі несприятливої господарської діяльності від орендних та лізингових платежів; можливість більш інтенсивного використання в періоди підйому ринкової інфраструктури.

До недоліків слід віднести: можливість морального зносу при швидкій зміні техніки і технологічних процесів; низький рівень маневреності, неможливість швидко змінити структуру вкладених коштів; низький рівень ліквідності і неспроможність забезпечити потік платежів при погіршенні платоспроможності підприємства [1].

Основними задачами управління основними засобами є [2]:

визначення можливих форм оновлення основних виробничих засобів на простій та розширеній основі;

визначення потреби в нарощенні виробничої потужності для розширення обсягів виробництва;

визначення можливих способів розширення основних виробничих засобів, а саме: нове будівництво, розширення, конструкція, технічне переоснащення;

забезпечення ефективного використання раніше сформованих та нововведених основних засобів;

формування необхідних фінансових ресурсів для відтворення основних засобів та оптимізація їх структури.

Для забезпечення ефективної політики управління основними засобами особливою актуальності набуває своєчасний та комплексний аналіз стану використання основних засобів. І саме за результатами проведеного аналізу – визначається обсяг фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення оптимальної структури основних засобів та ефективного функціонування підприємства.

Отже, основна мета аналізу основних засобів – це оцінювання забезпеченості ними підприємства, оновлення основних засобів та їх технічний стан, оцінювання ступеня використання основних засобів, визначення резервів підвищення ефективності їх використання (рис. 1).

Рис. 1.Завдання аналізу стану використання основних засобів

Необхідно відзначити, що в аналітичній роботі, залежно від призначення аналізу, використовують кількісні (натуральні одиниці) й вартісні оцінки основних засобів, передбачені П(С)БО.

Вимір у натуральних одиницях необхідний під час проведення аналізу технічного складу, оцінки потужностей, виробничих площ та ін. Види вартісної оцінки основних засобів залежно від їх стану наступні: первісна вартість, відбудовна вартість, переоцінена вартість, залишкова вартість, справедлива вартість.

З урахуванням визначеної мети, завдань та етапів аналізу а також процедур на кожному з них, необхідно сформулювати систему показників, застосування яких забезпечить реалізацію методики і надасть повну інформацію щодо стану основних засобів на підприємства (рис. 2).

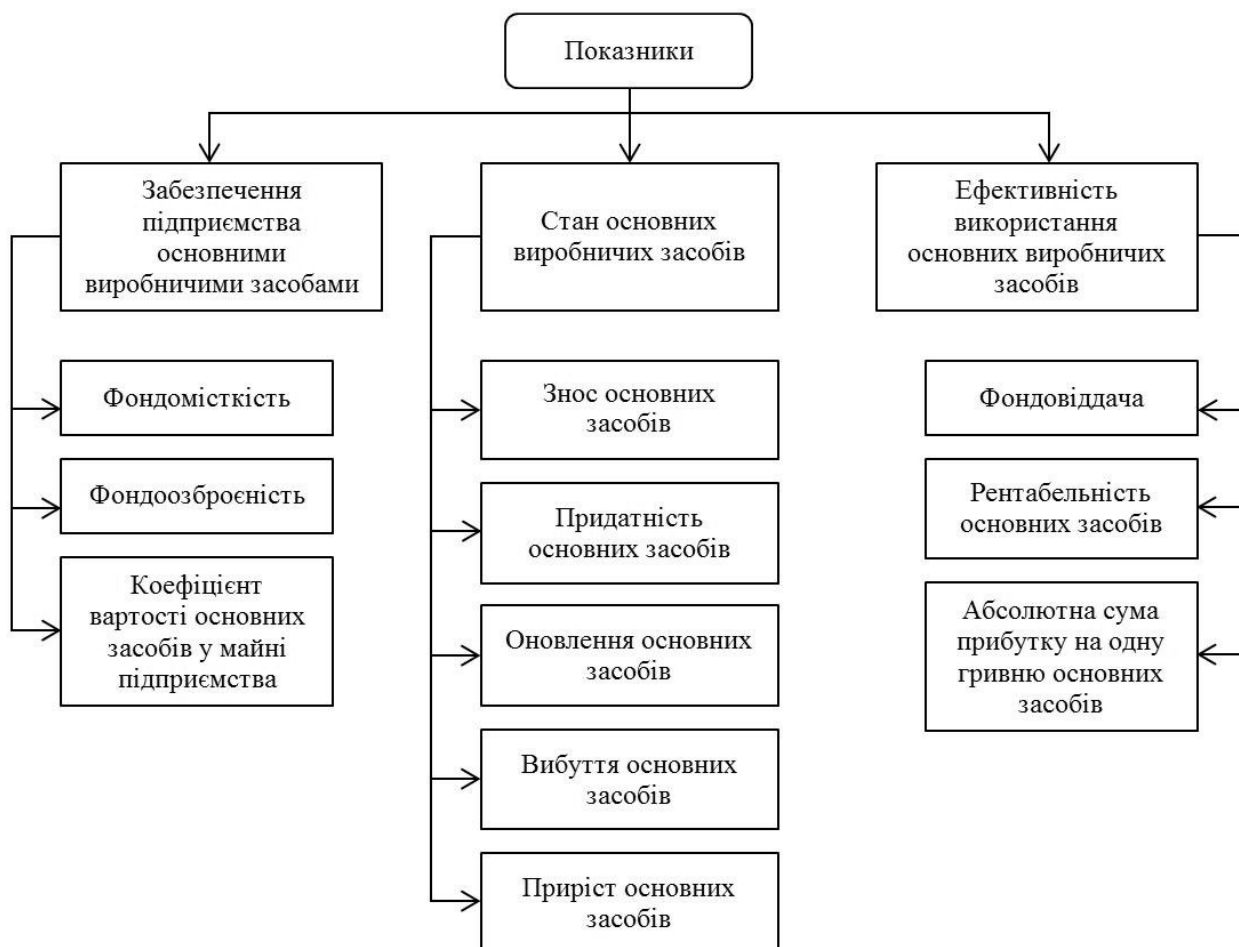

Рис. 2. Система показників для аналізу використання основних засобів

Аналізуючи основні засоби, насамперед треба визначити їх середньорічну вартість і динаміку змін за ряд періодів (років, кварталів). При цьому корисно зіставити темпи їх зміни з динамікою змін вартості продукції або обсягів виробництва в натуральному вираженні. Останній показник повинен мати більш високі темпи зростання порівняно з темпами зростання вартості основних засобів.

Як відомо, основні засоби поділяються на виробничі і невиробничі. Виробничі основні засоби – це матеріальні блага тривалого використання, які беруть участь у виробничому процесі. Невиробничі основні засоби – це матеріальні блага тривалого використання, які не беруть участі у процесі виробництва і є об’єктами суспільного і особистого використання (фонди комунального і житлового господарства, установи освіти, медицини, науки, культури, мистецтва).

Основні виробничі засоби в свою чергу поділяються на основні виробничі засоби основного виду діяльності і основні виробничі засоби інших галузей

народного господарства. Так, для промисловості до інших галузей відносяться: будівництво, сільське господарство, торгівля і громадське харчування тощо. Виробничі основні засоби поділяються на окремі групи, зокрема:

- земельні ділянки;
- капітальні витрати на поліпшення земель;
- будинки, споруди та передавальні пристрої;
- машини та виробниче обладнання;
- транспортні засоби;
- інструменти, прилади, інвентар (меблі);
- робоча і продуктивна худоба;
- багаторічні насадження;
- інші основні засоби.

Існують різні точки зору щодо активної частини основних засобів. Але в більшості випадків до складу активної частини основних засобів (знаряддя праці) відносять машини, обладнання та транспортні засоби. Решта видів основних засобів віднесені до пасивної частини (умови праці).

На основі складу основних засобів оцінюється їх структура – питома вага окремих груп у загальній вартості.

На обсяг, динаміку і структуру основних засобів впливають різні чинники, зокрема: галузь виробництва (переробна, видобувна), характер та особливості виробничого процесу (дискретний, неперервний), технологія виробництва, форма організації виробництва (концентрація, спеціалізація, кооперування, комбінування), методи організації виробництва тощо.

Аналіз динаміки основних засобів за обсягом, складом та структурою є підставою визначення тенденцій розвитку матеріально-технічної бази підприємства, оцінки його виробничого потенціалу

При проведенні аналізу динаміки, складу та структури основних засобів необхідно:

- звернути увагу на те яка частка основних засобів здана або взята в оренду, яку земельну площу займає підприємство і наскільки доцільно її використовує;
- порівняти темпи зміни вартості основних засобів з динамікою фінансових результатів діяльності, зростання яких, безумовно, повинно бути вище у відповідності з «золотим правилом економіки»;
- виявити тенденції, щодо структурних змін в складі основних засобів, причому до числа позитивних слід віднести підвищення темпів зростання активної частини основних засобів порівняно з темпами зростання пасивної частини.

При проведенні аналізу руху основних засобів, особливо при обґрунтуванні управлінських рішень щодо їхнього придбання і реалізації необхідно враховувати вплив таких операцій на результати діяльності та фінансовий стан підприємства як надходження і вибуття [3].

Отже, своєчасна та об'єктивна аналітична інформація щодо стану основних засобів дозволяє розробити раціональну політику щодо відтворення

основних засобів підприємства. Що, в свою чергу, передбачає формування політики джерел фінансування, яка буде оптимальною та ефективною саме для цього підприємства та дасть змогу досягти усіх поставлених перед підприємством завдань. Нажаль сьогодні джерела фінансування дуже нестабільні. Якщо розглянути власні фінансові ресурси, то реально підприємствам бракує власного капіталу для забезпечення виробничої діяльності та технічного розвитку підприємства. Ризик недоотримання прибутку за рахунок зменшення обсягів реалізації зменшує обсяги власного капіталу. Подорожчання позикових ресурсів, в свою чергу, негативно впливає на платіжну дисципліну, яка збільшує дебіторську та кредиторську заборгованість, що зменшує платоспроможність підприємства.

Література:

1. Бабій В. Роль основних засобів у процесі виробництва. *Наукові записки. Серія: економіка*. 2002 р. № 10. С. 200-202.

2. Захарчук О. В. Сучасний стан та перспективи розвитку основних виробничих засобів сільського господарства. *Економіка А К*. 2019. № 11. С. 49-54.

3. Мармуль Л. О., Федорчук О. М. Ефективність використання основних засобів аграрних підприємств. Київ : ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2007. 208 с.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

С. Наріжна, здобувач вищої освіти, магістр

Концептуальні основи обліку нематеріальних активів визначені П(С)БО 8 та МСБО 38. Узагальнення інформації про наявність та рух нематеріальних активів відбувається на рахунку 12 «Нематеріальні активи» «Національного Плану рахунків», який ведеться за субрахунками. Аналіз нормативних положень дозволив виокремити базові облікові позиції, які здійснюють безпосередній вплив на інформаційне узагальнення нематеріальних активів, до яких належать: ідентифікація об'єкта обліку, спосіб ідентифікації, ретор, спричинений діловою репутацією, шляхи отримання, спосіб оплати, критерій за яким визначається належність до нематеріальних активів, спосіб первинної оцінки, спосіб переоцінки, реакція на знецінення, нарахування амортизації, напрями розкриття інформації.

Якщо нематеріальний актив не відповідає вказаним критеріям визнання, то витрати, пов'язані з його придбанням чи створенням, визнаються витратами того звітного періоду, протягом якого вони були здійснені, без визнання таких витрат у майбутньому нематеріальним активом. Процес прийняття рішення про віднесення або невіднесення активу до складу нематеріальних зображеноу рис. 1.

Можна погодитися з позицією Ю. Гороховець, щодо «застарілості сучасної облікової системи суб'єктів господарювання, яка сформувався на

методологічних засадах функціонування підприємств епохи глобальної індустріалізації. Через це внески у нематеріальні активи сприймаються як витрати періоду, а не як фінансування майбутніх економічних вигід» [1, С. 91].

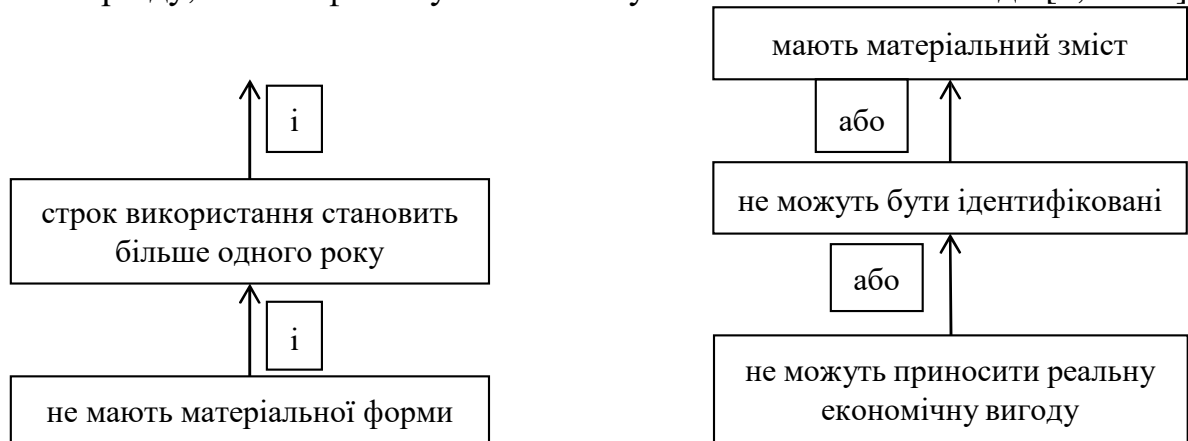

Рис 1. Ознаки визнання нематеріальних активів та інших активів і витрат

Цієї ж думки дотримуються Дж. Гатрі та К. Йогванич, які стверджують що «чинні умови існування облікової політики на підприємствах не враховують цінності інтелектуального капіталу, а отже ставиться під сумнів доцільність ведення фінансової звітності для тих суб'єктів господарювання, які прямо чи опосередковано використовують нематеріальні активи у своїй діяльності» [2. 2].

Узагальнення інформації про наявність та рух нематеріальних активів відбувається на рахунку 12 «Нематеріальні активи» Національного Плану рахунків, який ведеться за субрахунками. Особливості обліку окремих груп нематеріальних активів відображено у табл. 1.

Таблиця 1

Особливості обліку окремих груп нематеріальних активів

Група нематеріальних активів	Субрахунок, на якому ведеться облік
Права користування природними ресурсами	121 «Права користування природними ресурсами»
Права користування майном	122 «Права користування майном»
Права на комерційні позначення	123 «Права на комерційні позначення»
Права на об'єкти промислової власності	124 «Права на об'єкти промислової власності»
Авторське право та суміжні з ним права	125 «Авторське право та суміжні з ним права»
Інші нематеріальні активи	127 «Інші нематеріальні активи»

Облік надходження нематеріальних активів визначається виходячи з джерела такого надходження: нематеріальні актив, створений власними силами, придбаний за гроші або одержаний безкоштовно, в обмін на інші об'єкти або в якості внеску до статутного капіталу. Створені власними силами нематеріальні активи зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю, яка включає ціну придбання, невідшкодовувані непрямі податки й інші витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням та доведенням нематеріальних активів до стану, придатного для використання.

Таким чином, і національними, і зарубіжними вченими визначається нагальною проблема реформування концептуальних основ обліку нематеріальних активів як бухгалтерського, так і податкового.

Такий процес може мати як локальний характер (мова йде про поліпшення принципів ведення облікової політики на конкретному підприємстві) або внутрішньодержавний (проведення реформи бухгалтерського обліку шляхом прийняття нових нормативно-правових актів), так і міжнаціональний (удосконалення міжнародних стандартів ведення обліку).

Одним з шляхів контролю за збереженням об'єктів нематеріальних активів є проведення своєчасної і правильної інвентаризації. У зв'язку зі специфічними характеристиками необоротних активів, насамперед, із відсутністю матеріальної форми, їх інвентаризація має певні особливості.

При інвентаризації нематеріальних активів перевіряється наявність відповідних необхідних для ведення обліку первинних бухгалтерських і юридичних документів, що підтверджують їх фактичну наявність та право власності підприємства на них, а також правильність документального оформлення об'єктів.

Література:

1. Гороховець Ю. А. Облік і аналіз нематеріальних активів в системі вартісно-орієнтованого управління: дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2018. 287 с.

2. Guthrie J., Yongvanich K. Intellectual capital reporting : comparison of various frameworks. *Macquarie Graduate School of Management Working Papers in Management*. 2004. № 24. P. 1-19.

НОРМАТИВНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Л. Волчанська, к.е.н., доцент

Р. Таран, здобувач вищої освіти, магістр

Правове регулювання бухгалтерського обліку - це система законодавчих і нормативних актів, відповідно до яких підприємство здійснює господарську діяльність і забезпечує ведення обліку та заповнення фінансової звітності.

На даний момент в Україні бухгалтерський облік знаходиться на високому рівні та чітко регламентується. Для кожної ділянки обліку передбачено сукупність певних спеціально створених актів. Причому вони мають свою ієрархію та особливу структуру. На рисунку 1. представлено нормативні рівні законодавчих важелів впливу на бухгалтерський облік.

Першим рівнем, тобто основою нормативної бази є Закони України. Для ведення бухгалтерського обліку найголовнішим важелем регулювання обліку є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Він встановлює правове підґрунтя обліку, описує методично- організаційні засади ведення обліку бухгалтерії в Україні та формування фінансової

звітності. Всі юридичні та фізичні особи мають беззаперечно дотримуватись положень, що містяться в даному законодавчому акті.

Закон України «Про аудиторську діяльність» визначає правові засади здійснення аудиторської діяльності в Україні і має найголовнішу мету: створити систему незалежного фінансового контролю. Основною метою даної системи є захист інтересів господарюючих суб'єктів, тобто користувачів фінансової та іншої економічної інформації.

Закон України «Про обіг векселів в Україні» визначає особливості обігу векселів в Україні, який полягає у видачі переказних та простих векселів, здійсненні операцій з векселями та виконанні вексельних зобов'язань у господарській діяльності, відповідно до Женевської конвенції 1930 року.

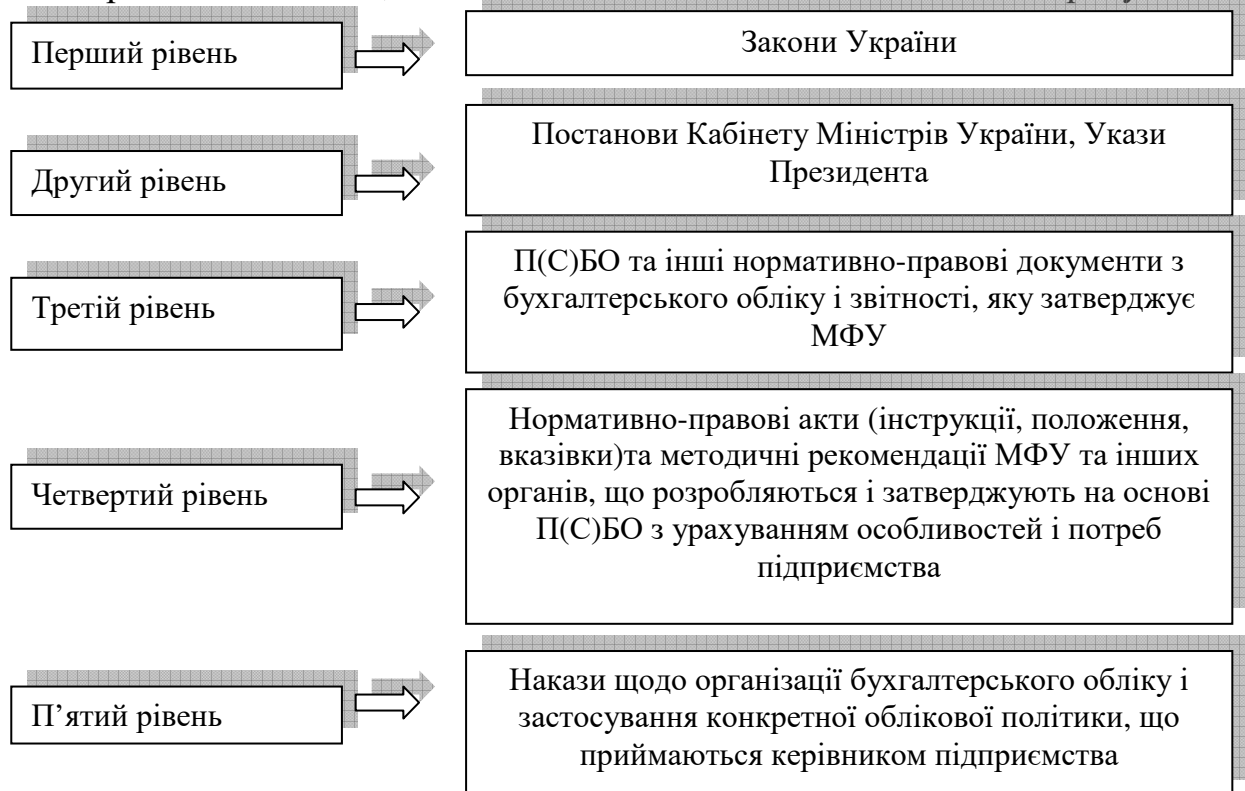

Рис. 1. Рівні нормативного регулювання бухгалтерського обліку

Сучасне законодавство України не приділяє належної уваги використанню обчислювальної техніки у сфері бухгалтерського обліку. Проте, Закони України «Про інформацію», «Про захист інформації в автоматизованих системах», а також «Про авторське право і суміжні з ним права» містять мінімально необхідну юридичну базу для здійснення бухгалтерського обліку за допомогою комп'ютерної техніки. Зазначені нормативні акти встановлюють базові вимоги до застосування обчислювальної техніки та визначають правовий статус програмного забезпечення, хоча багато положень юридично не закріплено в законодавстві. З одного боку, це добре, оскільки надає великі можливості для вдосконалення облікової системи. З іншого боку, це створює широкий простір для помилкових рішень.

До другого рівня регулювання належать Постанови Кабінету Міністрів України та Укази Президента. Це офіційні документи, які приймаються у

визначеному порядку і прописують норми права, якими мають керуватися фізичні і юридичні особи.

Цивільний кодекс України регулює особисті немайнові та майнові відносини. Встановлює, що: «Цивільні відносини мають бути юридично рівними один щодо одного, базуватися на вільному виявленні власної волі та їх учасники мають бути повністю самостійними щодо утримання та накопичення власного майна. Розглядає детально відносини між підприємствами, фірмами, юридичними та фізичними особами» [8].

Господарський кодекс України тісно пов'язаний із Конституцією України та описує правові засади ведення господарської діяльності. Зокрема, у Господарському кодексі прописується сутність господарських обов'язків, причини їх походження, суб'єкти господарювання, між якими виникають взаємовідносини, а також умови та підстави припинення господарських обов'язків [1].

Податковий кодекс України регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, насамперед, містить повний перелік податків та зборів, що справляються в Україні. Кодексом зазначається порядок нарахування податків, їх сплата, перераховуються платники податків та зборів, їх права та обов'язки [4].

При організації бухгалтерського обліку та контролю розрахунків за операціями з постачання використовують Положення бухгалтерського обліку, що належать до третього рівня державного регулювання.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» містить методологію формування бухгалтером в обліку інформації про обов'язки суб'єктів господарювання перед кредиторами. Детально розглядає види зобов'язань, реєстрацію їх на рахунках та подання у фінансовій звітності [6].

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» для малих підприємств є основоположним стандартом, який встановлює як складається фінансова звітність, з якою метою, що має у собі містити та згідно яких принципів складається [7].

Що стосується четвертого рівня нормативно-законодавчої бази процесу поставки, до нього включено документи, які затверджують на основі П(С)БО з урахуванням особливостей і потреб підприємства. Серед них є інструкції, положення та методичні рекомендації, направлені на те чи інше питання, що стосується даної ділянки обліку.

Положення «Про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» №637 визначає порядок ведення касових операцій підприємствами, а також деякі питання щодо того, як банки організують роботу з готівковими коштами. Містить інформацію про обов'язки та відповідальність касира, організацію його робочого місця на підприємстві [5].

Інструкція «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті» № 22 прописує загальнообов'язкові правила розрахунків з клієнтами, види і стандарти, якими користуються сторони під час розрахункових операцій у національній валюті країни. Інструкцією зазначено, що всі розрахунки, без

участі готівки, мають здійснюватися за допомогою передбачених платіжних інструментів[2].

Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства № 637 містять загальні положення та визначення облікової політики, пояснення яким чином керівники повинні її формувати та дотримуватись, а також підстави при яких підприємство має право вносити зміни до даного розпорядчого документу.

Крім цього, при веденні обліку розрахунків з постачальниками усі підприємства, без виключення, мають дотримуватись зареєстрованого Статуту підприємства, Наказу «Про облікову політику» та інших внутрішніх наказів та інструкцій, які складаються згідно встановлених норм і правил та не суперечать законодавству України, що втілює в собі п'ятий рівень регулювання бухгалтерського обліку.

Необхідно зазначити, що під час аудиту кредиторської заборгованості важливе значення мають Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, якими повинен керуватися аудитор при проведенні перевірки. Цими стандартами передбачено, що підприємства при веденні обліку повинні здійснювати діяльність таким чином, щоб це не суперечило міжнародним правилам та нормам. Вони вказують, яким чином має вести себе аудитор, які процедури виконувати, як складається та надається аудиторський висновок.

Література:

1. Господарський Кодекс України [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/436-15>.
2. Іващенко А. С. Проблеми обліку дебіторської та кредиторської заборгованості в Україні / А. С. Іващенко, О. В. Гайдамака, Н. В. Черевик // Молодий вчений. - 2014. -№ 4(07)(1).-С. 69-71.
3. Інструкція «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті», затверджена постановою правління НБУ від 21.01.2004 № 22 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. <http://zakon3.rada.gov.ua/law4>.
4. Писаренко Т. М. Організація управлінського обліку у процесі постачання сировинних і товарних запасів / Т. М. Писаренко // Економічні науки. Сер.: Економіка та менеджмент. – 2012. – Вип. 9(2). – С. 415-420.
5. Подолянчук О. А. Інвентаризація в аудиті як прийом методу фактичного контролю / О. А. Подолянчук // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. - 2015. - Вип. 12(1). - С. 240-249.
6. Положення «Про інвентаризацію активів та зобов'язань», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 зі змінами та доповненнями - Режим доступу:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. : <http://zakon3.rada.gov.ua/-00>.
8. Ужва А. М. Формування поточних зобов'язань перед постачальниками та підрядниками у фінансовій звітності / А. М. Ужва, О. В. Тімкова // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. - 2013. - Вип. 10(4). - С. 316-322.

МЕТОДИКА АНАЛІТИЧНИХ ПРОЦЕДУР ПРИ АУДИТІ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО

*В.Г. Васильєва, к. е. н., доцент,
О.В. Коновалова., старший викладач
А.В. Дмитренко, магістрант*

Університет митної справи та фінансів

Витрати — це зменшення активів або збільшення зобов’язань, наслідком якого є зменшення власного капіталу, крім як унаслідок здійснення розподілу держателям вимог до власного капіталу [1].

Аудит законності і достовірності витрат на виробництво і собівартості продукції допомагають виявити невикористані резерви, непродуктивні витрати і втрати. Собівартість продукції – виражені у грошовій формі поточні витрати підприємства на її виробництво. Собівартість – одна з важливих узагальнених показників ефективності виробництва, який дозволяє здійснювати контроль над витратами та оцінювати результат господарської діяльності підприємства. Зниження собівартості продукції актуальне для підприємства, бо це – джерело збільшення накопичень для розширення виробництва [2].

Планування, ведення обліку і калькулювання виробничої собівартості регулюються такими законодавчими та нормативними документами: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [3] та Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства [4] – в частині, якщо підприємство самостійно визначає облікову політику й обирає форму бухгалтерського обліку як певну систему реєстрів, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації; Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 16 «Витрати» [5] – в частині самостійного встановлення підприємством переліку і складу статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг). Важливо почати з аудиту наказу про облікову політику підприємства, який обов’язково повинен містити питання щодо методів обліку витрат на виробництво і калькуляції собівартості, перелік та склад статей калькулювання собівартості, методи нарахування амортизації, методи списання малоцінних швидкозношуваних предметів, порядок розподілу загальновиробничих витрат, методи оцінки незавершеного виробництва [2].

Напередодні перевірки потрібно спершу ознайомитися з організаційними і технологічними особливостями виробництва, видами продукції (послуг), що випускаються підприємством [2].

Аналітичні процедури при аудиті витрат на виробництво доцільно проводити у такій послідовності: спочатку перевіряють правильність складання калькуляцій собівартості продукції за статтями витрат, потім – питання формування витрат виробництва за їх елементами, далі розглядають правильність та обґрунтованість витрат за їх видами і, нарешті, вивчають собівартість продукції та вишуковують резерви для її зниження [2]. Важливо провести аудит відповідності положення про калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) вимогам чинного законодавства та нормативних

документів. При здійсненні планування, обліку та калькулювання собівартості повинно бути забезпечене повне зіставлення планових та звітних даних щодо складу класифікації витрат, об'єктів і одиниць калькулювання, методів розподілу витрат між об'єктами калькулювання та плановими (звітними) періодами.

При цьому мало які підприємства застосовують 8 клас рахунків бухгалтерського обліку, призначених для узагальнення інформації про витрати підприємства за елементами [2]. До виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) за елементами включаються: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати; змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати.

Обґрунтованість складу матеріальних витрат на виробничі потреби і включення їх до собівартості продукції (робіт, послуг) перевіряється шляхом зіставлення даних складів про відпуск матеріалів у виробництво з даними цехів та інших підрозділів про надходження їх у виробництво.

Для перевірки правильності визначення фактичної собівартості сировини й матеріалів необхідно дослідити первинні документи постачальника (накладні, рахунки-фактури, товарно-транспортні накладні), у яких зареєстровано ціну, зокрема: націнки (надбавки), транспортні та інші видатки, пов'язані з придбанням матеріалів. Правильність віднесення до собівартості матеріальних витрат доцільно перевіряти за такими напрямками:

- порівняти обсяги фактично списаної сировини та матеріалів із затвердженими нормами їх витрат, а також провести аналіз залишків, зазначених у матеріальних звітах та під час списання за нормами;

- звернути увагу на вартість закуплених сировини і матеріалів, правильність застосування націнок, комісійних винагород, достовірність витрат на зберігання, транспортування тощо;

- перевірити законність списання на собівартість сум ПДВ [2].

У витратах виробництва заробітна плата найбільш вагома, тому вивченню питання витрачання коштів на оплату праці слід приділити серйозну увагу, відслідкувати:

- дотримання підприємством вимог нормативно-правових актів при нарахуванні оплати праці, утримань із неї та веденні бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці;

- правильність організації праці, дотримання встановлених розцінок, ставок і окладів, доплат і надбавок;

- своєчасність та правильність нарахування і виплати заробітної плати згідно з діючою системою оплати праці [2];

- правильність здійснення розрахунків із загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Розрахунок амортизації основних засобів та нематеріальних активів і віднесення їх на собівартість робіт (послуг) здійснюється згідно з НП(С)БО 7 «Основні засоби» [6] та НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» [7].

До інших прямих витрат собівартості включаються витрати з оплати

послуг сторонніх організацій, у такому разі необхідно перевірити, чи відносяться надані послуги до витрат на виробництво.

Таким чином, витрати є елементом фінансової звітності, що стосується фінансових результатів суб'єкта господарювання. Користувачі фінансової звітності потребують інформації як про фінансовий стан суб'єкта господарювання, так і про його фінансові результати [1]. Отже, попри те, витрати визначено з погляду змін у розмірах активів і зобов'язань [1], інформація про витрати так само важлива, як інформація про активи та зобов'язання.

Література:

1. МСФЗ «Концептуальна основа фінансової звітності». URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/2019_RB_ConceptualFramework_ukr_АН%20\(2\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/2019_RB_ConceptualFramework_ukr_АН%20(2).pdf). (Дата звернення 01.11.2021).

2. Щепотьєва Н.П. Про методику перевірки правильності формування собівартості продукції (товарів, послуг) та дослідження впливу виявлених порушень на результати фінансово-господарської діяльності. URL: http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/uk/publish/printable_article/36577;jsessionid=E66AE64A14C7315EB643EEFB033A43A5.app1. (Дата звернення 01.11.2021).

3. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: Закон України № 996–XIV від 16.07.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>. (Редакція від 01.07.2021). (Дата звернення 01.11.2021).

4. «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України»: Наказ Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 р. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=ru#Text>. (Редакція від 14.01.2020). (Дата звернення 01.11.2021).

5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>. (Редакція від 03.11.2020). (Дата звернення 01.11.2021).

6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>. (Редакція від 03.11.2020). (Дата звернення 01.11.2021).

7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: Наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999 р. № 242. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text>. (Редакція від 03.11.2020). (Дата звернення 01.11.2021).

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ

АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Атамас О.П., к.е.н., доцент

Атамас І.О., магістр МгУФЕБз-21

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Ефективне управління економічною безпекою підприємства неможливо без використання якісної своєчасної інформації, яку в свою чергу необхідно захистити від наявних та потенційно можливих загроз.

Однією із цілей інформаційної безпеки є захист даних, які підприємство збирає та використовує. Якщо інформація залишається незахищеною і до неї може отримати доступ будь-хто, то неправомірне використання інформації може заподіяння непоправної шкоди.

Інформаційна безпека виконує такі важливі функції для підприємства:

– забезпечує безпечну роботу програми, реалізованої в системах інформаційних технологій будь-якого підприємства;

– здійснює захист даних, які підприємство збирає та використовує;

– захищає технологічні активи, що використовуються на підприємстві;

– захищає здатність підприємства функціонувати.

Для забезпечення захисту інформації підприємства можуть використовувати деякі варіанти:

- використання сховищ паролів типу 1Password, які будуть генерувати і зберігати унікальні 64-значні паролі для кожного нового сайту;

- уникнення зберігання та пересилання логінів або паролів в текстовому вигляді в месенджерах;

- реєстрація корпоративної пошти для всіх співробітників. Включення обов'язкової двофакторної аутентифікації. Функція переходу в режим посиленої безпеки (якщо це Google Workspace);

- використання двофакторної аутентифікації завжди при реєстрації на сайтах. Підтримка актуальності номера телефону;

- використання хмарних платформ для обліку та документообігу. Використання КЕПів;

- використання централізованих платформ для комунікації типу Slack або Microsoft Teams.

На даний час інформаційні технології набули глобального характеру, в зв'язку з цим інформаційна безпека є головною складовою економічної безпеки не тільки окремого підприємства, а і держави в цілому.

Щоб зберегти та розвивати бізнес, необхідно створити ефективну систему інформаційної безпеки, яка буде включати всі можливі варіанти захисту інформації.

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

О. Генієвська, студ. групи МгУФЕБ-1-20

Науковий керівник: О.М. Губарик, к.е.н., доцент

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Процес управління фінансовою безпекою підприємств заснований на особливому механізмі. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства являє собою сукупність основних елементів впливу на процес розробки і реалізації управлінських рішень, що забезпечують захист його фінансових інтересів від різних загроз.

Система державного правового регулювання фінансової безпеки підприємства. Ця система носить багаторівневий характер, що визначається повноваженнями окремих державних органів, пріоритетністю прийнятих ними нормативних актів.

На сучасному етапі система державного правового регулювання фінансової безпеки підприємств включає такі напрямки: зміна порядку формування інформаційної бази управління фінансовою діяльністю підприємства; регулювання грошового обігу та форми оплати; регулювання кредитних операцій; валютне регулювання; регулювання інвестиційних угод; регулювання ринку цінних паперів; регулювання страхових операцій на фінансовому ринку; регулювання порядку і форми реорганізації підприємств; регулювання процедур банкрутства та ліквідації

Ринковий механізм регулювання фінансової безпеки підприємств. Цей механізм формується в сфері фінансового ринку в розрізі його окремих видів і сегментів. Попит і пропозиція на фінансовому ринку формує рівень і котирування окремих фінансових інструментів, визначає доступність кредитних ресурсів в національній та іноземній валютах, визначає середню норму прибутковості капіталу та інше.

Внутрішній механізм управління фінансовою безпекою підприємства. Система цього механізму формується в рамках самого підприємства, відповідно регламентуючи методологічні підходи до розробки управлінських рішень в області забезпечення його фінансової безпеки. В основі формування цього механізму лежить фінансова філософія підприємства.

Система методів управління фінансовою безпекою підприємства. Це сукупність методів і прийомів, за допомогою яких обґрунтовуються і контролюються конкретні управлінські рішення в різних областях фінансової безпеки підприємства: метод техніко-економічних розрахунків; балансовий метод; економічні і статистичні методи; економіко-математичні методи; експертні методи; методи знижки на вартість тощо.

Система інструментів управління фінансовою безпекою підприємства. Така система складається з наступних договірних зобов'язань, які забезпечують механізм реалізації індивідуальних управлінських рішень в області її фінансової безпеки і закріплюють її фінансові відносини з іншими

господарюючими суб'єктами: платіжні інструменти (платіжні доручення, чеки, акредитиви та інше); кредитні інструменти (кредитні договори, переказні векселі та інше); депозитні інструменти (депозитні договори, депозитні сертифікати та інше); інвестиційні інструменти (акції, інвестиційні сертифікати); інструменти страхування (договір страхування, страховий поліс).

Отже, ефективний механізм управління фінансовою безпекою підприємства дозволяє повністю реалізувати цілі і завдання, які стоять перед ним, сприяє ефективному захисту його фінансових інтересів від загроз внутрішнього і зовнішнього характеру.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПОНЯТТЯ «МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ» В СИСТЕМІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Атамас О.П., к.е.н., доцент

Гущина А.Д., магістр МгУФЕБ-20

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Практичне застосування механізмів системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства неможливе без всебічного розуміння категорійного поняття - механізм управління. Без розкриття суті поняття «механізм управління» неможливо вирішити проблему підвищення його ефективності, так як ефективність системи управління залежить від наявності успішно функціонуючих механізмів, які дозволяють забезпечити:

- ефективне керівництво всіма процесами підприємства, в тому числі, які безпосередньо впливають на фінансово-економічну безпеку;
- належний організаційно-управлінський вплив на фінансовий стан;
- реалізацію цілей та завдань управління фінансово-економічною безпекою які необхідно вирішувати в конкретних сферах діяльності підприємства.

Механізм управління – складна управлінська категорія. Деякі варіанти трактування цієї категорії різними науковцями наведена в табл.1.

Таблиця 1

Зміст поняття «механізм управління»

Г.Астапова [1]	Механізм управління – це система елементів організаційно-економічного впливу на процес управління
Н.Мойсєєв [2]	Механізм управління – це система процедур, що формують рішення або правила його прийняття.
Г.Одинцова [3]	Механізм управління – це засіб вирішення суперечностей явищ чи процесу, послідовна реалізація дій, які базуються на основоположних принципах, цільовій орієнтації, функціональній діяльності з використанням відповідних їй методів управління та спрямованні на досягнення мети
О.Ковалюк [4]	Механізм управління – це система форм, методів, важелів, інструментів, які використовуються в діяльності держави і підприємств за відповідного нормативного, правового та інформаційного їх забезпечення на мікро та макро- рівні.

Аналіз наведених деяких варіантів визначення поняття «механізм

управління» дає нам можливість зробити висновки, що механізм управління, являє собою комплексну систему управління, складовими якої є конкретні механізми управління (економічний, мотиваційний, політичний, правовий та ін.), які в сукупності здатні забезпечити збалансоване та ефективне функціонування єдиного механізму.

Механізмом управління фінансово-економічною безпекою вважаємо управлінські дії, спрямовані на використання можливостей та ресурсів підприємства, які б забезпечували системно-синергетичні ефекти реалізації захисту його фінансово-економічних інтересів ідентифікованих реальних та потенційних загроз зовнішнього та внутрішнього характеру.

Література

1. Астапова Г.В., Астапова Е.А., Лойко Д.П. Организационно-экономический механизм корпоративного управления в современных условиях реформирования экономики Украины – Донецк, 2001-С.279
2. Моисеев Н.Н., Человек, среда, общество.- М.: Наука, 1992. С.204-208.
3. Державне управління і менеджмент: Навчальний посібник у таблицях і схемах / Г.С.Одинцова, Г.І.Мостовий, О.Ю.Амосов та ін. За заг. редакцією д-ра екон.наук, проф. Г.С.Одинцової – Харків: ХарРІДУ УАДУ, 2002. – 492 с.
4. Ковалюк О.М. Фінансовий механізм організації економіки України (проблеми теорії і практики): Монографія.-Львів. Видавничий центр Львівського національного університету ім. І. Франка – 2002. – 392с.

ВИРОБНИЧІ ВИТРАТИ ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ

А. Демченко, студентка гр. МгУФЕБ-1-20

О. Ткаченко, к.е.н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Управління виробничими витратами є одним з найважливіших елементів системи управління підприємством. Це обумовлено тим, що досягнення стійкого становища підприємства можливо за наявності дієвої системи управління витратами на виробництво і реалізацію продукції. функціонування дієвої системи управління виробничими витратами є одним з основних умов досягнення конкурентної переваги - лідируючого положення по витратах. Мета управління виробничими витратами полягає в їх оптимізації. На всіх етапах життєвого циклу товару від проектування, організації виробництва до реалізації, поставки замовнику в потрібний час і в потрібне місце відповідно до правил логістики - управління виробничими витратами передбачає їх обґрунтоване регулювання.

Управління виробничими витратами має ґрунтуватися на системному підході, тобто взаємопов'язаному управлінні формуванням всіх елементів витрат, витрат усіх підрозділів, трансформаційних витрат, недопущення надмірних витрат, підвищення особистої зацікавленості персоналу підприємства в зниженні виробничими витрат, вдосконаленні системи

інформаційного забезпечення підприємства, впровадженні ефективних методів зниження витрат.

У зв'язку з ускладненням і різноманітністю діяльності сучасних підприємств необхідні узгоджені дії різних ланок апарату управління і підрозділів, які впливають на рівень виробничих витрат, а також чіткий контроль за рівнем цих витрат. Система управління витратами на виробництво і реалізацію продукції, як складова частина системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства, повинна бути підпорядкована завданню досягнення стратегічної мети - забезпечення сталого та ефективного розвитку в тривалій перспективі, підвищення вартості бізнесу, його капіталізації.

Ефективне управління виробничими витратами передбачає побудову на підприємстві системи забезпечення цього управління, яке, спираючись на використання сучасних методів планування, нормування, бюджетування, обліку та аналізу витрат, дозволяє приймати ефективні управлінські рішення. Центральне місце у вирішенні цієї проблеми пов'язане з розробкою фінансово-економічної системи управління витратами на виробництво і реалізацію продукції і визначення умов її ефективного застосування. Наявність комплексної системи управління виробничими витратами є необхідною умовою ефективності виробничої діяльності. Комплексна система управління витратами забезпечує взаємопов'язані дії щодо раціонального використання матеріальних, трудових, фінансових та інших ресурсів на постійній основі.

На сучасному етапі розвитку конкурентних відносин, коли підприємства застосовують сучасні технології, більш економічне і продуктивне обладнання, вдосконалюють організацію управління підприємствами, отримання прибутку за допомогою збільшення цін стає проблематичним.

Управління виробничими витратами з метою формування їх оптимальної структури, забезпечення фінансово-економічної безпеки а також зниження їх величини дозволяє знизити ціни на продукцію, що за інших рівних умов дає підприємству можливість зберегти або навіть зміцнити свої позиції на ринку.

Організація ефективного управління виробничими витратами з метою їх оптимізації, підвищення фінансово-економічної безпеки та в кінцевому рахунку отримання прибутку і забезпечення стійкого фінансового стану є пріоритетним напрямком в діяльності підприємств.

СУЧАСНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Р. Зайченко, студент гр. ЕП-18-1

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

Управління витратами – це вид управлінської діяльності, який включає в себе планування необхідного обсягу витрат, контроль за ефективним використанням активів підприємства, а також пошук та впровадження нових методів оптимізації витрат.

Управління витратами виконує такі основні функції [1]:

1) аналіз структури витрат підприємства;

- 2) виявлення можливостей оптимізації витрат підприємства;
- 3) створення нормативів щодо витрачання ресурсів;
- 4) контроль за ефективним використанням коштів підприємства;
- 5) облік витрат.

Під час провадження господарської діяльності витрати реєструються та відстежуються. Після завершення виробничого циклу прогнозовані та фактичні витрати порівнюються, забезпечуючи орієнтири для майбутніх планів витрат [2].

Серед сучасних методів управління витратами виділяють:

1. Використання високотехнологічного обладнання. Нові технології дозволяють не тільки підвищити якість продукції підприємства, а і зменшити витрати часу на її виготовлення та підвищити продуктивність праці робітників підприємства.

2. Управління часом. Менеджери фірми мають контролювати те, як витрачають час їх підлегли, щоб підвищити кількість виготовленої продукції за незмінний проміжок часу. Це один із методів, який допоможе збільшити продуктивність праці без збільшення витрат на оплату праці.

3. Управління запасами. Одним з основних джерел витрат, а також способів отримання доходу є запаси. Перш за все, потрібно розрахувати необхідну кількість запасів та проводити їх постійну інвентаризацію, це допоможе уникнути накопичення зайвих запасів та вивільнить значну частку грошових ресурсів підприємства [3].

4. Аутсорсинг – це ділова практика найму сторони за межами компанії для надання послуг або створення товарів, які виконувалися власними працівниками та персоналом компанії. Аутсорсинг застосовується за умови, що якість виконання робіт аутсорсингових партнерів відповідає стандартам, які вимагає споживач. Аутсорсинг дозволяє скоротити штат постійних працівників та зменшує адміністративні витрати пов'язані з управлінням бізнес процесами.

5. Аналіз ринку. Необхідно слідкувати за структурними змінами на ринку сировини, щоб закуповувати необхідні для підприємства матеріали за найкращими доступними цінами.

6. Контроль за чисельністю персоналу. Однією з найбільших цінностей підприємства є його працівники, але є багато витрат пов'язаних з працівниками. Менеджмент підприємства має формувати оптимальний штат співробітників, який буде відповідати обсягу виконуваних робіт та часу на їх виконання.

Отже, використання вище зазначених методів управління витратами дозволить керівникам підприємства визначити майбутні витрати та підвищити ефективність використання ресурсів підприємства.

Література:

1. Проскурня С. С., Голуб Н. О. Методичні аспекти управління витратами на підприємствах //Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. 2013. №. 10 (4). С. 156-160.

2. Голубовський Л. Аналіз сучасних методів управління витратами //Галицький економічний вісник. 2010. № 1(26). С. 187-192.

3. Крушельницька О. В. Удосконалення системи управління витратами на підприємствах // «Вісник ЖДТУ»: Економіка, управління та адміністрування. 2010. №. 1 (51). С. 178-182.

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

*Капацина А.О., викладач обліково-економічних дисциплін
Технологічного коледжу ДДАЕУ, м. Дніпро*

Економічна безпека у сучасних умовах є однією із найактуальніших тем наукових досліджень та дискусій, над якою працюють видатні вітчизняні та іноземні науковці, які здійснили справжній прорив у цьому напрямку і активно впроваджують новітні результати наукового пошуку у сферу бізнесу та підприємницької діяльності.

Процес забезпечення економічної безпеки підприємств є одним з визначальних аспектів їх успішної діяльності; йому притаманна низка специфічних особливостей у залежності від обсягу, виду діяльності, забезпеченості фінансовими ресурсами, активності інноваційно-інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, кількості та фаховості персоналу кожного підприємства. Домінантність цього процесу зумовлює необхідність комплексного підходу до здійснення забезпечення економічної безпеки, що дозволяє розробити її адекватну систему, визначити та врахувати вплив дестабілізуючих чинників внутрішнього і зовнішнього середовищ, використати можливості, які створюються цими середовищами, для досягнення інтересів суб'єкта господарювання.

Поняття «безпека підприємства» – це стан і здатність економічної системи (суб'єкта господарювання) протистояти небезпеці руйнування її оргструктури і статусу, а також перешкодам у досягненні цілей розвитку.

Економічна безпека підприємства – захищеність його потенціалу (виробничого, організаційно-технічного, фінансово-економічного, соціального) від негативної дії зовнішніх і внутрішніх чинників, прямих або непрямих економічних загроз, а також здатність суб'єкта до відтворення [1, с. 11].

У зв'язку з тим, що діяльність кожного підприємства здійснюється в умовах варіативності протікання реальних соціально-економічних процесів, у момент прийняття рішення менеджерам невідомий достовірно результат, адже існує значна кількість факторів, які впливатимуть на його результати. Все це – наслідки тієї невизначеності, яка є об'єктивною формою існування навколишнього світу. Результатом невизначеності може стати недосягнення бажаних результатів, зміна їх змісту чи кількісного вираження, розвиток небажаних подій. Тому процес забезпечення економічної безпеки підприємств на початковому етапі повинен передбачати визначення та ідентифікацію факторів, що мають вплив на попередження, мінімізацію чи повну ліквідацію негативних наслідків реалізації дестабілізуючих чинників.

Для діяльності підприємств і безпосередньо для забезпечення їхньої

економічної безпеки важливим процесом є ідентифікація ризиків, загроз та небезпек з метою їх попередження, мінімізації пливучого або нейтралізації.

Ці категорії у процесі управління можна позиціонувати як дестабілізуючі чинники, щодо класифікації таких чинників можна виокремити фактори макросередовища та фактори мікросередовища.

Під макросередовищем розуміють зовнішні фактори, які опосередковано діють на підприємство, формуючи лише загальні перспективи, тенденції його розвитку, і на які воно не може впливати взагалі або має незначний вплив; а мікросередовище охоплює чинники, що безпосередньо діють на підприємство, і які, в свою чергу, через ефективні комунікації піддаються впливу з його боку.

До зовнішніх факторів належать: несприятливі зміни політичної ситуації; макроекономічні потрясіння (кризи, порушення виробничих зв'язків, інфляція, втрата ринків сировини, матеріалів, енергоносіїв, товарів); зміни законодавства, що впливають на умови господарської діяльності (податкового, відносин власності, договірної тощо); нерозвиненість інфраструктури ринку; протиправні дії кримінальних структур; рейдерство, корупція, поширення тіньової економіки, використання недобросовісної конкуренції; промислово-економічне шпигунство; зараження програм ЕОМ комп'ютерними вірусами тощо.

Всі зовнішні чинники, що впливають на економічну безпеку підприємства, можна згрупувати, виділивши наступні: політичні, соціально-економічні, екологічні, науково-технічні, технологічні, юридичні, природно-кліматичні, демографічні, криміналістичні тощо [5, с. 16].

До внутрішніх належать дестабілізуючі чинники, що виникають безпосередньо у сфері господарської діяльності підприємства. До основних чинників ризику можна віднести: недостатній рівень дисципліни; протиправні дії працівників; порушення режиму збереження конфіденційної інформації; вибір ненадійних партнерів та інвесторів; відтік кваліфікованих кадрів, неправильна оцінка їх кваліфікації, низька компетентність; перебої в енерго-, водо-, теплопостачанні; вихід із ладу обчислювальної техніки; істотні недопрацювання як у тактичному, так і в стратегічному плануванні, пов'язані насамперед із вибором мети, неправильною оцінкою можливостей підприємства, помилками у прогнозуванні змін зовнішнього середовища [1].

В умовах неоднозначності ситуації, яка склалася впродовж останніх років в економіці, кожному підприємству необхідно значну увагу зосереджувати на розробленні заходів з мінімізації впливу несприятливих факторів зовнішнього і внутрішнього середовищ, що можна досягнути за рахунок системного моніторингу змін ситуації, а також здійснення ефективного управління господарською діяльністю. Вміле управління створює умови для вчасного реагування на актуальні та перспективні загрози і небезпеки.

Література:

1. Економічна безпека підприємств, організацій та установ: навч. посіб./ З.Живко, М. Живко, В. Ортинський. – К.: Алерта, *Правова єдність*, 2009. – 544 с.

СУТНІСТЬ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ФАКТОРІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА РІВЕНЬ РИЗИКУ ПІДПРИЄМСТВА

А. Ковцун, студ. групи МгУФЕБз-1-20

Л. Васільєва, д.держ.упр., професор

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Ризик як системна міждисциплінарна категорія, що має певний синергетичний і мультиплікативний ефект, з ранніх часів еволюції людського суспільства виникає в багатьох науках як природничо-наукового характеру (медицина, фізика, біологія, хімія і т.д.), так і гуманітарної спрямованості (політологія) історія, теологія тощо). Не винятком стає і економічна наука, поява й розвиток якої в стародавньому древньому світі тісно взаємопов'язане з сутністю поняття «ризик».

Ситуацію ризику визначають три основні умови:

- наявність невизначеності;
- необхідність вибору альтернативи (включаючи відмову);
- можливість оцінки ймовірності обраних альтернатив.

У практичному житті ризик найчастіше виникає у виробничо-економічних системах, і, як правило, при масових подіях, а невизначеність - коли ймовірність наслідків ризикових подій у зв'язку з відсутністю статистичних даних визначається суб'єктивно.

За своєю практичною сутністю ризик можна розділити на три види, які доводять, що ризик існує як на стадії вибору рішення, так і на стадії його реалізації:

- ризик, коли є об'єктивні ймовірності отримання передбачуваного результату;
- ризик, коли існують суб'єктивні оцінки ймовірності;
- ризик, коли існують як об'єктивні, так і суб'єктивні ймовірності.

Виходячи з цього, у практичній площині ризик може розглядатися з двох сторін:

- як дія, що виконується в умовах вибору, коли у разі невдачі існує можливість опинитися в гіршому становищі, ніж до вибору;
- як діяльність з подолання невизначеності в ситуації неминучого вибору, коли можна кількісно та якісно оцінити ймовірність досягнення передбачуваного результату, невдачі та відхилення від мети.

Серед елементів, що становлять «ризик» з погляду системного підходу пропонуємо виділяти наступне:

1. Амплітуда у досягненні альтернативи.
2. Ймовірність досягнення результату.
3. Відсутність впевненості у досягненні мети.
4. Можливість виникнення втрат.

Аналіз численних визначень ризику дозволяє виявити основні моменти характерні для ризикових ситуацій:

- випадковий характер події, який визначає, який із можливих наслідків реалізується на практиці;

- наявність альтернативних рішень;
- ймовірність результатів і очікувані результати;
- ймовірність виникнення збитків;
- ймовірність отримання додаткового прибутку.

Ризики в підприємницькій діяльності як частина економічних ризиків є ймовірністю того, що підприємство зазнає збитків або втрат, якщо намічений захід (управлінське рішення) не здійсниться, а також, якщо були допущені прорахунки або помилки при прийнятті управлінських рішень.

Отже, на підставі вищевикладеного, під ризиком на підприємстві, на нашу думку, розуміється соціально - економічна категорія, що виражається в невизначеності результату наміченої комерційної діяльності, спрямованої на досягнення поставленої мети, яка проявляється у виконанні або відхиленні від запланованих кінцевих результатів фінансово-господарської діяльності внаслідок виникнення непередбачених витрат, порівняно із заздалегідь визначеним рівнем.

УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ЯК ВАЖЛИВИЙ НАПРЯМ СУЧАСНОЇ ТЕОРІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ

І. Козленко, студ. групи МгУФЕБз-1-20

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Стратегічне планування в галузі управління персоналом передбачає посилення функцій управління у бік формування середовища, що сприяє зростанню людських цінностей, що забезпечують ефективність ресурсів й зростання цінності підприємства. При стратегічному плануванні кадрова служба проводить аналіз і дає оцінку управління персоналом і на запланований період, і на стратегічну перспективу, розробляє заходи, що забезпечують підвищення якості управління людськими ресурсами.

Важливе значення при розробці заходів надається змінам основних цінностей підприємницьких структур, що відбуваються. З'явилися ціннісні орієнтири управління процесами, які відповідають працівники служби управління людськими ресурсами. У ринковому середовищі в зв'язку з посиленням конкуренції виникла необхідність вирішення принципово нових завдань, пов'язаних з управлінням людськими ресурсами: стимулювання працівників та індексації заробітної плати в умовах інфляції, збереження на підприємствах висококваліфікованих фахівців, створення конкурентоспроможних пакетів компенсацій, також виникли проблеми скорочення чисельності співробітників та підвищення якості та конкурентоспроможності продукції.

У нових умовах стало недостатньо займатися документообігом, прийомом та звільненням працівників, з'являється необхідність запропонувати керівникам підприємств ефективні вирішення проблем, пов'язаних з управлінням людськими ресурсами. При формуванні системи управління людськими ресурсами найвище керівництво розробляє стратегію та організаційну управлінську структуру, і єдину політику в галузі управління персоналом за

участю всіх лінійних керівників, яка вимагає вирішення стратегічних завдань на всьому етапі управління з розбивкою на операційні завдання.

З розвитком теорії управління людськими ресурсами подальший розвиток отримала і теорія управління персоналом: вивчення особистих якостей керівника та набір їх необхідних компетенцій, дослідження стилю керівництва та поведінки в різних ситуаціях.

Система управління людськими ресурсами покликана підвищувати мотиваційну складову таким чином, щоб працівники чітко розуміли, що їх цінують і винагороджують за результати їхньої діяльності, за кваліфікацію та компетентність. При цьому формуються і підтримуються комфортні та продуктивні відносини між керівниками та співробітниками на основі командного підходу, а самі працівники управління стають цінними та зацікавленими особами підприємства, які забезпечують розвиток клімату взаємної довіри та ефективної співпраці. При такому підході зовнішні загрози стають стимулом для розвитку, а сама система управління зміцнює свої слабкі сторони. При цьому необхідно, враховуючи індивідуальні та групові відмінності між індивідуальними та колективними групами, застосовуючи етичний підхід до управління, забезпечуючи прозорість і справедливість, досягти високих темпів зростання продуктивності праці, а також виробництва та реалізації продукції.

Менеджери в системі управління людськими ресурсами володіють високим рівнем компетентності та рішучості до стратегічних змін, сильною та ефективною службою, орієнтованою на бізнес. У процесі управління і при безпосередньому впровадженні систем управління людськими ресурсами часто виникають складнощі та конфлікти з цільовими установками, поведінкою керівників різних рівнів і навіть з корпоративною культурою. Насправді реалізація системи управління людськими ресурсами відбувається дуже складно, де відсутні стратегічні плани, зокрема з розбивкою за роками з управління людськими ресурсами.

Управління людськими ресурсами повністю поглинає управління, розширюючи його стратегічною орієнтацією, управлінням організаційною та підприємницькою культурою, забезпеченням конкурентоспроможності організації за рахунок якості товарів та прихильності персоналу до підприємства з одночасним інвестуванням у людський капітал, що доповнює модель управління людськими ресурсами.

У системі підприємництва системний підхід розвитку людського капіталу характеризується дією його базових елементів. Людський капітал розглядається як набір можливостей, навичок, досвіду та ресурсів людини в процесі виробничо-збутової діяльності за рахунок прямого впливу та синергетичного ефекту за рахунок посилення інших виробничих факторів, що забезпечує зростання вихідних економічних показників.

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

*М. Кравченко, д.е.н., професор
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Л. Кравченко, аспірантка, кафедри публічного управління та права,
Дніпровська академія неперервної освіти*

Заклади професійної (професійно-технічної) освіти є базовою складовою освітнього процесу України, що в свою чергу є потенціалом для розвитку національної економіки та чинником для забезпечення продовольчої та екологічної безпеки, формування соціально-економічних основ розвитку територій держави, та підвищення матеріального добробуту населення.

У нових соціально-економічних умовах сучасна система управління освітою поступово набуває ознак громадського самоврядування та державно-громадської моделі управління, що має забезпечити перехід України до постінформаційного суспільства. Водночас, сучасна система управління професійною (професійно-технічною) освітою має забезпечити випереджувальний інноваційний розвиток, а також створити умови для відтворення соціокультурного середовища заради розвитку, самоствердження та самореалізації особистості впродовж усього життя. Основоположним чинником ефективної діяльності та стійкого розвитку закладів професійної (професійно-технічної) освіти в умовах запровадження діджиталізації в країні є система економічної безпеки.

Яка в свою чергу покликана на профілактику та захист закладів освіти від зовнішніх та внутрішніх загроз. Система економічної безпеки - це комплекс організаційно-управлінських, технічних, профілактичних заходів, спрямованих на якісну реалізацію захисту інтересів об'єкта від зовнішніх і внутрішніх загроз.

В сучасному світі, функціонування закладів освіти надзвичайно залежить від системи фінансово-економічної безпеки, яка викликає неабияку необхідність та зацікавленість на шляху реалізації нових підходів до її організації. Кожен заклад освіти, незалежно чи він є державним або приватним, з його системою фінансово-економічної безпеки, якщо бажає досягти поставлених цілей та завдань, повинен виходити з необхідності протистояти небезпекам і загрозам. Але це стає неможливим без правильно організованої системи та обліково-аналітичного забезпечення фінансово-економічної безпеки в університеті, коледжі чи професійному училищі. [1, с. 56-63].

Праці цих вчених мають високу науково-теоретичну й практичну цінність, оскільки надають фундаментальний і методологічний апарат та зазначають основні напрями подальших наукових досліджень у цій сфері з метою поглиблення та всебічного розвитку розуміння економічної безпеки, як однієї з фундаментальних категорій економічної науки. Виходячи з цього важливість досліджень організації та функціонування системи економічної

безпеки закладів освіти зумовлюють актуальність теми статті.

Інформація є головною складовою системи економічної безпеки. Центральне місце у складі інформаційного забезпечення відводиться обліково-аналітичному забезпеченню [2, с. 131–139].

Під обліково-аналітичним забезпеченням управління фінансовою безпекою, ми розуміємо процес збору, підготовки, реєстрації та оброблення обліково-аналітичних даних та прийняття на їх основі управлінських рішень що стосуються забезпечення захисту фінансових інтересів закладів освіти на всіх рівнях його фінансових відносин від впливу внутрішніх і зовнішніх загроз.

В поєднанні облікових та аналітичних операцій в загальний процес, виконанні оперативного мікроаналізу та застосуванні його результатів під час моделювання управлінських рішень в системі економічної безпеки закладів професійної (професійно-технічної) освіти полягає суть системи обліково-аналітичного забезпечення. Тому її основною ціллю є надання достовірних даних за для керування економічними процесами закладу під час вибору напрямів підтримання його безпеки та ефективного розвитку. Беручи до уваги специфікацію сучасних загроз, на думку вчених «зв'язуючою складовою в системі економічної безпеки кожного суб'єкта господарювання повинна стати підсистема обліково-аналітичного забезпечення, ключові завдання якої полягають не лише в інформаційній підтримці процесу гарантування економічної безпеки, а й у формуванні інформаційних потоків між суб'єктами та об'єктами безпеки, зовнішнім і внутрішнім середовищем».

Зазначене ґрунтується в першу чергу на результатах аналітичних досліджень, відповідно до яких відсутність необхідного обліково-аналітичного забезпечення призводить до того, що шлях до прийняття рішень суб'єктами все більше орієнтується на ірраціональний підхід, ніж на раціональний. Вирішення такої проблеми лежить у реалізації механізму, що лежить в основі обліково-аналітичного забезпечення і передбачає оцінювання поточного стану економічної безпеки закладів освіти [3, с. 135–145].

В області безпеки необхідно визначити такі головні шляхи використання обліково-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою:

1) моніторинг наявного рівня економічної безпеки закладу освіти в сукупності та у розрізі головних функціональних частин;

2) задоволення потреб в інформації суб'єктів безпеки (внутрішніх та зовнішніх);

3) надання можливості врахувати аспекти в час коли йде процес прийняття та реалізації кожного рішення;

4) відстеження зміни рівня економічної безпеки закладу під впливом викликів, ризиків та загроз;

5) оцінювання та забезпечення максимально ефективного використання існуючих ресурсів;

6) поєднання інтересів закладу освіти та функціонування зовнішнього середовища, інтересів власників, менеджерів та працівників з цілю забезпечення сталого розвитку закладу.

Нарешті можна сформулювати основні функції обліково-аналітичного забезпечення системи управління як частини інформаційно-аналітичного забезпечення:

- 1) інформаційна - забезпечення системи управління даними про діяльність закладів професійної (професійно-технічної) освіти внутрішніх і зовнішніх користувачів;
- 2) облікова- зображення фактів господарської діяльності закладу;
- 3) аналітична - виконання на підставі первинної аналітичної інформації економічного аналізу діяльності.

Література:

1. Кравченко М.В., Іжболдіна О.О., Карамушка О.М. Підвищення рівня управління фінансово-економічною безпекою на підприємствах аграрного сектору. *Держава та регіони*. 2020. Вип. 6 (117). С. 56-63.

2. Кравченко М.В. Прогнозування інвестиційно-інноваційного забезпечення та конкурентоспроможності економічної безпеки аграрного сектору в Україні. *Формування ринкових відносин в Україні*: зб. наук. пр. Київ, 2020. № 10 (233). С.131-139.

3. Кравченко М.В. Державна політика забезпечення економічної безпеки розвитку аграрного сектору. *Формування ринкових відносин в Україні*: зб. наук. пр. Київ, 2020. № 12 (235). С. 135-145.

ВЛАСТИВОСТІ ТА ФУНКЦІЇ РИЗИКУ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

О. Морозова, студентка гр. МгМТ-1-21

Л. Васільєва, д.н.держ.упр., професор

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Ризик для підприємств - це прогнозована можливість виникнення несприятливих ситуацій в ході реалізації планів і виконання бюджетів підприємства. Таким чином об'єктивно неможливо розрахувати альтернативні результати впливу ризиків на діяльність підприємств при різних варіантах розвитку подій в динаміці.

Виділяються такі властивості ризику як: загальність, системність, ймовірність і динамічність. Окремо відзначимо категорію абстрактних ризиків, які теоретично і об'єктивно можуть реалізуватися, але тільки при обов'язковій наявності комплексу необхідних і достатніх умов та конкретні ризики, які мають кількісну оцінку можливих втрат в часі, для мінімізації яких суб'єкти мають у своєму розпорядженні необхідні управлінські та матеріальні ресурси.

З відомих видів аудиту та контролю, спрямованих на виявлення та оцінку ризиків, виділимо найбільш застосовні на підприємствах: бухгалтерський аудит; ревізія; комплаєнс (відповідність); операційний аудит; ризик-орієнтований аудит.

Перші три види контролю включають процедури виявлення та управління ризиками, обмеженого контролюваним середовищем. У першому випадку це - фінансова діяльність підприємства, у другому - контроль наявності та

збереження матеріальних цінностей, в третьому - відповідність діяльності підприємства існуючим законодавством, нормативам, професійним і технічним стандартам. Комплаєнс дозволяє побудувати систему управління і здійснювати роботу підприємства відповідно до внутрішніх та зовнішніх правил, стандартів, вимог. Найбільш перспективним у плані інтеграції в систему управління сучасних підприємств вважається ризик-орієнтований аудит, який передбачає розширення рамок контрольного середовища і поширюється на всі види діяльності, бізнес-процеси, внутрішні і зовнішні відносини, визначає корпоративну етику. Ризик орієнтований аудит вирішує поставлені перед ним в компанії завдання за такими основними напрямками: оцінка ефективності системи внутрішнього контролю; оцінка ефективності системи управління ризиками підприємства; оцінка ефективності корпоративного управління.

Методи вирішення цих завдань можуть застосовуватися в різних областях економічної та господарської діяльності, пов'язаної з підвищеним ризиком, за умови, що вони піддаються математичному моделюванню, кількісній та якісній оцінці, подальшій розробці дієвих механізмів та інструментів протидії негативним тенденціям і наслідків реалізації ризику.

Виділимо та дослідимо дві унікальні функції динамічного ризику - стимулюючу і захисну.

Стимулююча функція має два головні аспекти: конструктивний і деструктивний. Перший проявляється в тому, що ризик у вирішенні економічних і господарських завдань, виконує роль особливого каталізатора. Другий аспект виражається в тому, що прийняття і реалізація рішень з необґрунтованим ризиком ведуть до авантюризму.

Захисна функція також має два аспекти: історико-генетичний і соціально-правовий. Перший полягає в пошуку форм і засобів захисту від можливих небажаних наслідків. Сутність другого аспекту полягає в необхідності впровадження в законодавство категорій правомірності ризику. Необхідно, щоб у суб'єкта, що йде на ризик, була тверда впевненість в законодавчому захисту його інтересів.

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ПОТРЕБ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Морозовська К.Д., студентка гр.МгУФЕБз-1-20

Науковий керівник: Чернецька О.В., к.е.н., доц.

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Для потреб оптимізації витрат на підприємстві доцільним є належна система їх обліково-аналітичного забезпечення. Саме обліково-аналітична інформація є джерелом інформації формування необхідного рівня фінансово-економічної безпеки підприємства. Оптимізація витрат є важливою частиною системи менеджменту підприємства, спрямованого на збір, аналіз інформації щодо обсягу та структури витрат, виявлення резервів їх скорочення, побудови

ефективної системи контролю та бюджетування.

Саме облікові дані є основою для всебічного аналізу, а результати аналізу формують базу для побудови ефективної системи управління фінансово-економічної безпеки. Отже, можна відзначити, що метою обліково-аналітичного забезпечення системи управління фінансово-економічної безпеки є синергія системи обліку і аналізу для формування якісних та повноцінних джерел інформації щодо здійснення витрат підприємства.

Серед джерел інформації для потреб оптимізації витрат в контексті формування фінансово-економічної безпеки підприємства слід виділити зовнішній та внутрішній рівень. Зокрема, зовнішній рівень джерел інформації передбачає нормативно-правове забезпечення системи обліку, тоді як внутрішній рівень формується безпосередньо на підприємстві.

Система обліку витрат на сучасних підприємствах не може повноцінно існувати без належного нормативно-правового забезпечення. Таке забезпечення формувалось протягом останніх десятиріч і перебуває в процесі постійних змін, що супроводжується політичними, економічними, інтеграційними, соціальними та іншими чинниками. Щодо регулювання бухгалтерським обліком, то науковці розглядають чотири рівні такого регулювання: перший (Закони України, Укази Президента України, постанови КМУ), другий (нормативні документи Мінфіну України, Держкомстату України, Держказначейства, ДПА, НБУ України та інших відомств, котрі реєструють у Мінюсті України), третій (нормативні акти, інструкції, методичні рекомендації, вказівки, листи міністерств і відомств), четвертий (робочі документи, що формують облікову політику в підприємстві). Належне нормативно-правове забезпечення обліку і контролю витрат на виробництво і вихід продукції на підприємстві є важливою умовою ефективного менеджменту на підприємстві. Без такого забезпечення підприємство приречене на значні штрафи, пені та, в кінцевому результаті, на банкрутство.

Згідно вимог законодавства первинні документи складаються під час здійснення господарської операції, а потім здаються до бухгалтерії для подальшої обробки інформації. Усі записи в обліку про витрати робляться на основі відповідних первинних документів, які можна виділити в наступні групи: документи з обліку витрат праці; документи з обліку витрат засобів праці; документи з обліку витрат предметів праці. Первинні документи передаються в бухгалтерію, де узагальнюється вся інформація. На підставі узагальнених даних формується фінансова звітність підприємства.

Аналітична інформація – це результат обробки і узагальнення даних щодо формування витрат підприємства. Своєчасність та достовірність аналітичної інформації забезпечує можливість розробити та вжити заходів, спрямованих на оптимізацію витрат в контексті формування фінансово-економічної безпеки підприємства.

АНТИКРИЗОВЕ СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ У СИСТЕМІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

О. Прокуда, студент гр. МгУФЕБ-1-20

Науковий керівник: Т.М. Саванчук, к.е.н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

В сьогоденні нестабільних економічних ринкових умовах на ефективність і платоспроможність бізнесу, прибутковість і ліквідність його активів в значній мірі впливають низька купівельна спроможність споживачів, скачки обмінного курсу валют і негативні ендogenous фактори, такі як погане управління або навички, виробничі і маркетингові недоліки, інноваційна політика.

Виникнення і розвинення системної кризи, що зачіпає основні складові підприємництва, призводить до неможливості відновлення самодостатності та ризику банкрутства через зростання боргу. В таких умовах потрібно швидке реагування менеджерів, ефективне антикризове управління та мобілізація внутрішніх ресурсів. Ринкові форми господарювання в умовах жорсткої конкуренції приводять до неспроможності окремих суб'єктів господарювання або ж до тимчасової неплатоспроможності. Навіть у випадку стабілізації економіки не варто чекати, що збиткових підприємств в країні не буде [1].

Система антикризового управління підприємницькою діяльністю являє собою систему налагоджених компонентів, які взаємодіючи між собою, виявляють ознаки та прояви кризи, сприяють її подоланню, подальшому поверненню підприємства до стабільного функціонування та створюють необхідні умови для подолання негативного впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на діяльність підприємств [3]. Система планування на підприємстві сьогодні виходить за рамки складання планів діяльності, а особливо в умовах кризи. Складові системи планування отримали нову оцінку та інтерпретацію, обумовлену новим етапом його розвитку. Важливість будь-якого з її елементів з плином часу зростає та зменшується під впливом розвитку цієї системи. Розробка антикризових планів – як цілеспрямована система планів і звітів, є важливим елементом загальної системи планування.

Саме здійснення антикризового планування на підприємстві при застосуванні функцій управління плануванням дозволить забезпечити розвиток підприємства у визначеному напрямку на довгостроковий період. Збереження та успішний розвиток підприємства є вищою ціллю підприємства, з точки зору усіх зацікавлених груп. Розглядаючи антикризове планування як процес, можна виділити наступні етапи його здійснення.

Першим етапом є проведення комплексної, своєчасної, постійної діагностики стану підприємства. Це проведення аналізу впливу внутрішніх факторів з метою виявлення причин кризи або ж можливе їх передбачення; аналіз стану підприємства та ефективність поточної стратегії. Основними аналізованими ключовими стратегічними показниками можуть бути: частка на ринку, обсяг продажів та його динаміка, розмір прибутку, дохідність акцій тощо.

Другий етап стратегічного антикризового планування – коригування місії та системи цілей підприємства. Чітко сформульована місія мотивує працівників підприємства і спонукає до дій, дає можливість проявляти ініціативу (мотивація в системі планування). Місія формує головні передумови успіху діяльності підприємства при різних впливах зовнішнього та внутрішнього середовища. Далі коригуються цілі. Менеджер порівнює бажані результати та результати досліджень факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, які обмежують досягнення поставлених цілей, і вносить зміни в систему цілей.

Третій етап антикризового стратегічного планування – формулювання стратегічних альтернатив виходу підприємства із кризи і вибір стратегії. На цьому закінчується процес стратегічного планування і розпочинається процес тактичного антикризового планування та здійснюється реалізація вибраної стратегії (оперативне планування) при постійному здійсненні оцінки та контролю результатів (діє система управління плануванням) [2].

Причинами кризового стану підприємств можуть бути: зміна ринкової ситуації, тиск конкурентів, зловживання зі сторони менеджерів або персоналу, діяльність контролюючих органів, введення нових законів та нормативних актів, зміни в політичній ситуації, викликані перерозподілом влади, стихійні лиха тощо. Але які б не були явні причини кризового стану будь-якої сфери діяльності, першопричиною будь-якої кризи на підприємстві є низький рівень професіоналізму менеджерів, відсутність стратегії та реальних планів діяльності.

Виходячи з цього, можна стверджувати, що в системі економічної безпеки важливе місце займає антикризове планування, яке покликане спрогнозувати настання кризи, та розробити заходи запобігання її виникненню.

Література:

1. Гринько Т.В. Стратегія як інструмент антикризового управління на підприємстві / Т.В. Гринько // Економіст. – 2013. – № 8. – С. 51-53.
2. Семенов А.Г. Ключові аспекти антикризового управління підприємством / А.Г. Семенов. – К.: Знання, 2007.– 244 с.
3. Шембель Ю.С. Прогнозування кризового стану підприємства й обґрунтування комплексу заходів антикризового управління / Ю.С. Шембель. – Дніпропетровськ: НМАУ, 2012. – 188 с.

ОБЛІКОВЕ-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Процун А.О., магістр МгУФЕБ-20

Науковий керівник: Атамас О.П., к.е.н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Облік виробничих запасів регламентується Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» і Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку запасів.

За П(С)БО 9 зазначається, що запаси – це активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають

у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Виробничі запаси зазвичай розглядають як одну з головних умов безперервного забезпечення процесу виробництва, а також як елемент обігових активів підприємства. У сучасних умовах питання їх ефективного управління потребують особливої уваги. Вони є об'єктами управління на різних етапах виробничо-фінансової діяльності з одного боку, входять як складова до системи «підприємство-зовнішнє середовище»; з другого боку, виробничі запаси є базою носіїв витрат під час виробництва продукції впродовж усього виробничого циклу, від відпуску сировини та матеріалів для виробництва продукції і до її передачі на склад. Виробничі запаси - одна з основних складових матеріальних витрат у структурі собівартості реалізованої продукції, робіт, послуг тощо.

Управління запасами – це забезпечення та підтримування оптимальної кількості й видів фізичних ресурсів, необхідних для реалізації стратегічного плану організації. Необхідність управління запасами пояснюється тим, що виробництво – це потік матеріальних ресурсів через процес, який змінює форму цих матеріалів, перетворюючи їх на готову продукцію .

Оскільки запаси є одними із найбільш дорогих активів у більшості підприємств, а їх вартість може складати до 40% від суми загального статутного капіталу, ефективне управління такими оборотними активами дає можливість суттєво зменшити витрати компанії, які можуть виникати внаслідок їх надлишку чи недостатці.

Ефективність управління виробничими запасами підвищується внаслідок здійснення особливої фінансової політики, яка складається з аналізу динаміки розміру, складу й оборотності запасів, визначення мети формування запасів, необхідної кількості товарно-матеріальних цінностей тощо. Завдяки ефективному управлінню запасами з'являється можливість суттєво скоротити виробничий та операційний цикли, знизити рівень витрат на зберігання виробничих запасів, вивільнити кошти з господарського обороту (за рахунок зниження кількості запасів, які зберігаються з метою подальшого використання) та реінвестувати їх в інші активи.

Отже, ефективне управління запасами надає можливість значно скоротити операційний і виробничий цикл, що сприяє скороченню витрат, пов'язаних зі зберіганням виробничих запасів, та дозволяє вивільнити частину оборотних коштів. Найбільш важливою і значною частиною активів підприємства, є запаси, вони займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності.

Література:

1. Бублик М. О. Проблеми управління виробничими запасами на підприємствах та шляхи їх вирішення / Бублик М. О. // Управління розвитком. — 2014. — № 2 (165). — С. 90—92

2. Різник В. В. Теоретичні аспекти управління виробничими запасами

підприємства / Різник В. В. // Економічний вісник університету. Сер. : «Економіка та управління». — 2015. — Вип. 24/1. — С. 50—56.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. №246 [Електронний ресурс.] - Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO9.aspx>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

*Садовий Д. В., магістр групи МГМмУФЕБ-1-20,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Системність підходу до визначення сутності антикризового управління вимагає розробки і реалізації його дієвого механізму. Під механізмом антикризового управління розуміємо систему цілеспрямованого впливу на фінансово-господарську діяльність підприємства, що дозволяє попередити, подолати та знизити ймовірності виникнення фінансової кризи і одночасно утримувати фінансову стійкість та стабільний розвиток підприємства.

Реалізація механізму антикризового управління підприємства покликана стабілізувати процес діяльності суб'єкта господарювання, збільшити гнучкість, адаптивність та стійкість до змін зовнішнього середовища й дії негативних факторів, забезпечити більшу високу ефективність використання наявних фінансових ресурсів [2].

Складовими механізму антикризового управління являються принципи, мета і завдання, суб'єкти і об'єкт та етапи здійснення антикризового управління (рис. 1.).

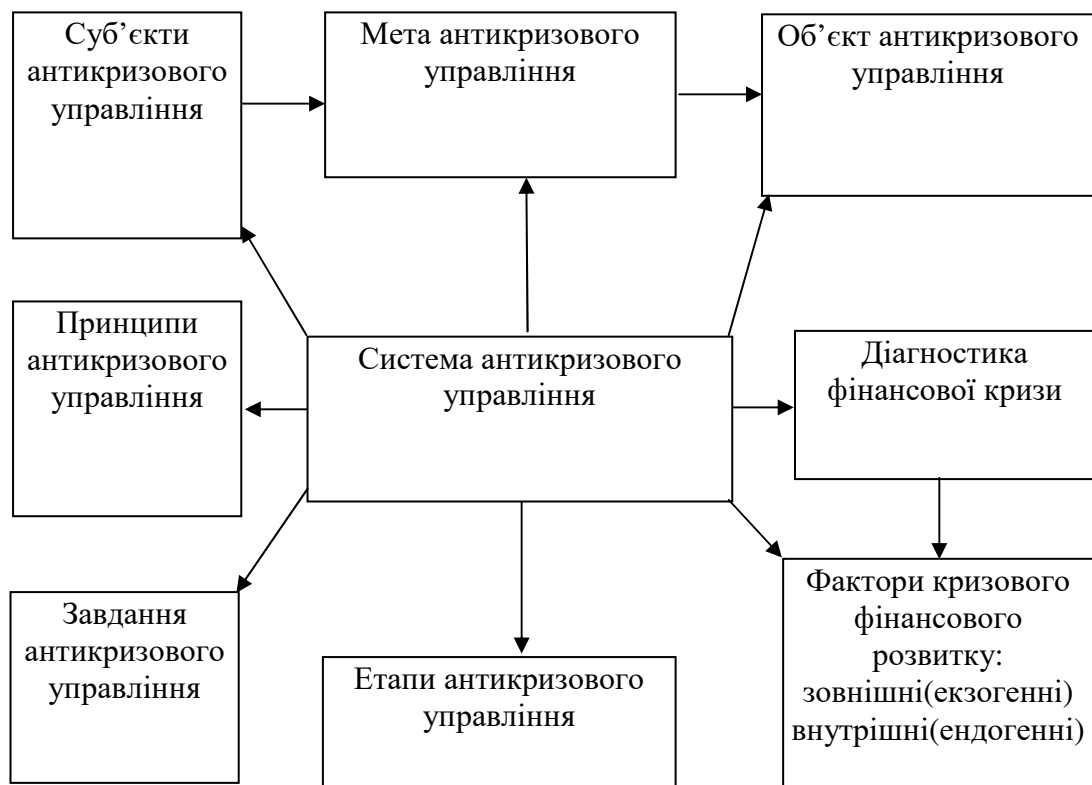

Рис. 1. Складові механізму антикризового управління [1, 49]

Об'єктом антикризового управління фінансами є сукупність усіх фінансово-економічних ризиків, активи, капітал, фінансові потоки та вартість підприємства, яке перебуває у режимі антикризового управління.

Суб'єкти антикризового управління фінансами – фізичні чи юридичні особи, які за рішенням уповноважених органів (власників, суду, держави) здійснюють комплекс робіт з антикризового управління фінансами. До суб'єктів антикризового управління підприємством як керуючої підсистеми належать: власник підприємства, економіст-фінансист (фінансовий директор), функціональний антикризовий менеджер (співробітник підприємства), функціональний антикризовий менеджер (співробітник консалтингової служби), представник санатора, представник кредиторів, фахівці Агентства з питань банкрутства та інших державних органів.

Отже, система антикризового фінансового управління представляє собою комплекс взаємозалежних елементів, які реалізують управлінську діяльність на основі антикризового механізму управління за допомогою фахового персоналу, сучасних зв'язків між суб'єктами та об'єктами управління і зовнішнім середовищем.

Сучасне нестійке ринкове середовище формує об'єктивну необхідність розглядати антикризове управління як постійно діючу систему, пов'язану з управлінням фінансово-господарською діяльністю підприємства.

Список використаних джерел:

1. Алмашій Я.І. Антикризове фінансове управління підприємством: сутність та механізми реалізації / Я.І. Алмашій // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. – 2015. – Вип. 12. – С. 66–69.

2. Бланк І.О. Фінансова стратегія підприємства : [монографія] / І.О. Бланк, Г. В. Ситник, О. В. Корольова-Казанська, І. Г. Ганечко. – К., 2009. – 147 с.

СУТНІСТЬ НЕГАТИВНИХ ЧИННИКІВ ВПЛИВУ НА СТАН ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКА

*Є.В. Черкаська - здобувач вищої освіти ОС «Магістр»
Науковий керівник : Масюк Ю.В. к.е.н., професор
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Останнім часом національна економічна безпека все більше перетворюється в економічну безпеку підприємства. Для того, щоб підприємство ефективно функціонувало необхідно запобігати загрозам негативного впливу на нього. Однак, джерелом загрози є не сама негативний чинник, а його дія на можливості реалізації конкретних фінансових інтересів підприємства і забезпечення його фінансової безпеки під час впливу різних факторів.

Фактори джерел небезпеки та загроз можна згрупувати за різними

класифікаційними ознаками. За можливістю прогнозування ризику та загрози поділяються на прогнозовані та непередбачені. Залежно від джерел виникнення бувають об'єктивні (на них впливає зовнішнє середовище) та суб'єктивні (залежать від людей). За можливістю запобігання можна поділити на форс-мажорні (надзвичайні та невідворотні обставини) та непередбачувані (їх настання або наслідки неможливо було передбачити). За ймовірністю виникнення бувають явні (які можна спрогнозувати) та латентні (приховані). За ступенем вірогідності можна поділити на неймовірні, маловірогідні, вірогідні, вельми вірогідні та цілком вірогідні (майже 100%). За можливістю здійснення загрози бувають реальні та потенційні (можуть статися). За природою виникнення ризику та загрози поділяються на економічні (стан економіки, рівень інфляції), політичні (зміни в політичній системі, політична нестабільність), соціальні (страйк, соціальна нестабільність), екологічні (рівень забруднення довкілля, зміна екологічного законодавства), кримінальні (розбої, крадіжки на підприємстві), правові (зміна законодавства), конкурентні (рівень конкуренції). Залежно від об'єкта загрози поділяються на: загрози з боку кримінальних структур; з боку конкурентів; з боку партнерів; з боку власних працівників; з боку держави; форс-мажорні загрози.

Виходячи з цього, на підприємстві необхідно здійснювати цілий набір заходів безпеки, які поділяються на: загальні, що передбачають запобігання порушень нормативів безпеки; спеціальні, які застосовуються в надзвичайних ситуаціях.

Чинники економічної безпеки за своїм походженням поділяються на внутрішні та зовнішні. Зовнішні фактори виникнення небезпеки – це такі як підприємство не має можливості заздалегідь спрогнозувати, а тому і вплинути на них. На відміну від зовнішніх факторів, внутрішні підприємство може контролювати і вони залежать від методів, форм та організації діяльності підприємства. Зовнішні загрози можна згрупувати наступним чином: політичні (політична ситуація в країні, протиріччя між центральними, регіональними і місцевими органами влади), соціально-економічні (зміна рівня життя населення), екологічні (рівень забруднення довкілля), науково-технічні (складнощі впровадження інновацій в життя, низький рівень інноваційних розробок в даній сфері), природньо-кліматичні (доступність та наявність ресурсів), економічні (розвиток інфраструктури, рівень інфляції, стан економіки), кадрові (відтік кадрів, кваліфікація, праця за сумісництвом). Внутрішні загрози діяльності підприємства: слабка трудова дисципліна, низький кваліфікаційний рівень керівників, низька компетентність працівників, дії або бездіяльність певних працівників, низький технічний стан основних засобів, упущення в планування обліку та аналізу, вихід з ладу обчислювальної техніки, смерть провідних фахівців чи керівництва.

Отже, для забезпечення стабільності системи економічної безпеки, попередження та подолання загроз та небезпек необхідно розуміти сутність негативних чинників впливу на стан економічної безпеки підприємства.

Література

1. Орлов П.І., В.Є. Духов Основи економічної безпеки фірми : навч. посіб. Х. : Прометей-Прес, 2004. 284 с.
2. Економічна безпека суб'єктів підприємництва : [навч. посіб.] / За заг. ред. проф. М.І. Зубка. – К., 2012. 226 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : ifsa.kiev.ua/files/ekonomsec.pdf.
3. Єрмошенко М.М. Фінансова безпека держави: національні інтереси держави, реальні загрози, стратегія – К. : КНТЕУ, 2001. 309 с.

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ ЯК ОСНОВА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

А. Юрченко, студентка гр. МгУФЕБз-1-20

Науковий керівник: Т. Саванчук, к. е. н.

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Обліково-аналітичне забезпечення є складовою інформаційного забезпечення підприємства і представляє собою цілісну інформаційну систему, де головним є забезпечення якісною та своєчасною економічною інформацією зацікавлених у цьому користувачів.

Зміст обліково-аналітичного забезпечення процесу гарантування економічної безпеки підприємства визначається низкою факторів, серед яких: галузеві особливості діяльності підприємства, організаційно-правова форма функціонування, обсяг і ступінь диверсифікації фінансово-господарської діяльності, інші об'єктивні та суб'єктивні фактори. Відповідно до цього визначення та ролі в процесі гарантування економічної безпеки підприємства, обліково-аналітична інформація має відповідати таким вимогам [1]:

1. Достовірність – основна якісна характеристика, яка забезпечує зниження впливу зовнішніх та внутрішніх загроз на економічну безпеку.
2. Точність (не допускається неоднозначне тлумачення).
3. Своєчасність. Отримана інформація є корисною для прийняття управлінського рішення і використана перш ніж вона втратить здатність впливати на рішення.
4. Ретроспективність – характеризує події, факти, явища, які вже відбулися, на які вже неможливо вплинути, змінити їх хід і наслідки.
5. Адекватність (відповідає певному процесу, реальному становищу об'єкта управління та інші).
6. Цінність (знижує стан невизначеності про об'єкт, суб'єкт).
7. Стислість (лаконічність) — максимально вичерпна та легкодоступна для сприйняття.
8. Релевантність – майбутня (прогностична) інформація, яка може бути змінена під впливом певних управлінських рішень. Саме таку інформацію надає управлінський (внутрішньогосподарський) облік.
9. Закритість (конфіденційність) – не тільки для зовнішніх, але і для

внутрішніх користувачів, які не мають прямого відношення до вирішення тої чи іншої проблеми. Містить дані, що є комерційно. таємницею.

10. Повнота – відображає усі факти господарської діяльності на основі дотримання принципу раціонального ведення обліку та аналізу – затрати на облік і аналіз менші за вигоди від використання отриманої інформації, її інформативність достатня для прийняття рішення.

11. Конкурендоздатність – обліково-аналітична інформація виступає додатковим корпоративним ресурсом підприємства, без якого функціонування системи забезпечення економічної безпеки неможливе.

12. Багатофункціональність – звична для розуміння як безпосередніх користувачів так і для зацікавлених осіб, що не мають економічної та бухгалтерської освіти.

Багатогранність обліково-аналітичної інформації вимагає визначити відмінності в групах її користувачів. Так, інформація фінансового обліку використовується як зовнішніми так і внутрішніми користувачами, але зовнішні користувачі використовують переважно узагальнену інформацією, яка надається у вигляді показників фінансової звітності, а внутрішні – приймають рішення на основі поточної інформації не лише фінансового, а і управлінського обліку. Аналітична інформація найчастіше застосовується для аналізу фінансового стану та результатів діяльності з метою визначення відхилень та прийняття управлінських рішень. Цінність обліково-аналітичного забезпечення полягає в тому, що обліково-аналітична інформація формується з використанням як методів обліку (спостереження, вимірювання, реєстрація, групування, класифікація й узагальнення), так й економічного аналізу (порівняння, елімінування, статистичні, балансові та ін.).

Обліково-аналітична інформація – це результат функціонування певної системи, яка включає джерела інформації, об'єкти обліку, аудиту та аналізу, інформаційні потоки та інформаційні канали для передачі результатів користувачам.

Система управління економічною безпекою підприємства повинна об'єднувати через інформаційні потоки підсистеми обліку, аудиту та аналізу з метою найбільш повної характеристики фактичного рівня економічної безпеки, визначення причин зміни та можливі наслідки. Залучення обліковців, аудиторів та аналітиків до процесу забезпечення безпеки повинно сприяти удосконаленню системи економічної безпеки та більш гнучкій та адекватній реакції на зміни середовища функціонування, формуючи безпечне підґрунтя сталого розвитку.

Отже, для забезпечення сталого розвитку підприємств необхідна об'єктивна, оперативна та достовірна інформація, яка може бути отримана при ефективній системі обліково-аналітичного забезпечення на базі автоматизованих інформаційних систем. Обліково-аналітична інформація, що акумулюється в обліково-аналітичній системі, повинна дозволяти керівництву господарюючого суб'єкта зрозуміти сутність проведених операцій, подій та їх вплив на рівень захисту фінансових, матеріальних, інформаційних та

інтелектуальних ресурсів. Вона повинна характеризувати якість управління та розвитку господарюючого суб'єкта у звітному періоді і основні чинники, що можуть вплинути на його фінансовий стан в майбутньому.

Література:

1. Бенько М. М. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства: підручник / М. М. Бенько. К.:Видавництво Літера-К, 2021.— 560 с.

ВПРОВАДЖЕННЯ МОНІТОРИНГУ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*Яковлева Н. В., магістр групи МгУФЕБз-1-20,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Рівень кадрової безпеки повинен постійно перебувати під контролем керівництва підприємства, що може бути забезпечено за умови ефективного моніторингу кадрових загроз. У зв'язку з цим особливу актуальність мають питання формування дієвої системи моніторингу кадрової безпеки підприємства. Методологія управління кадровою безпекою підприємств, викладена в роботі Реверчук Н.Й. [2] заслуговує на увагу, оскільки в ній уточнюється сутність кадрової безпеки, загрози формування системи кадрової безпеки, методика та індикатори оцінки кадрової безпеки.

У роботі Назарової Г.В. [1] уваги заслуговує детальний розгляд загроз кадрові безпеці та її правового гарантування на підприємстві. На основі цих літературних джерел можуть бути сформовані теоретичні засади організації моніторингу кадрової безпеки.

Як на нашу думку, при формуванні системи моніторингу під кадровою безпекою слід розуміти стан захищеності соціально-трудової сфери суб'єкта господарювання від внутрішніх і зовнішніх загроз і небезпек, що досягається за допомогою правильного вибору і застосування відповідних засобів, методів і інструментом управління, і сприяє, як ефективному використанню персоналу, так і успішному розвитку підприємства в цілому.

Для забезпечення безпечного функціонування підприємства доцільно формування системи моніторингу кадрової безпеки.

Цьому процесу повинно передувати уточнення понятійного апарату, а саме, таких понять як моніторинг, кадрова безпека, моніторинг кадрової безпеки, система моніторингу кадрової безпеки. Понятійний апарат, що використовується в рамках організації моніторингу кадрової безпеки

Традиційно будь-яка система моніторингу повинна включати такі елементи: мету, завдання, принципи, об'єкти, суб'єкти, інформаційну базу та систему показників моніторингу, методи спостереження, оцінювання і попередження загроз кадровій безпеці, а також напрями моніторингу [3].

Виходячи з переліку елементів системи моніторингу, вона повинна включати, крім трьох основних вищеназваних підсистем, ще й допоміжні. Серед останніх запропоновано виділяти: цільову і інформаційну підсистеми.

Система моніторингу кадрової безпеки має складатися з трьох підсистем: спостереження, оцінювання, і попередження загроз кадровій безпеці (рис. 1)

Рис. 1. Структура системи моніторингу кадрової безпеки підприємства

Допоміжні підсистеми призначені для забезпечення ефективного функціонування основних підсистем.

Список використаних джерел:

1. Назарова Г.В., Лобазов С.М. Удосконалення методики розрахунку інтегрального індексу кадрової безпеки підприємства. *Економіка: реалії часу*. 2015. № 1. С. 134–139.
2. Реверчук Н.Й. Управління економічною безпекою підприємницьких структур : монографія. Львів : ЛБІ НБУ, 2004. 195 с.
3. Чередниченко О.Ю., Товма М.І. Актуальні питання забезпечення кадрової безпеки як важливої складової системи безпеки установи, закладу, підприємства. *Честь і закон*. 2017. № 4. С. 44–48.

ОЦІНКА В УПРАВЛІННІ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ

Ю. Тупика, студентка МгОПз-20
Л. Васільєва, д.держ.упр., професор

Оцінка основних засобів - це визначення вартості основних фондів підприємства для цілей обліку і аналізу, економічних розрахунків і прогнозів, формування узагальнюючих галузевих і національних показників.

Оцінка основних засобів здійснюється для: для угод купівлі-продажу,

обміну; при вирішенні майнових суперечок; при реструктуризації заборгованості підприємства; при визначенні внеску в статутний капітал; при видачі кредиту під заставу майна; при проведенні процедур банкрутства; при визначенні величин страхових сум; при виникненні майнових суперечок.

Відмічено, що в управлінні основними засобами використовується диференційована система вартісних оцінок, яка визначається цільовою установкою вимірювання вартості основного капіталу: для внутрішньовиробничої діяльності та оцінки результатів, для нарахування амортизації і розрахунку податків, для продажу і здачі в оренду, заставних операцій та ін. Базовими видами оцінок основних засобів є: первісна, відновлювальна і залишкова вартість.

Первісною вартістю об'єкта основних засобів є його ціна на дату визнання. Організація повинна відобразити в обліковій політиці модель обліку основних засобів і застосовувати її до всіх об'єктів основних засобів. Моделі обліку основних засобів: за первісною вартістю; по переоцінці. Відповідно до моделі обліку за первісною вартістю об'єкт основних засобів слід обліковувати за первісною вартістю. Переоцінка основних засобів повинна проводитися регулярно. Частота переоцінок залежить від зміни справедливої вартості. При відміні справедливої вартості від балансової необхідно провести додаткову переоцінку.

Залишкова економічна вартість основних засобів визначається як «різниця між повною первісною або повною відновною вартістю і нарахованим зносом, тобто це грошовий вираз вартості засобів праці, які не перенесені на виготовлену продукцію, на певну дату. Залишкова вартість дозволяє судити про ступінь зношеності засобів праці, планувати їх оновлення і ремонт. При проведенні переоцінок фондів одночасно уточнюється розмір нарахованого зносу по кожній одиниці засобів праці. Також визначається відновна вартість з урахуванням зносу» [38]. Вона розраховується у відсотках до повної відновної вартості на основі даних бухгалтерського обліку.

Таким чином, оцінка і поліпшення використання основних засобів вирішує широке коло економічних проблем, спрямованих на підвищення ефективності виробництва: збільшення обсягу випуску продукції, зростання продуктивності праці, зниження собівартості, економію капітальних вкладень, збільшення прибутку і рентабельності капіталу і, в кінцевому рахунку, підвищення рівня життя суспільства.

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА В СИСТЕМІ ОБЛІКОВО-КОНТРОЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

*Я. Бойко, студентка МгОПз-20
Л. Васільєва, д.держ.упр., професор*

Облікова політика - це вибір способів ведення обліку з чинних нормативно-правових актів, національних і міжнародних стандартів обліку. Якщо стандартами не встановлено такі способи ведення обліку тих або інших об'єктів, то підприємство самостійно розробляє відповідні процедури, виходячи

з вимог законодавства й нормативних актів з бухгалтерського обліку. В обох випадках має бути витримана одна з найважливіших умов - єдність облікової політики на підприємстві. Вона полягає в тому, що вибір способів ведення обліку здійснюється на єдиних засадах. Тобто всі господарські операції у структурних підрозділах підприємства мають відображатися в обліку за єдиною прийнятою методологією. Так, обрана підприємством облікова політика обов'язково має висвітлювати методичні принципи організації й методології бухгалтерського обліку за всіма операціями.

На думку бухгалтерів-практиків, створення облікової політики на підприємстві – дуже трудомісткий і відповідальний процес. Адже підприємству не один рік доведеться працювати і враховувати свої активи та зобов'язання згідно з розробленою обліковою політикою. Це вимагає від нього більш зваженого підходу до розробки облікової політики, яка відповідає специфіці його роботи.

Однак на сьогодні дедалі частіше спостерігається формальний, вузько спрямований підхід до формування облікової політики, який полягає у складанні фінансової звітності відповідно до загальних вимог ПБО та зовнішніх користувачів. На таку ситуацію впливають як відсутність достатнього практичного досвіду управління в ринкових умовах, так і недостатнє законодавче врегулювання цього питання.

Основними причинами, що зумовлюють формування облікової політики підприємства, є:

- перехід України на національні стандарти бухгалтерського обліку, які ґрунтуються на міжнародних розробках в цій галузі, передбачає надання фінансовій звітності більш управлінської, інформаційної спрямованості;

- концепція бухгалтерського обліку в Україні, сформована на основі міжнародних і національних стандартів, яка може бути представлена як багаторівнева структура, до якої входять на:

- мікроекономічному рівні – виробничі системи (фірми, господарські товариства, підприємства тощо);

- макроекономічному рівні – національно-господарські галузі системи, фінансово-промислові системи;

- глобальному рівні – міжнародні транснаціональні господарські, фінансові та фінансово-промислові системи.

Оскільки кожне підприємство має свої особливості, то при розробці облікової політики необхідно передбачати ті принципи, методи і процедури, які характерні для його діяльності. При цьому правила, які підприємство розробляє самостійно, не повинні суперечити загальноприйнятим вимогам ПБО, міжнародним стандартам фінансової звітності (МСФЗ) та іншим нормативним документам з регулювання бухгалтерського обліку.

Формування облікової політики може здійснюватись у кілька етапів (п'ять шість), але їх об'єднано у такі основні: організаційний, підготовчий, проміжний (робочий), заключний.

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Д. Бурій, ЗВО, бакалавр спец. 051 «Економіка»

Науковий керівник: О. Кубецька, к.е.н., доцент

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Суб'єкти малого бізнесу в багатьох країнах світу зазнають високого податкового навантаження, високого регуляторного тиску, знаходяться під несприятливим впливом політичної ситуації, високим рівнем конкуренції, мають низький попитом на продукцію (роботи, послуги), відчувають недостачу обігових засобів [2] і т.п. Вирішенню вказаних проблем сприяє вдала політика країни щодо розвитку малого бізнесу, що створює умови для нормального перебігу діяльності суб'єктів малого підприємництва.

Так, в Сполучених Штатах Америки питаннями підтримки та розвитку малого підприємництва займається Адміністрація Малого Бізнесу (англ. Small Business Administration), заснована 30 липня 1953 року Конгресом Сполучених Штатів Америки. Її функція полягає в тому, щоб «допомагати, консультувати, асистувати і захищати, на скільки можливо, інтереси малого бізнесу». Дана функція досягається через програму Інноваційного Вивчення Малого Бізнесу (англ. Small Business Innovative Research).

АМБ має широко розгалужену структуру з охопленням усієї території США, і спеціалізується не тільки на поповненні фінансових ресурсів малих підприємств, а й на вивченні регіональних особливостей штатів країни, насиченості ринку підприємствами певної орієнтації, доступності стартових ресурсів та тенденцій, які притаманні даним сегментам ринку. АМБ співпрацює з компанією Microsoft, і результатом цієї співпраці є серія програмних продуктів, призначених виключно для малого підприємництва.

АМБ надає позики безпосередньо бізнес-структурам і діє як гарант на банківські позики. АМБ безпосередньо або опосередковано допомагає мільйонам бізнес-структурам.

Позики АБМ, на відміну від комерційних банківських позик, мають більш тривалий термін користування ресурсами та менші відсотки за користування кредитом [3].

Важливу роль у фінансуванні малих підприємств відграють інвестори «ангели» або просто ангели (відомі в Європі як «бізнес-ангели» або неформальні інвестори) – особи, які надають кредити для ділового старту замість конвертованого боргового зобов'язання або акціонерного капіталу. Наприкінці 1980 року, інвестори-ангели почали об'єднуватися в неформальні групи з метою спільного використання угод і єдиних фондів, що дозволило здійснювати більші за обсягами інвестиції. Для організації малого підприємництва, виходу на ринок з новими продуктами, технологіями або послугами, зарубіжні бізнес-формування зупиняються на наступному варіанті:

бізнес-ангел (це приватний інвестор, який вкладає кошти в інноваційні проекти; бізнес-ангели не позичають гроші, як банк (боргове фінансування), а надають гроші, зв'язки та досвід в обмін на частку акцій в новій компанії (часткове фінансування); діяльність бізнес-ангелів пов'язана з високим рівнем інвестиційного ризику) [1].

З метою забезпечення високого внутрішнього коефіцієнту окупності для портфелю інвестицій, «бізнес-ангели» шукають інвесторів, які можуть запропонувати кошти для повернення, що будуть перевищувати авансовані в 10 разів протягом 5 років з початку фінансування.

Література:

1. Єрмак С. О., Костакова Л. Д., Плотницька В. В. Інноваційні форми фінансування створення і розвитку малого підприємництва. *Проблеми економіки*. 2017. № 2. С. 264-269.

2. Кизим М. О., Чечетова-Терашвілі Т. М., Хаустова В. Є. Мале та середнє підприємництво в Україні: особливості та проблеми розвитку. *Бізнес Інформ*. 2019. №10. С. 301-317.

3. <http://www.sba.gov>

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Л.Бровко, к.е.н., доцент

Д.Хоруженко, студент гр. ФБС-1-20

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Скорочення кредитування економіки, несприятливий інвестиційний клімат у країні, зменшення внутрішнього ринку - фактори що створюють гостру потребу у своєчасному прийнятті збалансованого та об'єктивно реального Державного бюджету, що в свою чергу вимагає детального аналізу динаміки сучасних бюджетних надходжень а також прогнозування її на наступний період (табл.).

Таблиця

Динаміка надходжень до Державного бюджету України, млн. грн.

Надходження	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2020р. до 2017р.	
					Відхилення, +/-	Відношення, %
Податкові	280178	409418	503879	627154	346976	223,8
Неподаткові	68355	120006	103635	128402	60047	187,8
Трансферти	6433	2127	4589	31741	25308	493,4
Всього	354966	531551	612103	787297	432331	221,8

Загальна сума надходжень в 2020р. в порівнянні з 2017р. зросла більш ніж в два рази, або на 432,3 трлн.грн. І склала 787,3 трлн.грн. При цьому зростання відбулося по всім чотирьом групам, але в першу чергу за рахунок неподаткових платежів (на 60 трлн.грн.). Сума податкових надходжень зросла майже на 35

трлн.грн. Найвищий темп росту за цей період мають трансферти (на 393,4%).

Згідно статистичним даним Державний бюджет України формується у середньому на 80 % за рахунок податкових надходжень (рис.).

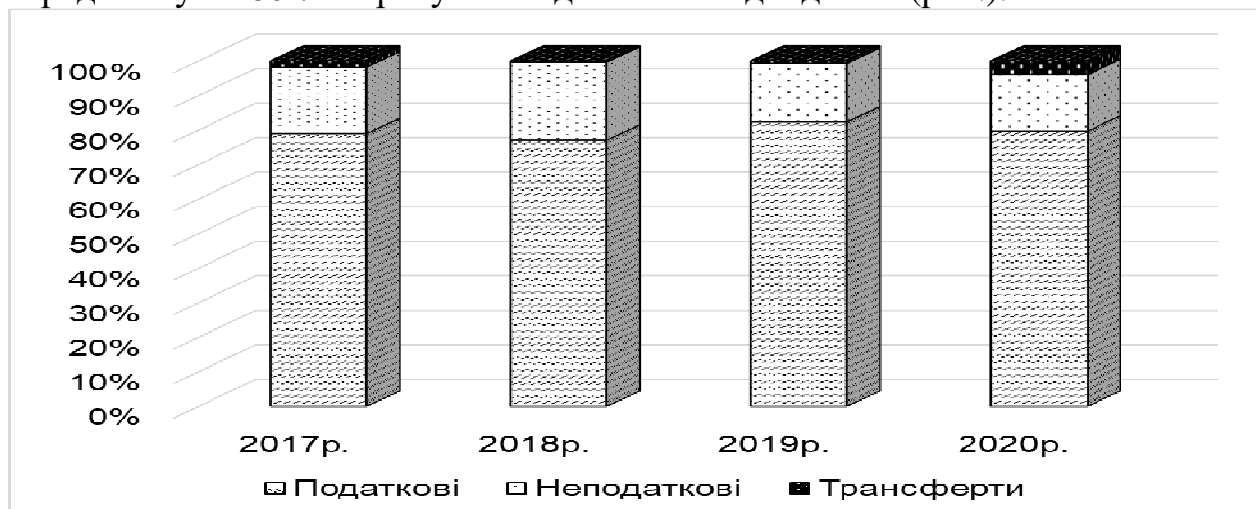

Рис. Динаміка структури надходжень до Державного бюджету України, %

Загальними чинниками, які вплинули на зростання податкових надходжень дохідної частини стало значне зростання податкових надходжень зумовлене постійним проведенням державою детінізації економіки та боротьбою із компаніями, які ухиляються від сплати податків, а також збільшення кількості об'єднаних територіальних громад внаслідок децентралізації, які можуть краще контролювати сплату податкових платежів та обов'язкових зборів на об'єднаній території. Інфляційні процеси вплинули на динаміку цін і, як результат, на суму податкових надходжень до бюджету.

Уряд бачить рішення проблем за рахунок:

- підвищення ставки акцизу,
- збільшення оподаткування великих платників податків,
- зменшення кількості наданих податкових пільг,
- удосконалення податкового законодавства, орієнтація його на рівень високо розвинутих країн.

Провідна роль у забезпеченні виконання державної функції щодо регулювання економічних процесів належить податкам, які справляються до державного бюджету. Але такі кроки стануть поштовхом збільшення долі тіньової економік. А це, в свою чергу, точно не буде стимулом розвитку економіки країни і зростання податкових платежів.

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

В.Гетель, студентка гр.ФБС-2-20

Науковий керівник: О. Добровольська, д.е.н., професор

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Аграрний сектор є потужною галуззю української економіки, який забезпечує близько 10% ВВП і близько 40% валютної експортної

виручки. Життя значної частини населення України залежить від рівня розвитку аграрної сфери та її структури.

Аграрне виробництво має свої особливості: тривалий виробничий період, високий рівень ризиків, залежність від впливу природних факторів, сезонність.

Неможливо переоцінити важливість фінансового забезпечення аграрного виробництва, адже воно допомагає покращити стан аграрного сектору економіки та захистити від ризиків.

Аналізуючи світовий досвід фінансових відносин аграрного сектору, можна зробити висновок, що найпоширенішим джерелом фінансування виступає банківське кредитування.

У сфері сільського господарства кредитні ресурси відіграють вирішальну роль: сезонний розрив між вкладенням і надходженням коштів, безперервність процесів відтворення, значна потреба в обігових засобах перетворюють кредит в основне джерело поповнення фінансових ресурсів [1].

Попитом користуються короткострокові (до 1 року) і середньострокові (від 1 до 5 років) кредити. В структурі короткострокових і середньострокових кредитів близько 70% припадає на кредити в національній валюті. Довгострокові кредити розподілені більш рівномірно – 52% в національній валюті та 48% – в іноземній валюті.

Протягом 6 останніх років в динаміці кредитування сільського господарства відзначається відносна стабільність з формуванням незначного зростання – в середньому на 1% в квартал. Станом на 1 грудня 2021 року, обсяг наданих кредитів в галузі сільського господарства становив 749 335 млн грн.

При цьому, протягом двох останніх кварталів 2020 року спостерігалось збільшення частки сільського господарства в загальному кредитному портфелі. Станом на 1 липня 2020 року цей показник оцінювався в 8%, а станом на 1 жовтня 2020 року – досяг рекордного за аналізований період показника в 9%. Це обумовлено стагнацією інших секторів економіки в період пандемії COVID-19.

Проте за даними НБУ станом на 1 березня 2021 року зменшились до 8,2% від загального портфеля банківських кредитів підприємствам.

Ще одним фінансовим забезпеченням можна назвати іноземні інвестиції. За статистикою найбільшими іноземними інвесторами України є **Кіпр**. Компанії, зареєстровані в цій країні, інвестували в Україну \$14,958 млрд. На другому місці – Нідерланди (\$10,005 млрд), на третьому – Велика Британія (\$2,953 млрд) [2].

Третім і наймолодшим фінансовим забезпеченням вважається страхування.

Програма страхування фінансових ризиків полягає у тому, щоб відшкодувати можливі втрати на випадок, коли через певний період застраховані угоди не дадуть очікуваної віддачі. Страхове відшкодування в такому разі встановлюється в обсязі різниці між страховою сумою та одержаним прибутком від застрахованої комерційної діяльності [3].

Страхові компанії здійснюють запобігання ризиків знищення майна

вогнем, у результаті стихійних явищ, неправомірних дій третіх осіб, проводиться страхування сільськогосподарських культур, багаторічних насаджень, страхування транспортних засобів, страхування врожайності та доходів.

Найбільш популярними страховими компаніями, які компетентні в аграрній сфері є: UPSK, ПрАТ "УАСК АСКА", АТ "СК "ІНГО", ПрАТ "СК "Універсальна", АТ "СГ "ТАС", ПрАТ "СК "Перша", ТОВ "СК "Гардіан", ПАТ "СК "Країна", ПрАТ "УПСК". Наразі страхування в аграрній сфері лише набирає оберти.

Література:

1. Барановський І. М. Зарубіжний досвід кредитування сільськогосподарських товаровиробників / І. М. Барановський // Науковий вісник національного аграрного університету. – 2008. – № 119. – С. 236- 240.
2. Матеріали офіційного сайту Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України.// Електронний ресурс. – Режим доступу : <https://forinsurer.com>

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ТА ФАКТОРІВ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СТРАТЕГІЧНОМУ ПРОСТОРИ

О. Добровольська, д.е.н., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Основною метою формування інвестиційної привабливості на підприємстві є фінансове забезпечення потреб підприємства у необхідних інвестиційних активах та оптимізація їх за критерієм ефективності результатів інвестиційної діяльності, але надмірне накопичення інвестиційного капіталу призводить до підвищення можливої дохідності інвестицій [1, с. 86-88].

Однак згодом накопичення нереалізованих своєчасно інвестиційних можливостей негативно впливає на підприємство. Тому вирішальне значення має вибір часу для інвестування, коли сприятливі зовнішні фактори створюють умови для реалізації накопичених внутрішніх можливостей. Основними факторами підвищення інвестиційної привабливості є:

1. Дохідність, платоспроможність та фінансова стійкість підприємства у довгостроковому періоді.
2. Економічний стан та знаходження підприємства у визначеній фазі життєвого циклу.
3. Обсяг та ефективність інвестицій, оскільки, чим більший обсяг інвестицій та вищий рівень їх дохідності, тим більшим є інвестиційний потенціал підприємства.
4. Інвестиційна активність господарюючого суб'єкта, тобто діяльність підприємства з залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій та їх ефективного використання.

5. Спроможність підприємства ефективно використовувати залучені у розвиток підприємства інвестиції, можливість підвищувати їх ефективність.

6. Зростання віддачі відносин власності, збільшення прибутку підприємства та його працівників, що дозволяє підвищити якість людського капіталу.

Ефективний розвиток інвестиційної привабливості підприємства передбачає врахування таких принципів:

- розгляд підприємства, як відкритої системи;
- врахування базових стратегій операційної діяльності підприємства;
- підприємницький стиль стратегічного управління;
- відображення інвестиційних переваг підприємства перед конкурентами;
- використання результатів технологічного процесу в інвестиційній діяльності;
- орієнтація на врахування рівня інвестиційного ризику під час прийняття стратегічних рішень;
- відображення альтернативності стратегічного інвестиційного вибору.

Основні чинники, які стримують підвищення інвестиційної привабливості наведені на рис. 1.

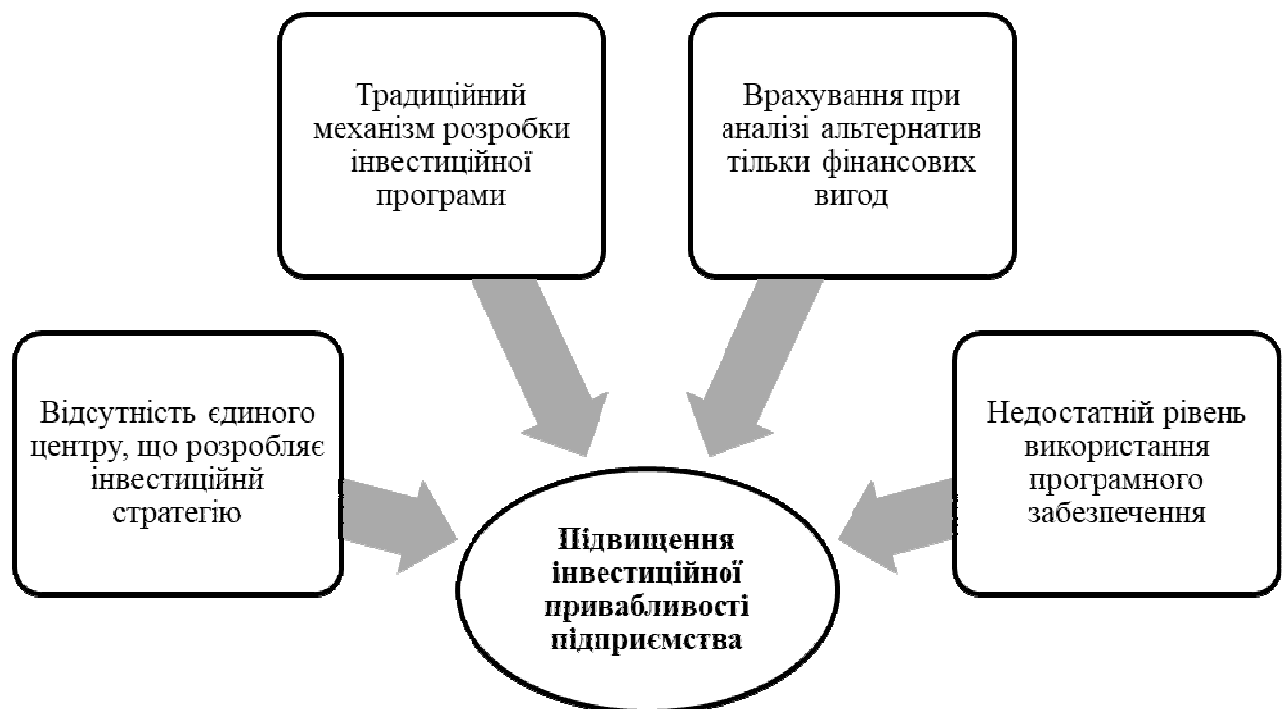

Рис. 1. Основні чинники, що стримують підвищення інвестиційної привабливості підприємства

Таким чином можна сказати, що головним заохоченням постійного росту підприємства являється непостійність зовнішнього середовища, відповідно до потреб якого змінюються і пріоритети розвитку підприємства. Тобто, привабливість підприємства є джерелом його розвитку. Безпосередньо

головною складовою якого є інвестиційна привабливість.

Розуміння переваг та принципів його розвитку спрощує ефективне функціонування підприємства в стратегічному просторі. Враховуючи коло інвестиційного процесу, підприємству необхідно забезпечити безупинний розвиток використовуючи систему організаційної підтримки, насамперед через формування центрів інвестицій. В умовах переходу до ринку перед підприємствами виникла необхідність та з'явилася можливість самостійно визначати напрямки своєї інвестиційної діяльності, джерела і заходи (засоби) досягнення поставлених цілей. Будь-яка економічна система характеризується її високим динамізмом, що вимагає від кожного суб'єкта господарювання швидкої реакції на зміну ситуацій в економіці держави, здатності корегувати свої практичні кроки [2, с. 11-15]. Наявність у підприємства таких умінь забезпечує йому можливість розвиватися, поступово переходячи від одного стабільного стану до якісно нового.

Література:

1. Андреева Т. П. Україна: економічний і інвестиційний потенціал. Л.: Львівська комерційна академія, 2013. 162 с.
2. Анісімова О. М. Адаптація економічного механізму функціонування промислових підприємств з урахуванням кон'юнктури міжнародного бізнесу : монографія. Маріуполь: ДВНЗ «ПДТУ», 2012. 280 с.

МІЖНАРОДНА СЕРТИФІКАЦІЯ СПЕЦІАЛІСТІВ У СФЕРІ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

*Н. Дуброва, к.е.н., доцент
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

На сьогодні серед професійних бухгалтерів та фінансистів доволі популярними є програми бухгалтерської та фінансової сертифікації. Найвідомішими є сертифікати, які підтверджують кваліфікацію щодо знань з міжнародних стандартів фінансової звітності, а саме: CAP, CPA, ACCA, CIPA. Вони призначені для підтвердження кваліфікаційного рівня спеціаліста (бухгалтера). До сертифікації найбільш відомих у світі незалежних сертифікацій професійних організацій бухгалтерів та аудиторів, які відповідають вимогам Міжнародній федерації бухгалтерів (IFAC – International Federation of Accountants), відносять [1]:

ACCA (The Association of Chartered Certified Accountants) – Асоціація присяжних сертифікованих бухгалтерів (Великобританія). Аббревіатура сертифікації – ACCA;

AICPA (American Institute of Certified Public Accountant) – Сертифікований громадський бухгалтер (США, Австралія). Аббревіатура сертифікації – CPA;

CGAAC (Certified General Accountants Association of Canada) – Асоціація сертифікованих громадських бухгалтерів Канади (Канада). Аббревіатура сертифікації – CGA;

CIMA (The Chartered Institute of Management Accountants) – Інститут присяжних бухгалтерів в галузі управленського обліку (Велика Британія).
Абревіатура сертифікації – CMA;

CIPFA (The Chartered Institute of Public Finance and Accountancy) – Привілейований інститут громадських фінансів та бухгалтерської справи (Велика Британія). Абревіатура сертифікації – CPFA;

CMAC (Certified Management Accountants of Canada) – Сертифікований бухгалтер в області управленського обліку (Канада). Абревіатура сертифікації – CMA;

ICAEW (Institute of Chartered Accountants in England and Wales) – Інститут присяжних бухгалтерів Англії та Уельсу (Велика Британія). Абревіатура сертифікації – ICAEWCA, ACA;

ICAS (The Institute of Chartered Accountants of Scotland) – Інститут присяжних бухгалтерів Шотландії (Велика Британія). Абревіатура сертифікації – ICASCA, CA.

IFA (Institute of Financial Accountants) – Інститут фінансових бухгалтерів (Велика Британія). Абревіатура сертифікації – IFA PFA, PFA;

В Україні користуються популярністю серед фінансистів наступні сертифікати, хоча вони частково відповідають вимогам Міжнародній федерації бухгалтерів:

АСІА (Association of Certified International Investment Analytic) – Асоціація сертифікованих міжнародних інвестиційних аналітиків (Швейцарія). Абревіатура сертифікації – СІА;

ЕССАА (Eurasian Council of Certified Accountants and Auditors) – Євразійська Рада сертифікованих бухгалтерів та аудиторів (штаб-квартира в Республіці Казахстан). Абревіатура сертифікації – СІРА.

ICFA (The Institute of Chartered Financial Analysts) – Інститут присяжних фінансових аналітиків (США) Абревіатура сертифікації – СФА;

ІА (The Institute of Internal Auditors) – Інститут внутрішніх аудиторів (США). Абревіатура сертифікації – СІА (а також інші сертифікації в галузі аудиту державних фінансів – CGAP, фінансових послуг – CFSA, ризик-менеджменту – CRMA);

ІМА (Institute of Management Accountants) – Інститут присяжних бухгалтерів у галузі управлінського обліку (США). Абревіатура сертифікації – СМА (Сертифікований бухгалтер у галузі управлінського обліку), СФА (Сертифікований фінансовий менеджер).

Як видно з переліку дані сертифікації задовольняють потреби як бухгалтерів, так і фінансистів. Разом з тим, серед фінансистів України найпопулярнішим є Chartered Financial Analyst (CFA) - міжнародний сертифікат дипломованого фінансового аналітика від CFA Institute (США). Даний сертифікат отримують інвестиційні аналітики і консультанти, портфельні управляючі та CFO.

Вдале проходження процедури сертифікації та отримання відповідного документа (сертифіката, диплома) підтверджують, що його власник має

достатній практичний досвід, професійні знання, навички і вміння для виконання роботи, щодо якої проходив навчання. Вищенаведені сертифікати відрізняються переліком дисциплін, за якими проводиться сертифікація, програмою (технологією) підготовки, і крім того кожен з варіантів є своєрідним навчальним стандартом, який є обов'язковим для відповідної бухгалтерської спільноти (федерації) [2]. І якщо у резюме кандидата на посаду є рядок про отримання такого сертифікату, то роботодавець упевнений у теоретичних знаннях та наявності практичного досвіду в інвестиційній сфері, а також у хорошому володінні діловою англійською.

Література:

1. Костырко Р. Современные проблемы и перспективы повышения качества подготовки финансистов: сертификация, новые технологии [Электронный ресурс]. – <http://firstconsulting.com.ua/articles/21-why-ifrs-3>
2. Пушкина О. Что такое сертификат CFA и чем он отличается от ДипИФР-пус и IPFM [Электронный ресурс]. – <https://finacademy.net/materials/article/cfa-certificate>

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

М. Жучик, студентка гр. МрФБС-21

Науковий керівник: С. Качула, професор

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Агропромисловий комплекс України – це один із важливих секторів економіки, що поєднує в собі виробництво сільськогосподарської продукції, її сільськогосподарську переробку, матеріально-технічне обслуговування села. За рахунок аграрного сектору відбувається успішний розвиток національної економіки. Підприємства сільського господарства потребують коштів для розвитку торгової й транспортної інфраструктури, страхування наявних ризиків, впровадження новітніх технологій. Для фінансування своєї поточної діяльності використовуються власні та залучені фінансові ресурси: інвестування і кредитування.

Аграрний бізнес потрапив у пастку з обмеженим доступом до ресурсів за наявності значної кількості фінансових інструментів на ринку України. Аграрний сектор економіки на думку українських банків є найбільш привабливим і перспективним об'єктом кредитування. Але готові кредитувати лише ті сільськогосподарські підприємства, які обробляють 3,0–50,0 тис. га земельних угідь.

Рівень ефективності організації фінансового забезпечення аграрної сфери головним чином визначається дієвістю фінансової політики держави. У свою чергу зважена фінансова політика держави визначає успіх проведення подальших економічних трансформацій в аграрній сфері, створення умов для залучення зовнішніх і внутрішніх джерел фінансування. При цьому в умовах поглиблення ринкової та структурної перебудови аграрного сектора на

формування і використання фінансових ресурсів аграрних підприємств впливають різноманітні фактори, в першу чергу до яких відносять: сезонність виробництва і попиту на продукцію сільського господарства, пов'язані з цим коливання обсягів грошових надходжень і платоспроможності підприємств; залежність результатів діяльності підприємств і відповідно джерел фінансування від впливу природно-кліматичних умов; несприятливість погодних умов, погіршення екології, особливо для рослинництва і пов'язаних з ним переробних галузей економіки; в сільському господарстві головним засобом виробництва є земля, яка не амортизується і, отже, не бере участь у формуванні собівартості продукції. У той же час різний рівень природної родючості й місця розташування землі сприяє утворенню у товаровиробників диференційованого доходу (ренти); істотною специфікою даної галузі народного господарства є самовідтворення. Значна частина отриманої продукції не реалізується на сторону, а залишається в господарстві в якості молодняка, кормів, добрива для полів. Тому вона не входить до складу товарної продукції і не приймає грошову форму, а бере участь у внутрішньогосподарському обороті; державне регулювання агропромислового ринку, зокрема шляхом обмеження або встановлення певного рівня цін і тарифів, прийняття нових стандартів для продуктів харчування.

Одна з проблем аграрних фінансів є організація та науково-методичне забезпечення управління фінансами як окремих сільськогосподарських підприємств, так і галузі в цілому. Окрім функціональних аспектів фінансового менеджменту, потребують більш активних досліджень і такі аспекти аграрних фінансів як фінансова політика, формування фінансового потенціалу, фінансова безпека, фінансова адаптивність.

Щоб задовольняти кожне окреме сільськогосподарське підприємство необхідно переглянути ряд програм для підтримки аграрних підприємств та обрати економічно обґрунтовані програми. Все це стане результатом приросту фінансових ресурсів у сільське господарство в наступні роки.

СПЕЦИФІЧНІ РИСИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ТА ПРИБУТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

С. Качула, д.е.н., професор

А. Буштин, магістр

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Розвиток національної економіки України в сучасний період часу, як і набагато раніше, залежить від розвитку аграрного сектору економіки. Трансформація інституційних засад суспільства включає в себе також трансформацію інституційних засад агробізнесу. Зростання фінансової ефективності сільськогосподарського виробництва, відтак, визначає ефективність суспільних перетворень в Україні і успішність розвитку її економіки. Разом з ним, нестабільність зовнішнього економічного середовища негативно впливає на результати фінансово-господарської діяльності

сільськогосподарських підприємств та посилює ризикованість їх діяльності. Тому одним із найбільш важливих напрямів фінансового менеджменту для сільськогосподарських підприємств є управління формуванням доходів та розподіл прибутку.

Специфіка формування доходу сільськогосподарського підприємства визначається особливостями його діяльності. Сільськогосподарська діяльність – «це процес управління біологічними перетвореннями з метою отримання сільськогосподарської продукції та/або додаткових біологічних активів» (П(С)БО 30 [1]).

Основним джерелом доходів сільськогосподарських підприємств є його основна операційна діяльність, спрямована на виробництво біологічних активів, що перетворюються у сільськогосподарську продукцію. Другим вагомим джерелом доходів сільськогосподарських підприємств є дохід від первісного визнання біологічних активів. Але визначення обсягу цієї суми має певні перепони. Зокрема, до первісного визнання біологічних активів вони перебувають у стадії перетворень і їх величина найбільш точно може бути оцінена тільки наприкінці фінансового року [2, с. 97]. Крім того частина біологічних активів, що мають бути первісно визнані, можуть бути використані для виробництва сільськогосподарської продукції, отже, не повинні бути визнані, а повинні бути віднесені до витрат на виробництво продукції.

При визначенні доходу від зростання справедливої вартості біологічних активів слід враховувати те, що такі біологічні активи можуть бути використані для виробництва продукції на майбутній рік. Тоді зростання справедливої вартості біологічних активів у поточному періоді призведе до зменшення фінансового результату у майбутньому. Відбудеться викривлення доходів і фінансового результату як в поточному, так і у майбутньому періодах.

Таким чином, формування доходів і фінансового результату сільськогосподарських підприємств не відповідає такому у інших підприємств. Якщо зазвичай дохід визначається відразу після його надходження на підприємство після реалізації продукції, а фінансовий результат – після врахування всіх витрат на отримання цього доходу, то у сільськогосподарського підприємства дохід визначається після виробництва продукції (часто до її реалізації), а фінансовий результат – до повного врахування всіх витрат.

Виходячи із зазначеного, вагомим фактором в управлінні доходами і фінансовим результатом сільськогосподарських підприємств є вибір оптимальної облікової політики [3, с. 148].

Література:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 18.11.2005 р. № 790 URL: www.rada.gov.ua.

2. Гуцаленко Л. В. Формування та облік фінансових результатів відповідно до П(С)БО 30 «Біологічні активи» // Облік і фінанси АПК. 2010. № 11. С. 96-99.

3. Чернецька О. В. Внутрішні чинники у формуванні системи управління фінансовими результатами сільськогосподарських підприємств //Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2014. №5(67). С. 146-151.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кожушко Д. В. М2ФБС-1-20

Павленко О. П., доцент кафедри фінансів,

банківської справи та страхування

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

На сьогоднішній день важливість даного питання пов'язана з тим що сільське господарство являється однією з основних складових економіки будь-якої країни світу і Україна не виняток. Сільське господарство є досить важливою галуззю, яка має свої особливості та виняткову актуальність для економічної і соціальної безпеки як нашої країни так і країн світу. Ефективність та стабільність даної галузі прямо залежить від різноманітних чинників, таких як ефективна діяльність сільськогосподарських підприємств, сприятливі зовнішні умови, які стимулювали б зростання галузі на основі новітніх розробок, а також зростаючих інвестицій.

Наразі велика кількість підприємств не мають можливості продовжувати свою діяльність і стрімко банкрутують. З огляду на це все більшого значення набуває потреба в правильній оцінці стану підприємства та підтримки держави щодо відновлення фінансової стійкості шляхом державного регулювання економіки.

Фінансова стійкість підприємства залежить від ефективного управління усіма фінансовими ресурсами і визначається оптимальною структурою активів, оптимальним співвідношенням власних і позикових коштів, оптимальним співвідношенням активів та джерел їх фінансування.

Основним завданням аналізу фінансової стійкості можна визначити - спроможність підприємства протистояти негативній дії різноманітних факторів (зовнішніх, внутрішніх та непередбачуваних), що впливають на його фінансовий стан. Їх можна розподілити на залежні та незалежні від діяльності підприємства.

Насамперед для загальної характеристики фінансової стійкості підприємства є обов'язковим визначення основних критеріїв співвідношення виробничих запасів і джерел їх формування, що є сутністю фінансової стійкості.

В залежності від їх співвідношень прийнято виділяти чотири основних типи фінансової стійкості підприємства, а саме:

- абсолютна, яка характеризується тим, що усі запаси підприємства формуються за рахунок його власних коштів, тобто підприємство є платоспроможним;

- нормальна, характеризується платоспроможністю підприємства, проте для покриття запасів підприємству недостатньо власних коштів, тому залучаються довгострокові позики;
- передкризова, платоспроможність підприємства порушена, тому для покриття запасів використовуються власні кошти, довгострокові і короткострокові кошти;
- кризова, підприємству не вистачає джерел для фінансування запасів та воно знаходиться на межі банкрутства.

Однак визначення типу фінансової стійкості недостатньо для того, щоб повною мірою оцінити наявний рівень фінансової стійкості та виявити резерви його підвищення. Тому у практиці аналізу прийнято розраховувати показники, що характеризують рівень фінансової стійкості.

До основних показників фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств можна віднести: коефіцієнт фінансової незалежності (автономії), коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів (фінансовий ризик), коефіцієнт забезпеченості власними коштами, коефіцієнт маневреності, коефіцієнт співвідношення мобільних та іммобілізованих коштів, коефіцієнт майна виробничого призначення.

Зазначені вище показники дають змогу проаналізувати і визначити фінансовий стан підприємства з певним ступенем об'єктивності і достовірності. При цьому фінансовий стан буде вважатися задовільним якщо значення всіх коефіцієнтів будуть знаходитися в рамках нормативних значень, якщо ж значення показників будуть завищені чи занижені, то фінансовий стан такого підприємства буде вважатися незадовільним.

Підсумовуючи все вище сказане, можна з впевненістю сказати, що фінансова стійкість характеризує такий обсяг фінансових ресурсів, а також такий їх ступінь використання, за якого підприємство, може вільно і ефективно розпоряджатися грошовими коштами, для забезпечення безперервності і розвитку процесу виробництва та реалізації продукції за рахунок зростання капіталу при збереженні платоспроможності в умовах допустимого рівня ризику.

ОРГАНІЗАЦІЙНА МОДЕЛЬ І ПЕРСПЕКТИВИ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТІВ

*О. Олійник, к.е.н., доцент
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Казначейська система України є органом виконавчої влади з виконання державного бюджету, касового обслуговування, моніторингу і контролю за веденням грошових операцій головними розпорядниками і отримувачами коштів. Однак в сучасній науковій літературі існує ряд трактувань поняття «казначейське виконання бюджету», яке зводяться до єдиного його визначення, і в повній мірі не характеризує сам процес виконання бюджету казначейством.

Розглядаючи функції бюджету, і визначаючи їх взаємозв'язок з роллю

казначейства в бюджетному процесі, слід звернути увагу, що основною функцією бюджету є забезпечення матеріальної основи держави через акумулювання грошових коштів з подальшим ефективним розподілом фінансування різних завдань для вирішення соціально-економічних проблем. Звідси визначальна роль державного казначейства у сфері виконання бюджету – здійснення заходів щодо зміцнення стійкості, надійності, прозорості фінансової системи держави та вирішення найважливіших соціально-економічних завдань.

Виходячи з вищезазначеного, пропонується під «казначейським виконанням бюджету» розуміти регламентовану нормами бюджетного законодавства з організації виконання державного бюджету за допомогою здійснення спеціальним органом виконавчої влади – казначейством, як управління бюджетними коштами в поточному фінансовому періоді через систему обліку руху грошових коштів на єдиному рахунку, систему контролю за доведенням бюджетних асигнувань до отримувачів коштів та їх використання.

В даному випадку сутність поняття «казначейське виконання бюджетів» як економічної і фінансової категорії, розкриваються за такими ознаками казначейства як «касир» усіх розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, який використовуючи систему особових рахунків бюджетних установ і організацій здійснює доведення бюджетних коштів з єдиного казначейського рахунку безпосередньо до кінцевих отримувачів з відповідним формуванням певних умов для реалізації заходів щодо підвищення ефективності, оперативності і якості контролю витрачання бюджетних коштів.

Отже, казначейська система є дієвим інструментом у забезпеченні функціонування бюджетної системи держави за допомогою ефективного касового виконання бюджету. А розглядаючи модель виконання бюджету безпосередньо через діяльність казначейських органів, їх можна поділити за такими основними ключовими ознаками, як роль казначейських органів в процесі виконання бюджету (дотримання кошторисного розпису бюджетних коштів), інструменти казначейського виконання бюджету (встановлення лімітних зобов'язань і асигнувань) та основні функції виконання казначейські системи (касове виконання бюджету, управління єдиним казначейським рахунком та державним боргом).

Таким чином, розглядаючи функції бюджету і визначаючи їх взаємозв'язок з роллю казначейства в бюджетному процесі, слід звернути увагу на те, що основною функцією бюджету є забезпечення матеріальної основи держави через акумулювання грошових коштів з подальшим ефективним розподілом фінансування різних завдань для вирішення соціально-економічних питань. А визначаючи роль державного казначейства у сфері виконання бюджету, то це орган, який здійснює заходи щодо зміцнення стійкості, надійності, прозорості фінансової системи України з вирішенням найважливіших соціально-економічних проблем та забезпечує збереження державних коштів у бюджетно-організаційних утвореннях.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФІНАНСУВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Г. Олійник, студентка гр. ФБС-2-20

Науковий керівник: Л. Бровко, к.е.н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Фінансування охорони здоров'я є важливою передумовою подолання негативних явищ в економіці та суспільстві. Сьогодні постає питання вдосконалення фінансування охорони здоров'я. Рівень охорони здоров'я залежить від того, як ефективно фінансується галузь.

Кожна країна з урахуванням різних економічних умов розвитку самостійно здатна визначити політику в сфері охорони здоров'я та сформувати власну модель фінансового забезпечення. Виділяють три альтернативні моделі організації та фінансового забезпечення охорони здоров'я: приватна, бюджетна, страхова. Їх спільна ознака - використання багатоджерельного механізму фінансового забезпечення та залучення фінансових ресурсів.

Приватна система охорони здоров'я функціонує на принципах приватного підприємництва. Основні джерела: кошти громадян, організацій, підприємств. Ці кошти використовуються на потреби охорони здоров'я безпосередньо або через приватні страхові фонди. Держава приймає мінімальну фінансову участь. Представником такої моделі є США. В країні функціонують приватні заклади охорони здоров'я. Державні і муніципальні медичні заклади спрямовують свою діяльність на благодійність та підтримку незахищених верств населення. Значний обсяг медичної допомоги в США надають на платній основі.

Страховою називають систему охорони здоров'я, яка фінансується здебільшого за рахунок коштів страхових фондів, які створені державою за принципами соціального страхування. Страхова модель охорони здоров'я має практичне значення та економічну стійкість, тому її активно застосовують у всьому світі. Така модель функціонує в Австрії, Бельгії, Німеччині, Нідерландах, Люксембурзі, Франції, Швейцарії та інших країнах.

Державна система охорони здоров'я виникла на початку ХХ століття. Виділяють дві моделі виникнення державної системи охорони здоров'я: модель Беверіджа, модель Семашко. Принципи функціонування моделі охорони здоров'я Беверіджа: доступність для широкого кола споживачів; пріоритетна участь держави в організації та фінансуванні охорони здоров'я; професійна незалежність лікарів і опора на “сімейного лікаря”; неприбутковість діяльності; сплата населенням спеціального податку незалежно від стану здоров'я; профілактика захворювань. Представник цієї моделі – Великобританія.

Бюджетна модель охорони здоров'я діє в багатьох економічно розвинутих країнах світу: Великобританія, Данія, Ісландія, Ірландія, Норвегія, Фінляндія, Швеція тощо. Ці країни економічну ефективність, завдяки збереженню у сфері охорони здоров'я ринкових механізмів. В країнах з бюджетною системою охорони здоров'я послуги лікарів оплачують гонорарним методом, подушовим методом, існують також бюджетні субсидії.

У системі охорони здоров'я Швеції медичне обслуговування є доступним для постійного населення країни, а також іноземців. Фінансується державна система охорони здоров'я Швеції за рахунок податків, державних дотацій, не великої частки оплати пацієнтів та продажу послуг.

У Бельгії медичне обслуговування є загальнодоступним та дешевим для всіх громадян, але для роботодавців та платників податків дорогим і фінансується з централізованого Національного управління соціального страхування.

Система охорони здоров'я Фінляндії фінансується за рахунок податків. Більшість медичних послуг надається державними закладами й установами муніципального управління.

У Франції джерелом фінансування системи охорони здоров'я є податок на зарплату. В країні діє загальний соціальний податок, в тому числі і для пенсіонерів та осіб, що одержують допомогу з безробіття. У Франції набули поширення приватні страхові компанії.

У Швейцарії медичні послуги фінансуються за рахунок структур медичного страхування. Деякі роботодавці забезпечують своїх працівників медичним страхуванням чи оплачують частину внесків.

Кожна модель має певні недоліки: зниження якості наданих послуг, неможливість контролю діяльності закладів охорони здоров'я, недоступність медичних послуг для малозабезпечених громадян при платній моделі. Завданням кожної держави є адаптація моделі до реалій економічного життя певної країни та пошук усунення недоліків. За показниками охорони здоров'я перше місце належить Швейцарії. Для цієї країни характерна змішана модель фінансування охорони здоров'я. Залучаються державні джерела, власні кошти населення та приватних підприємств. Не існує єдиної правильної, універсальної моделі фінансового забезпечення системи охорони здоров'я. Культура суспільства та соціальна поведінка громадян конкретної країни відіграє важливу роль у функціонуванні охорони здоров'я.

Література:

1. Литвинчук І.В., Герасимчук О.М. Зарубіжний досвід фінансування охорони здоров'я [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/128.pdf>
2. Г. Муляр Зарубіжний досвід функціонування системи охорони здоров'я в контексті забезпечення реалізації права на охорону здоров'я [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_1-2_2020-43-52.pdf
3. Карпишин Н. І. Зарубіжний досвід фінансового забезпечення охорони здоров'я та можливості його використання в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/3чення.PDF>
4. Нагорна Л.В. Досвід фінансування охорони здоров'я як передумова розвитку людського капіталу в зарубіжних країнах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_09-1/197.pdf

ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ БАНКУ В КОНТЕКСТІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇХ МІСЦЕ НА РИНКУ

*Станіслава Орлова, здобувач, гр.ЕК-1-20
Науковий керівник: Анна Сірко, асистент
кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Дніпровський аграрно-економічний університет*

Предмет банківського бізнесу становить банківська діяльність. З закону «Про банки і банківську діяльність»: «...банківська діяльність - залучення у вклади грошових коштів фізичних і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб». [1]

Зміст і результати діяльності банку відображає так звана «банківська тріада»: «банківські операції», «банківські послуги» та «банківські продукти».

Банківські операції Згідно Закону України «Про банки і банківську діяльність» та «Положенню про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час операційної діяльності в банках України» [1] основними ознаками банківських операцій є: ліцензування з боку НБУ; проведення виключно банками; облік в бухгалтерському обліку з фіксацією шляхом записів на активних і пасивних рахунках балансу банку.

У складові банківської діяльності входять:

- організаційна діяльність;
- наглядова діяльність;
- операційна діяльність (займається наданням послуг, виробленням продуктів, виконанням активних та пасивних операцій та ін.);
- управлінська діяльність (займається управлінням операційною діяльністю, управлінням ризиками, виконанням економічних нормативів діяльності та ін.);

Означеними документами передбачені такі види операцій, як казначейські операції, міжбанківські операції, операції з клієнтами (кредити, депозити, операції з цінними паперами тощо); а також балансові та позабалансові операції. До балансових операцій відносять активні (спрямовані на розміщення ресурсів банку) та пасивні операції (спрямовані на формування ресурсів банку); до позабалансових - комісійно-посередницькі операції.

Згідно з «Методичними рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України» :

До активних операцій належать усі види кредитних операцій, операції з розміщення коштів на кореспондентських рахунках в інших банках, операції з придбання цінних паперів та ін.

До пасивних операцій належать: розміщення акцій банку, залучення вкладів, отримання кредитів від центрального банку та на міжбанківському ринку, випуск банківських облігацій, векселів та інших зобов'язань.[4]

До банківських послуг належать: розрахункові, касові, трастові, посередницькі, консультаційні та інші. Істотною ознакою банківських послуг є те, що для їх надання банку не потрібні додаткові ресурси; свою діяльність

щодо надання послуг банк здійснює в процесі проведення пасивних і активних операцій; доходи від послуг отримують у формі комісійних виплат; послуги приносять банку стабільний дохід і є практично безризиковим видом діяльності.

Банківський продукт НБУ в «Методичних рекомендаціях щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України» описує як: «Банківські продукти - окрема банківська послуга або кілька пов'язаних банківських послуг, які пропонуються клієнтам на типових умовах».

Банківським продуктам притаманні свої особливості:

- найчастіше мають нематеріальне походження та є результатом взаємодії її виробника і споживача;
- рух обмежено грошовою сферою;
- мають виробничий характер (банк перетворює невикористані грошові ресурси у працюючі активи, тим самим сприяючи розвитку виробництва);
- взаємодія виробника банківського продукту і споживача носить переважно довгостроковий характер .

Місце банків на фінансовому ринку саме на фінансовому ринку заощадження, що в усьому світі є ключовим фінансовим джерелом розвитку, трансформуються спочатку у фінансові, а згодом у реальні інвестиції і визначають темпи економічного зростання.

Банки як суб'єкти фінансового ринку мають дві принципові ознаки, що відрізняють їх від інших суб'єктів:

- 1) для банків характерним є подвійний обмін борговими зобов'язаннями;
- 2) банки відрізняє прийняття на себе безумовних зобов'язань з фіксованою сумою боргу перед юридичними та фізичними особами.

Фінансовий ринок в Україні відіграє дуже важливу роль, оскільки має суттєвий вплив на розвиток усіх секторів економіки нашої держави. А саме: ефективний страховий ринок, пенсійні фонди та небанківський сектор допомагають в розвитку економічних процесів для суспільства.

На тепер розвиток фінансового сектору в Україні визначається Стратегією фінансового сектору України до 2025 року, Угодою про співробітництво між Україною та ЄС, Меморандумом про економічну та фінансову політику тощо.

Національний банк України до фінансового ринку включає ринок капіталу (ринок деривативних фінансових інструментів, фондовий ринок (цінних паперів)), грошовий ринок та валютний ринок.

1. За своїм призначенням і організаційною формою, згідно законодавству : «Ринок деривативних фінансових інструментів - це сукупність учасників ринку деривативних фінансових інструментів та правовідносин між ними, що виникають під час емісії деривативних цінних паперів, укладення деривативних контрактів, вчинення та виконання правочинів щодо деривативних цінних паперів, укладення та виконання договорів про заміну

сторони деривативних контрактів, виконання зобов'язань за деривативними фінансовими інструментами».

2. За своїм призначенням і організаційною формою, згідно законодавству : «Грошовий ринок - це сукупність учасників грошового ринку та правовідносин між ними, що виникають під час вчинення правочинів щодо інструментів грошового ринку та валютних цінностей».

3. Законодавство не надає легітимного визначення поняття «валютний ринок». Згідно трактуванню НБУ : «Валютний ринок - це ринок, на якому здійснюються операції з купівлі/продажу безготівкової та готівкової іноземної валюти, а також банківських металів».

Учасниками валютного ринку України є банки та небанківські установи, клієнти банків, а також Національний банк України.

У фінансовому ринку та ринку фінансових послуг банк, завдяки акумуляції, розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів виступають учасниками зазначених ринків, фінансовими посередниками на них та провайдерами.

Стратегією фінансового сектору України 2025 року, банкам надано статус провайдерів (безпосередньо надають фінансові продукти та сервіси кінцевим споживачам) фінансових послуг.

Банки можуть виступати в якості посередників.

Діяльність банків як фінансових посередників забезпечує: фінансування суб'єктів господарської діяльності шляхом розміщення випущених ними фінансових активів на ринку або за рахунок передачі позичальникам акумульованого, за ініціативою посередників капіталу, на засадах співвласності або боргу.

Отже, в Україні роль банку на фінансовому ринку є дуже важливою, банківські послуги домінують над іншими сегментами фінансового сектора. Крім того, велика кількість активів на фінансовому ринку є активами банку, що свідчить про те, що банківська система є основною рушійною силою для розвитку економіки.

Література:

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000р. № 2121-III. в редакції від 03.07.2020р.-URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

2. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України № 2664-III. від 12.07.2001р. в редакції від 04.10.2020р. - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>

3. Банківська система: навч. посіб./ Крилова О.В., Антипенко Н.В., Владика Ю.П., Волчанська Л.В. - Дніпро: Пороги, 2020.- 324 с.

4. Банківські операції: навч. посіб./ Н.І. Демчук, О. В. Довгаль, Ю.П. Владика – Дніпро: Пороги, 2017. - 460 с.

5. Фінансовий ринок : навч. посібник / Д. І. Дема, І. В. Абрамова, Л. В. Недільська; за заг. ред. Д.І. Деми. – Житомир : ЖНАЕУ, 2017. – 448с.

РОЗВИТОК РОЗДРІБНОГО РИНКУ СТРАХУВАННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

*Павленко О.П., к.е.н., доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Практика ринку роздрібного страхування показує, що за підсумками 2019 року до ТОП-10 найбільш затребуваних населенням України страхових послуг увійшли: страхування життя - 4,491 млрд.грн. (+20,8%), обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСАЦВ) - 4,297 млрд. грн. (+11,9%), страхування наземного транспорту (КАСКО) - 4,280 млрд. грн. (+18,9%), медичне страхування (безперервне страхування здоров'я) - 1,624 млрд. грн. (+24,3%), страхування від нещасних випадків - 1,392 млрд.грн.(+9,3%), страхування у системі "Зелена карта" - 1,316 млрд. грн. (+36,5%), страхування майна - 1,214 млн.грн. (+8,5%) страхування туристів при виїзді за кордон (асистанс) -1,187 млрд. грн. (+52,1%), страхування на випадок хвороби - 595 млн.грн. (+37,7%) і страхування фінансових ризиків - 436 млн грн (+20,4%).

Стабілізація страхового ринку внаслідок активних регуляторних дій в останні роки з боку Нацкомфінпослуг сприяла підвищенню рівня зацікавленості та довіри населення до страхових послуг. Зокрема, страхові компанії України за 2019 рік одержали від фізичних осіб страхових платежів на суму 21,632 млрд грн, що на 17,4% або на 3,201 млрд грн, більше, ніж за 2018 рік. Як що в 2014-2016 рр. зростання страхових послуг населенню було пов'язано переважно з курсовими різницями, то в 2017-2019 рр., перш за все, за рахунок збільшення попиту на страхування у громадян, які активні подорожують, піклуються про своє здоров'я та своїх близьких та дбають про забезпечення "фінансової подушки безпеки" в майбутньому. Так, наприклад, в 2019 році кількість застрахованих за програмами страхування життя збільшилася на 52,4%, страхування туристів на 49,3%, страхування в системі "Зелена карта"- на 50,3%, страхування наземного транспорту (КАСКО) - на 67,2%, добровільного страхування цивільної відповідальності власників наземних транспортних засобів - на 39,9%. Страховики стабільно нарощують обсяги страхових виплат населенню. Так за 2019 рік громадянам було сплачено 6,618 млрд грн, що на 11,9%, або на 705 млн грн більше, ніж у 2018 році. Основна частина страхових виплат населенню здійснена за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСАЦВ) - 2,026 млрд. грн. (+19,2%), страхування наземного транспорту (КАСКО) - 1,951 млрд. грн. (+12,4%), медичного страхування (безперервного страхування здоров'я) - 1,156 млрд.грн. (+ 14,1%) і страхування життя - 576 млн. грн. (-18,3%).

У 2020 році, за песимістичним сценарієм на найближчі роки, пандемія коронавірусу і глобальна рецесія внесли свої суттєві корективи на страховий ринок України. Отже, як наслідок, може проявитись стагнація певних видів страхування, низьким інвестиційним доходом, обмеженістю програм

перестраховування. В решті решт це може призвести до погіршення інвестиційного клімату на страховому ринку. З одного боку очікується серйозна стагнація в сегменті страхування туристів, авіаційного страхування, страхування життя, страхування в системі "Зелена карта", страхування наземного транспорту (КАСКО), страхування вантажів та багажу, зростання страхових тарифів медичного страхування та інших соціально важливих видів страхового захисту. З іншого боку, збільшується потреба у на данні страхових послуг дистанційно. Як що в частині укладання договорів страхування діючим законодавством вже створено відповідні нормативно-правові умови, і справа залишається за технічним забезпеченням з боку страховиків, тоді в частині дистанційного врегулювання страхових випадків правова база ще відстає. Так чинне законодавство встановлює, що страховики для здійснення страхових виплат, наприклад, при хворобі або нещасному випадку повинні отримати від застрахованих виключно оригінали таких документів, як направлення, рецепти, виписки з призначеннями лікаря з історії хвороби або амбулаторної картки тощо. Однак, така ситуація призводить до додаткових труднощів для застрахованих, оскільки вони не завжди можуть на дати страховій компанії оригінали таких медичних документів, а в умовах карантину це стає практично неможливим. Щоб оцінити рівень цієї проблеми слід врахувати і той факт, що щомісяця вітчизняні страховики врегулюють понад 220 тис. звернень громадян у зв'язку з хворобами і нещасними випадками в рамках страхування життя, здоров'я і працездатності, близько 25 тис. звернень у зв'язку з угонами, протиправними діями третіх осіб і пошкодженнями в результаті ДТП в рамках автомобільного страхування, а також близько 5 тис. звернень у зв'язку з пожежами і стихією в рамках страхування майна. Зазначені страхові виплати здійснюються лише після збору необхідних документів, дуже часто це по винні бути оригінали.

Таким чином, стратегічним напрямком розвитку роздрібного страхування повинне стати запровадження повноцінної моделі дистанційного врегулювання страхових випадків. Зокрема, нарахування застрахованим особам сум страхових виплат, страхових відшкодувань, викупних сум або їх частин за договорами страхування пропонується здійснювати на підставі відповідної заяви за формою, встановленою таким страховиком з врахуванням вимог законодавства, поданої страховику в розмірі та на умовах, визначених договором або актами законодавства. Крім того, пропонується надати можливість страховикам здійснювати виплати на підставі не тільки оригіналів документів, а й їх копій, в порядку встановленим безпосередньо страховиком з моменту опублікування на його сайті. Прийняття Нацкомфінпослуг відповідних змін забезпечить можливість дистанційного подання громадянами заяв на страхову виплату, що дозволить зменшити бюрократичне навантаження при врегулюванні страхових випадків, зменшення операційних витрат страховиків і скоротити строки здійснення страхових виплат, що особливо важливо не тільки в період карантину, а й в подальшому для клієнто-орієнтованого розвитку страхового ринку.

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ПРЯМИХ ПОДАТКІВ

М. Попенко, студентка гр. ФБС-1-18

Науковий керівник: Л. Бровко, викладач

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Сплата податків є основним джерелом формування доходів до бюджету усіх рівнів, тому аналіз їхньої динаміки та структури є дуже важливим. Особливої уваги заслуговують прямі податки.

Податок – це встановлений вищим органом законодавчої влади обов’язковий індивідуальний безоплатний платіж, що стягується з юридичних та фізичних осіб до бюджетів різних рівнів і у термінах, передбачених законодавством; це обов’язковий платіж, що стягується органами державної влади з метою фінансового забезпечення діяльності держави.

Прямі податки – це податки, що стягуються державою безпосередньо з доходів або майна платника податків. Прямими податками в Україні є податки на доходи фізичних осіб, на нерухомість, а також податки на прибутки, отримані у вигляді відсотків, у тому числі податки на доходи від користування позиками, орендної плати, роялті та всіх інших видів прибутків.

Аналіз податків дає розуміння різних фінансових понять і категорій, який відповідає процесам економічного розвитку.

Станом на 1 вересня 2021 року податкові надходження займають 83% доходів державного бюджету, з них податок на доходи фізичних осіб займає 10%, податок на прибуток підприємств – 13%.

Можна виділити наступні переваги прямого оподаткування:

- економічна – дає можливість державі впливати на такі економічні процеси як інвестиційна активність, накопичення капіталу, сукупне споживання, ділову активність;
- регулююча – дає можливість встановити пряму залежність між доходами платника і його відрахуваннями в бюджет, тобто реалізується принцип справедливості, але велике значення має встановлення підходу до градування ставок;
- соціальна – розподіляє податковий тягар так, що той, хто має високі доходи, платить до бюджету більше, ніж той, хто має більш низькі доходи.

Недоліки, притаманні прямим податкам, пов’язані з такими факторами:

- організаційні – потребують складного механізму стягнення податків, так як пов’язані з достатньо складною методикою ведення бухгалтерського обліку і звітності.
- контрольні – потребують високого рівня контролю, розширення податкового апарату, оскільки мають місце приховування доходів і ухилення від оподаткування;
- поліцейські – пов’язані з можливістю ухилення від сплати податків через недосконалість фінансового контролю і наявності комерційної таємниці;
- бюджетні – потребують відповідного розвитку ринкових відносин, так як тільки в умовах реального ринку може формуватися реальна ринкова

ціна та відповідно і реальні доходи, але з такою ж імовірністю можуть мати місце і втрати.

Таким чином, Україна повинна продовжувати свій шлях до реформ. Потрібно покращити податкове законодавство та збільшити прозорість оподаткування, встановити більш прості, але і більш ефективні правила оподаткування, щоб вирішити основну проблему – зменшити ухиляння від сплати податків та знизити частку тіньової економіки.

БАР’ЄРИ ФІНАНСУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Т. Рубан, студент групи ФБС-1-18

*Науковий керівник: О. Добровольська, д.е.н., професор
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Загальним викликом, що стосується доступу до законних фінансових засобів, залишається боротьба з корупцією та так званою тіньовою економікою. Україна посідає 120 місце із 180 у міжнародному рейтингу корупції (1 місце: низький рівень корупції). Індекс корупції наразі становить 30 (від 0 до 100; 100 = найнижче поширення корупції) (Fromme, 2020). Корупція може впливати на доступ до фінансування, програми по підтримці та фінансову підтримку, та також може їх ускладнювати. Наявність тіньової економіки може призвести до неформального фінансування. Сумніви в правовій системі та невизначені економічні рамкові умови також зменшують готовність потенційних позичальників брати позики та використовувати капітал, навіть якщо вони були доступні (Thomas, 2020).

Однак, в принципі, доступ до зовнішнього капіталу має вирішальне значення для стабільності та розвитку підприємств. Однак, чим менше підприємство, тим більший виклик для нього отримання доступу до зовнішніх фінансових засобів. Це зумовлюється різними факторами, які, з точки зору донора, класифікуються як ризик, особливо для маленьких підприємств. Ступінь професіоналізму, можливості надання застави та організація, а також можливості ведення бухгалтерії та оперативного фінансового управління в господарстві - це фактори, які оцінюються як зростаючий ризик із зменшенням розміру підприємства (OECD, 2020). Крім того, зазвичай невеликі обсяги фінансування для банків є менш привабливими, ніж суми, які запитують великі підприємства. Особливо, що стосується рентабельності власного капіталу в українському банківському секторі стає зрозумілим, що це буде мати важливе значення для надання кредитування. Оцінка ризику можливої неплатоспроможності за кредитом також є визначальною для надання позик.

На додаток до загального розуміння галузі, що розглядається, аналіз кредитоспроможності проводиться, наприклад, на основі бухгалтерських документів, які частково недоступні для малих та середніх підприємств. Для позикодавців в такому випадку ризик невиконання позик важко підрахувати, що може призвести до відхилення заявки на отримання грошей. Надання

позичальником застави може зменшити ризик для банків. З відкриттям українського ринку землі можна сподіватися на нову кредитоспроможність сільськогосподарських підприємств в Україні. Однак, із реформою ринку землі та регульованим відкриттям, у 2021 році, перешкоди залишаються. Зокрема, забезпечення передачі права власності кредиторю у разі неплатоспроможності слід розглядати критично з огляду на майнові обмеження, передбачені реформою. На додаток до проблеми у передачі землі у власність міжнародним кредиторам, імовірно обмежена кількість гектарів у власності може також вплинути на надання фінансування, тим більше, що примусовий продаж може негативно позначитися на ціноутворенні і, отже, на вартості застави. Обмеження площі землі для окремих суб'єктів може також призвести до зниження ціни на землю через обмежений попит (якщо всі потенційні зацікавлені сторони в регіоні вже мають максимально дозволена площу) і, таким чином, зменшити вартість сільськогосподарських земель як забезпечення застави для кредитів (Kvartiuk & Herzfeld 2019). Для малих та середніх підприємств, які не отримують додаткових земельних площ з відкриттям ринку, обмежене забезпечення власними площами залишається викликом щодо забезпечення застави. Нестача власних земельних масивів також зменшує стимул для довгострокових інвестицій, особливо в сфері будівельних конструкцій. Зокрема, для великих нових інвестицій добре обґрунтована концепція розвитку бізнесу або планування інвестицій корисна з точки зору позичальника і часто необхідна з точки зору донора. Консультування щодо сільського господарства та фінансування, яке поки ще не є широко розповсюдженим та доступним лише частково, також здійснює негативний ефект в Україні в цьому відношенні. Недавнє дослідження USAID та Національного банку України також показало, що більше половини населення не має достатньо глибоких знань про банківську діяльність. Економічна освіта особливо низька серед молоді, жінок та у більш віддалених регіонах (OECD, 2020). Це дослідження ілюструє потребу в дорадчих послугах при плануванні інвестицій.

Держава розпочала запроваджувати програми з метою зменшення бар'єрів у фінансуванні. На думку Nivievski & Deininger, вони, в свою чергу, мають певні перешкоди для залучення менших сільськогосподарських підприємств, з одного боку через бюрократичні перешкоди. З іншого боку, через потребу в додаткових ліквідних коштах, оскільки підтримка держави надається лише ретроспективно шляхом відшкодування вже залучених коштів. Так, кілька великих сільськогосподарських підприємств щороку отримують більше половини всіх субвенцій (Nivievski & Deininger 2019). Крім того, заходи з підтримки не можуть бути ефективно використані через відсутність центрального нагляду (OECD, 2020). Низький рівень проникнення факторингу та лізингу на ринок також є перешкодою. Відсутність всеохоплюючого та специфічного законодавства, зокрема щодо факторингу, яке зменшує невизначеність, пов'язану з такими операціями, обмежує використання альтернативних методів фінансування (OECD, 2020).

Література:

1. Kvartiuk & Herzfeld (2019). Rental Price Dynamics of State-Owned Agricultural Land in Ukraine. URL: https://www.researchgate.net/publication/345768878_Rental_Price_Dynamics_Stne
2. Nivievski & Deininger (2019). Аналіз фінансування сільського господарства в Україні URL: https://www.apd-ukraine.de/images/2020/APD_Berichte_2020/11_ericht_Mueller_APD_UKR.pdf

**ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СВІТОВОГО РИНКУ
КРИПТОВАЛЮТИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН
ГЛОБАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА**

Тетяна Рубан, здобувач, групи ФБС-1-18

*Науковий керівник : Анна Сірко, асистент кафедри
фінансів, банківської справи та страхування*

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Стрімкий розвиток інформаційних технологій та поширення глобалізаційних процесів сприяли появі нових різновидів цифрової валюти, головними перевагами яких є децентралізованість і повна свобода здійснення транзакцій. Криптовалюта це дешевий, зручний і технологічний спосіб для здійснення розрахункових операцій у всьому світі, та перспективна форма здійснення інвестицій. Згідно зі статистичними даними CoinMarketCap [1], капіталізація ринку криптовалют станом на 21.03.2021 р. становила близько 1 597 601 784 622 доларів США. Враховуючи сучасний розвиток криптовалюти у світовому масштабі, у центрі уваги є криптовалюта Біткойн та технологія Blockchain. Біткойн на сьогодні є й найдорожчою з-поміж існуючої криптовалюти. З кожним роком в усьому світі зацікавленість економічно активної частини населення фінансовими інноваціями у сфері інформаційної економіки зростає.

Найбільш поширеною світовою криптовалютою сьогодні є Біткойн, який продовжує свій розвиток, кількість користувачів цієї системи у світі невпинно зростає. Популярність Біткойн відповідно сприяла створенню і інших криптовалют, що розвиваються поряд з Біткойн, хоча їхні можливості і популярність поки що набагато менші. У деяких країнах з Біткойн почали боротися, пояснюючи це турботою про людей, застереженням їх від вкладення грошей в "грошові сурогати" і можливої їх втрати, якщо настав би крах Біткойн. Однак насправді така боротьба, найімовірніше, викликана бажанням сконцентрувати функції грошової емісії, а значить — і влади, в руках держави і не допустити утворення альтернативних джерел емісії платіжних засобів, оскільки вони не піддаються ніякому державному регулюванню.

На думку аналітиків, ринок криптовалюти є вигідним для великих компаній, адже володіння значним капіталом у різних країнах світу, який не прив'язаний до місцевих валют, зумовлює зацікавленість ринком віртуальних грошей. Протягом 2019—2020 рр. ринок генерації криптовалют був поділений

так: Китай — 60,1%, США та Канада — 16,05 %, Грузія — 6,1 %, Європа — 5,2 %, Ісландія — 4,1 %, Індія — 3,1%, Росія — 1,9 %, Австралія — 1,8%, Південна Америка — 1,9 %. Цифровий обмін криптовалютами здійснюється на таких світових біржах, як "Bitfinex", "Poloniex", "Kraken", "Shapeshift", "Changelly", "CNBTC", "Bitsquare", "Bittrex", "BitMEX", "VTER", "Yobit", "CoinExchange", "LiteBit", "Btc Markets" тощо. Загальна кількість криптовалют станом на 21 березня 2021 року налічує 1228 назв. Водночас п'ятірка лідерів ринку показує пріоритет капіталізації щонайменше 253 млн дол. США за добу.

Аналізуючи динаміку цін криптовалют в останні роки можна сказати, у першу чергу, що це класична "піраміда". Хоча у заяві уряду Великої Британії: в документі під назвою "Цифрові валюти: відповідь на запит інформації" вказано, що використання цифрових валют має мінімальні ризики для фінансової стабільності та кредитно-грошової системи держави. Сучасний розвиток інфраструктури безготівкових платежів та ІТ-технологій призводить до суттєвої зміни механізму грошової емісії. Тому поступово з'являються ознаки офіційного визнання криптовалют фінансовим інструментом.

Найбільші інвестиційні банки ("Goldman Sachs", "Merrill Lynch", "Bank of America") випускають огляди перспектив різних криптовалют, що свідчить про практичне їх "вписання" у традиційну фінансову індустрію. Шість великих міжнародних банків ("Barclays", "Credit Suisse", "Canadian Imperial Bank of Commerce", "HSBC", "MUFG" та "State Street") організували проект щодо створення нової криптовалюти — "монети для розрахунків" (utility settlement coin — USC). Після приєднання до проекту "Deutsche Bank", "Banco Santander", "BNY Mellon" та NEX він перейшов на новий рівень, що передбачає обговорення цієї ідеї з центробанками, а також доопрацювання системи захисту конфіденційності даних та захисту від кібератак.

Найпоширенішим способом видобутку криптовалюти є майнінг, який здійснюється за рахунок обчислювальної потужності комп'ютерного обладнання. Завдання техніки — підібрати із мільйонів комбінацій один правильний геш-код, який сформує заголовок блоку в блокчейні. Як тільки необхідне число згенероване, блок зі всіма транзакціями закривається, і майнери переходять до пошуку наступного. За правильний геш-код майнеротримують нагороду — 12,5 біткоїнів. Є ще форджинг — спеціальна форма майнінгу з голосуванням — і ICO. Окрім майнінгу, є на сьогодні безліч різних способів заробляти криптовалюту.

Література:

1. CoinMarketCap. Available from. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [https:// coinmarketcap.com/historical](https://coinmarketcap.com/historical)
2. Bohme R. Bitcoin: Economics, Technology, and Governance / RainerBohme, Nicolas Christin, Benjamin Edelman, Tyler Moore // The Journal of Economic Perspectives. 2015. Vol. 29. — № 2. P. 213—238

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФІНАНСОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

*О. Сидоров, к.е.н., доцент кафедри
аналітичної економіки та менеджменту,
Н. Калініна, ВО, молодший бакалавр, спец. 051 «Економіка»
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ*

У провідних країнах світу інноваційна діяльність перетворилася на один із найважливіших факторів забезпечення ефективного економічного розвитку. Інноваційний процес є важливим інструментом розвитку національної та регіональної економіки. Від того, наскільки значною буде інноваційна складова економічного розвитку будь-якої країни, залежить її роль і місце у світовій економічній системі, стабільність і рівень розвитку національної економіки на сучасному етапі і в майбутньому. Дане питання є актуальним для України, яка активно шукає своє власне місце у світовій економічній системі та потребує побудови інноваційної моделі економіки.

Розвинені країни впливають на інноваційний процес комбіновано, застосовуючи методи як прямого, так і непрямого стимулювання.

Серед методів прямої підтримки інноваційних процесів найбільш поширеними є: надання кредитів на пільгових умовах підприємствам і організаціям, що ведуть наукові розробки; безоплатна передача чи надання на пільгових умовах державного майна та земельних ділянок для організації інноваційних підприємств; створення наукової інфраструктури в регіонах; різноманітні програми, спрямовані на підвищення інноваційної активності бізнесу; державні замовлення на проведення науково-дослідних розробок.

Серед непрямих методів впливу лідирує податкове стимулювання інноваційного процесу. На практиці ці заходи реалізуються в кожній країні з урахуванням особливостей розвитку національної економіки.

У розвинених країнах світу лімітується мінімальний обсяг бюджетних асигнувань на інноваційну діяльність. Державна підтримка забезпечується адресним кредитуванням суб'єктів чи то об'єднань, здійснюваних інновації [2], змішаним фінансуванням. Поширено державне замовлення інноваційної продукції, що здійснюється на контрактній основі.

Застосовується і податкове стимулювання, що передбачає податковий кредит на приріст науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт. Стимулюється інноваційна діяльність використанням податкових пільг, які дозволяють підвищити зацікавленість підприємств у сплаті податків, які, в свою чергу, повертаються підприємствам та вкладаються у техніку, технології та на проведення НДР, що забезпечує ріст прибутку.

Для стимулювання інноваційної сфери у ЄС сформовано ряд інститутів, які надають пряму фінансову підтримку: Європейський інвестиційний банк, Європейський інвестиційний фонд, проект «Позичковий капітал», проект «Євротекс капітал», а також спеціальна програма підтримки малого бізнесу [1].

Вважаємо доцільним використовувати досвід зарубіжних країн, проте,

необхідно враховувати рівень розвитку економіки України, нормативну базу. Розвиток інноваційної діяльності вимагає декількох десятиліть. Про це свідчить досвід США, країн Європи та деяких розвинених країн Азії.

Література:

1. Давуд А. Д. Вплив економічних важелів на розвиток інноваційного середовища: аналіз зарубіжного досвіду. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/8552/1/V115_P080-086.pdf.

2. Головаш Б.Е. Напрямки інтеграції України до економічної моделі Європейського Союзу (на прикладі інвестиційно-інноваційної політики ЄС). URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/322454495.pdf>.

СУТНІСТЬ БАНКІВСЬКОГО КАПІТАЛУ ТА КАПІТАЛ БАНКУ

А. Сірко, асистент,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Найважливішим показником, за допомогою якого можна оцінити перспективи банківського сектора загалом та конкретного банку зокрема є капітал. Саме його розмір визначає масштаби як банківської діяльності, так і обсяг та якість банківських операцій.

Тлумаченням сутності капіталу займалися з давніх часів, але і на сьогодні залишається актуальним питанням його визначення. У економічних джерелах представлено значну кількість теоретичних концепцій зарубіжних і вітчизняних авторів щодо визначення економічної дефініції «капітал».

Вважається, що термін «капітал» (нім. Kapital, франц. Capital, лат. Capitalis – головний, основний).

Існує декілька концепцій капіталу – фінансова, фізична, економічна і банківська. Згідно з фінансовою концепцією, капітал означає багатство у формі грошових ресурсів, нерухомості, цінних паперів, яке використовується для самозростання; капітал є синонімом чистих активів або власного капіталу. Згідно з фізичною концепцією капіталу він розглядається у вигляді продуктивності підприємства, що базується, наприклад, на одиницях продукції за день.

Аналогічно до відсутності єдиного розуміння загальної економічної категорії – «капітал», не вироблено одностайної думки щодо трактування поняття «банківського капіталу».

Слід зазначити, що до недавнього часу такі поняття, як «капітал банку» та «банківський капітал» були характерними тільки для нормативних документів, які регламентують сферу банківської діяльності.

Банківський капітал в навчальних, наукових та довідкових джерелах розглядають як:

- різновид грошового капіталу. Наприклад, як сукупність капіталів у грошовій формі, що акумулюються банками; грошові кошти та частка фінансових, матеріальних і нематеріальних активів, якими мають право розпоряджатися банки;

- ресурсну базу банку (або ресурси банку). Наприклад, як кошти, залучені під різні статті пасиву банку; сукупність коштів, які перебувають у розпорядженні банків і використовуються ними для кредитних, інвестиційних та інших активних операцій тощо[1, с.17];

- сукупність власних, залучених і позичених коштів, що перебувають в розпорядженні банку і використовуються ним для формування матеріальних, нематеріальних і фінансових активів в грошовій формі для здійснення своєї діяльності з метою отримання прибутку.

- сукупність коштів, що знаходяться в розпорядженні банків та використовуються ними для виконання активних операцій з метою подальшого одержання прибутку.

Капітал банку, на відміну від банківського капіталу, являє собою:

- частину коштів, внесених власниками банку і накопичених у процесі його діяльності за рахунок внутрішніх джерел та призначених для створення та розвитку банку;

- власні кошти засновників або акціонерів (власників банку), внесені ними на свій ризик для отримання доходів. Ризик власників полягає в тому, що рівень дохідності капіталу може бути низьким або діяльність спричиниться до збитків, банк збанкрутує, через що вони можуть втратити свої кошти.

У процесі банківської діяльності капітал виконує значну кількість функцій. Всі функції умовно можна поділити на три групи: базові (основні), поточні та стратегічні (рисунок 1).

До базових функцій капіталу банку НБУ відносить оперативну, захисну та регулюючу.

Оперативна функція банківського капіталу передбачає асигнування власних засобів на купівлю землі, приміщень, обладнання, а також створення фінансового резерву на випадок непередбачених збитків.

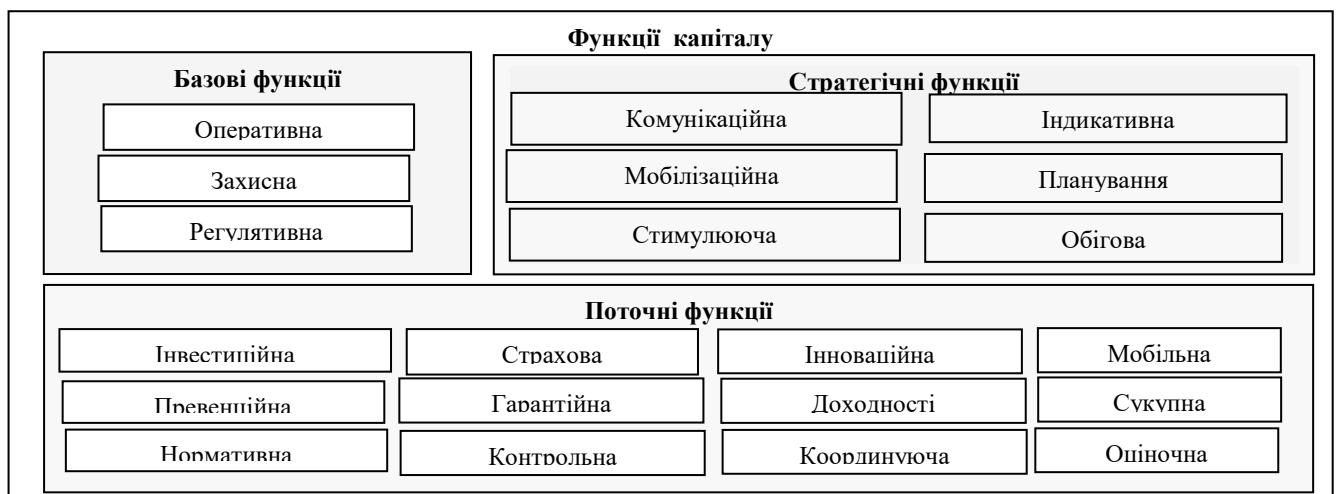

Рис.1. Основні (базові), стратегічні та поточні функції капіталу в процесі банківської діяльності. Джерело: згруповано [2]; [3]

Під захисною функцією капіталу розуміють можливість виплати компенсації вкладникам у разі ліквідації банку, а також збереження платоспроможності шляхом створення резерву на ті активи, які дають змогу

банку функціонувати, незважаючи на загрозу збитків.

Виконання регулятивної функції капіталу банку базується на зацікавленні суспільства в успішному функціонуванні банківської системи. За допомогою показника капіталу банку органи контролю здійснюють нагляд за діяльністю банків.

Всі інші функції, наведені на рисунку 1 можна віднести до функцій банківського капіталу.

Комунікаційна функція полягає у висвітленні фінансової звітності з метою стимулювання розвитку конкурентного середовища між банками.

Індикативна функція сприяє фінансовій стійкості та розвитку банківської системи.

Мобілізаційна функція полягає у мобілізації частини банківського капіталу на формування кредитних ресурсів банку.

Стимулююча функція забезпечує поступове розширення банківського бізнесу, банківських операцій, послуг та продуктів. Зміна обсягу власного капіталу та його частки в ресурсах банку впливає на інтереси його власників та менеджменту.

Функція планування забезпечує спрямування капіталу на певні цілі у довгостроковому періоді, здійснення стратегічного інвестування, довгострокового кредитування.

Обігова функція банківського капіталу полягає у кругообігу грошових коштів: за рахунок банківського капіталу здійснюється кредитування економіки, а за рахунок кредитних коштів формується більша частина оборотних коштів підприємств, а потім знову повертаються у банк.

Глибшому усвідомленню та розмежуванню понять «банківський капітал» та «капітал банку» й механізму їх функціонування сприяє їх класифікація, яку можна здійснювати за різними ознаками відповідно до цілі та завдання систематизації (таблиця 1).

Основна проблема при визначенні для банку необхідного розміру власного капіталу – це вибір прийняттого співвідношення капіталу і зобов'язань: чим більша питома вага капіталу, тим більшою є фінансова незалежність банку, але чим більша частка запозичених і залучених коштів, тим більшою є прибутковість власного капіталу.

Отже розглянувши основні (базові), стратегічні та поточні функції капіталу в процесі банківської діяльності. Функції капіталу поділяються на базові та стратегічні а також поточні. На відміну від більшості підприємств іншого профілю, збереження платоспроможності комерційного банку забезпечується лише частиною власного капіталу та частиною накопичених у процесі його діяльності за рахунок внутрішніх джерел. Бачимо, що чим більша питома вага капіталу, тим більшою є фінансова незалежність банку, але чим більша частка запозичених і залучених коштів, тим більшою є прибутковість власного капіталу.

Таблиця 1

Класифікація видів банківського капіталу та капіталу банку

Класифікаційна ознака	Вид капіталу
Банківський капітал (фінансові ресурси банку)	
Резидентність походження	Національний банківський капітал Іноземний банківський капітал
Форма інвестування	Капітал в грошовій формі Капітал у матеріально-речовій формі
Мобілізаційне походження	Мобілізований банком Придбаний у інших банків
Джерело утворення	Банківський капітал, що належить власникам Залучений банківський капітал Позичений (позиковий) банківський капітал
Прогнозованість величини банківського капіталу	Піддається прямому прогнозуванню Піддається опосередкованому прогнозуванню
Економічний зміст відображення у балансі банку	Капітал у формі балансових активів Капітал у формі нематеріальних активів Власний капітал банку
Якість формування	Реальний капітал Фіктивний капітал
Капітал банку (власний капітал)	
Форма власності	Капітал державний. Капітал приватний
Організаційно-правова форма діяльності банку	Акціонерний капітал. Пайовий капітал
За складовими елементами	Регулятивний капітал. Статутний капітал. Власний капітал
Регульованість	Капітал, що регулюється Капітал, що не регулюється
Спосіб розрахунку	Балансовий капітал банку Регулятивний капітал
Характер використання власниками банку	Капітал, що нагромаджується Капітал, що споживається Робочий капітал Неробочий («мертвий») капітал

Джерело: опрацьовано [4]; [5, с.18-20

А класифікація видів банківського капіталу та капіталу банку це вибір між надійністю (вона тим вища, чим більший розмір капіталу) і прибутковістю (тим більша, чим меншою є сума капіталу).

Література:

1. Котенко О.О. Антикризове управління адекватністю банківського капіталу: дис... канд.економ.наук. 08.00.08 / Котенко Олександр Олександрович. Суми. 2014. 273с.

2. Фостяк В.В. Механізм управління капіталом банків в умовах економічної нестабільності: дис. канд. екон. наук. - 08.00.08 / Фостяк Віра Володимирівна. Львів. 2012.- 200 с.

3. Глосарій банківської термінології. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://old.bank.gov.ua/>

4. Єгорова О.А. Економічна сутність категорії «капітал банку» та його

класифікація. *Управління розвитком*. 2014. № 10. - С. 18-21.

5. Фещенко М.С. Управління капіталом банку як складова системи забезпечення стабільності банківського сектору: магістр. дипломна робота. / Фещенко Микола Сергійович. Запоріжжя. 2017. 157с.

ІННОВАЦІЙНІ ПРОДУКТИ НА РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

Л. Соколова, студентка гр. МгФБС-21

Науковий керівник: С. Качула, професор

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Інноваційна банківська діяльність - це діяльність, яка спрямована на залучення та накопичення сучасних знань, технологій і обладнання. Відповідно, результатом інноваційної банківської діяльності виступають нові продукти і послуги з новими якостями.

«Інноваційна діяльність пов'язана із перетворенням наукових досліджень і розробок, інших технологічних досягнень у нові чи покращені банківські продукти та послуги, в оновлений чи вдосконалений банківський технологічний процес, що використовується у практичній діяльності, чи новий підхід до реалізації продуктів і послуг, їх адаптацію до актуальних вимог клієнтів»[1, с.113].

«Об'єктами банківської інноваційної діяльності є: інноваційні програми і проекти; нові знання та інтелектуальні продукти; сучасне нове технологічне обладнання та процеси; інноваційні продукти та послуги; інноваційні механізми формування ринку сучасних банківських продуктів та послуг.

Суб'єктами банківської інноваційної діяльності є банківські установи та їх ділові партнери, які проводять інноваційну діяльність або залучають для цього майнові та інтелектуальні цінності, вкладають власні чи запозичені кошти в розробку та реалізацію банківських інноваційних проектів, продуктів та послуг»[2, с. 8]

На даний момент найбільш розповсюдженими в Україні є такі види інноваційних банківських продуктів:

1) мобільний банкінг – це послуга за допомогою якої, клієнт банку, скориставшись мобільним телефоном, може здійснювати операції із власними рахунками дистанційно, тобто, клієнт самостійно перевіряє залишок на рахунку, здійснює платежі, перекази коштів однієї фізичної особи іншій тощо;

2) «зона 24» – завдяки даній послугі, клієнт банку може самостійно керувати своїми рахунками, одержувати консультацію фахівця контактного центру, залишити заявку на отримання будь-якої послуги банку, а також записатися на обслуговування у відділення банку без черги та у зручний час;

3) електронний залишок – це послуга, яка використовується в касах банку, щоб зменшити витрати на обіг монет, тобто, якщо залишок становить менше однієї гривні, то він зараховується на рахунок мобільного телефону клієнта або у вигляді електронного ваучера;

4) POS-термінали в торговельних мережах – це електронний пристрій, що зчитує дані пластикової картки з магнітної смуги або чіпу, розташованого на пластиковій картці, або зі смартфона з функцією NFC. Операції, які виконані за допомогою даної послуги, друкуються на чеку.

Зараз найбільш інноваційними банками в Україні вважаються такі банки, як : «Райффайзен Банк Аваль», «Альфа-Банк», «Приватбанк», «ОТП Банк». Саме ці банки посідають перші місця серед інших банків у наданні інноваційних банківських послуг, в тому числі таких як Інтернет-банкінг та SMS-банкінг.

Наразі дана тема є досить актуальною, оскільки увесь світ опинився в скрутному становищі, викликаному епідемією Covid-19. Банківські установи закликають громадян максимально переходити на дистанційне банківське обслуговування, оскільки відвідування людних місць в даний час наражає на ризик як клієнтів, так і самих працівників банку.

Завдяки технологіям сьогодення, можна замовити та оплатити продукти та товари онлайн. Також можна не відвідувати відділення банку, щоб здійснити комунальні платежі чи придбати валюту, так як все це можна зробити, навіть не виходячи з дому.

Національний банк на період карантину скасував тарифи на роботу системи електронних платежів, для того, щоб безготівкові платежі були більш вигідними та доступними для громадян.

Отже, можна зробити висновок, що розвиток та запровадження інноваційних продуктів в банківській системі України підвищують рівень бази клієнтів комерційних банків, сприяють підвищенню конкурентного рівня, допомагають залученню нових інвесторів і зростанню капіталу у країні.

Література:

1. Золотарьова О.В., Чекал А.А. Інноваційні банківські продукти та специфіка їх запровадження в Україні/ О.В. Золотарьова, АА. Чекал// Науковий вісник Херсонського державного університету.-2016.-№1.- С. 112-114.

2. Мошенець О.В. Інноваційні продукти і технології на ринку банківських послуг / О.В. // Фінансовий ринок України. – 2011. – № 12. – С. 7–8. 9

СИСТЕМА ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ

Д. Соловійов, студент гр. ФБС-2-20

Науковий керівник: Л. Бровко, доцент

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

В Україні в останні десятиліття актуальним є питання виконання державою функцій пов'язаних із соціальним захистом населення, в тому числі з захистом населення, яке досягло певного віку, здійснюючи пенсійні виплати, але з огляду на кількість людей, які отримують пенсію, а це більше 11 мільйонів громадян, або ж 27% населення України, а так само недофінансованим пенсійним фондом - оплата пенсій в майбутньому стає проблемою, і актуальною темою для вивчення в теперішній час.

З огляду на те, що наповнюваність пенсійного фонду була проблематичною ще з 2010 року, почалася реформа пенсійного забезпечення у 2011 році, яка на жаль ще не закінчилась, але на сьогодні прийняті закони щодо віку, з якого громадяни зможуть отримувати пенсійні виплати – це 60 років для чоловіків та жінок (за умови отримання 28-річного стажу роботи), якщо такого стажу роботи немає, то вихід на пенсію відбудеться в 63 роки (від 18 до 28 років стажу), якщо стаж буде менший за 18 років, то вихід на пенсію здійсниться в 65 років (15-18 років стажу), але при наявності менш ніж 15 років стажу - громадянин не може отримувати пенсію, замість неї буде надаватися соціальна допомога в розмірі прожиткового мінімуму.

Після закінчення пенсійної реформи, планується ввести трирівневу систему пенсійного забезпечення, яка складається з таких рівнів-систем, як:

1. Солідарної системи, ця система базується на всіх офіційно працевлаштованих громадян, які роблять внесок у ЄСВ (єдиний соціальний внесок), звідки йде фінансування виплат всім нинішнім пенсіонерам. Накопичення коштів на рахунках в даному рівні не відбувається

2. Системи обов'язкових накопичень, яка складається з перерахувань із зарплати поверх ЄСВ, на власні пенсійні рахунки працівників, які повинні бути відкриті в одному з обраних державою НПФ. Кошти цих накопичень в майбутньому будуть виплачені на користь особи, якій належить рахунок. Сума накопичень буде зростати, завдяки інвестиційного прибутку

3. Системи добровільних накопичень, в таких межах приватні особи та роботодавці роблять внески на індивідуальні пенсійні рахунки учасника в НПФ, в майбутньому вони будуть отримувати з вкладів пенсійні виплати. Дані накопичення так само будуть зростати завдяки інвестиційного прибутку.

Пенсійні накопичення будуть формуватися наступним чином:

- ЄСВ (22% від заробітної плати, сплачується роботодавцем)
- Перерахування в ПФУ
- Дотації з держбюджету
- Обов'язкові пенсійні внески (2-7% від заробітної плати)
- Інвестиційний дохід (буде формуватися завдяки зберіганню внесків у фондах)
- Індивідуальні / корпоративні внески (3-й рівень)

Розмір середньої пенсії становить 3778 гривень, що на 396 гривень більше, чим рік тому (3384 гривні 1 липня 2020), що є доволі низьким підвищенням, так як за проміжок часу з 1 липня 2020 року до 1 липня 2021 року інфляція становила 10,4%, що у перерахунку є підвищенням середньої пенсії лише на 42 гривні, чи на 1,13 відсотки

Мінімальна ж пенсія зросла з 1712 до 1854 за такий самий період, тобто у цій категорії, з урахуванням інфляції - пенсія зовсім не зросла, вона ще зменшилась на -1,94% (-45 гривень в порівнянні з 1 липня 2020 року).

У результаті проведення пенсійної реформи в Україні та введення системи обов'язкових та добровільних накопичень (тобто другого та третього рівня пенсійного забезпечення) соціально незахищені версти населення

зможуть отримувати суми, які набагато перевищують пенсії які є зараз, завдяки накопиченням зі своїх заробітних плат в НПФ та до Накопичувального фонду, кошти з яких будуть виплачуватись протягом всього пенсійного віку.

КАЗНАЧЕЙСТВО УКРАЇНИ – СУБ’ЄКТ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ЇХ РУХУ

І. Сосідка, студентка гр. ФБС-1-18

Науковий керівник: О.Олійник, к.е.н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Глобалізація ринкових перетворень створює нові виклики для функціонування бюджетної системи. Склад витратних зобов’язань незмінно збільшується, в той час як доходи залишаються незмінними або зростають не такими швидкими темпами. Такі умови створюють високу важливість своєчасного і повного забезпечення фінансування виконання зобов’язань в межах бюджетних асигнувань через державне казначейство [1].

В даному разі постає необхідність своєчасного фінансування зростаючих бюджетних зобов’язань в сукупності з перевищенням їх витрат над доходами, що потребує визначити високу важливість якісного управління бюджетними коштами з використанням превентивних інструментів, які дозволять виконувати зобов’язання в строк та з найменшою вартістю фінансування. Одним з таких інструментів є прогноз руху грошових потоків на єдиному казначейському рахунку.

Даний інструмент активно використовується в міжнародній практиці органами, які здійснюють управління бюджетними коштами на державному рівні. У вітчизняних реаліях такий інструмент представлений касовим планом і рухом коштів на єдиному казначейському рахунку, що об’єднується в систему казначейських платежів в цілому.

Механізм фінансування в системі казначейських платежів припускає здійснення балансування рахунків: дефіцит ліквідності з профіцитом, що надає можливість визначити відсутність необхідності залучення коштів із зовнішніх джерел. За таких умов якісні прогнозні дані дозволять своєчасно ідентифікувати касові розриви на необхідному горизонті і здійснити балансування платіжних позицій. При цьому існує велика кількість методів прогнозування, які можуть відрізнятися в залежності від умов в тій чи іншій практиці. Незважаючи на це, в існуючому безлічі методів, можна виділити загальні їх характеристики і згрупувати методи за такими групами:

- 1) формування прогнозів на підставі даних про зобов’язання та платежах в єдиній ІТ-системі;
- 2) формування прогнозів шляхом консолідації прогнозних форм які надходять до органу управління бюджетними коштами на державному рівні;
- 3) формування прогнозів з використанням математичного та статистичного моделювання.

Проте, як свідчить світовий досвід, на сьогодні найкращою практикою є

комбінування прогностичних методів для різних статей прогнозу ліквідності в залежності від горизонту та економічної статті прогнозу. Це надає можливість спільного моделювання з використанням декількох видів методів на підставі економічної суті тієї чи іншої аналітики в цілях трансформації прогностичної функції.

Таким чином, управління бюджетними коштами та розробка підходу до визначення прогностичного їх руху в системі державного казначейства, буде складати цілісну систему фінансових потоків держави щодо забезпечення виконання зобов'язань розпорядниками таких коштів. В такому напрямі надається змога проводити не тільки моніторинг за рухом бюджетних коштів, а й планувати їх на наступні бюджетні періоди, забезпечуючи тим самим прогноз виконання касового плану в цілому.

Література:

1. Про Стратегію розвитку системи управління державними фінансами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/>.

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В УМОВАХ COVID-19

М. Цикал, студентка гр. ФБС-1-21

*Науковий керівник: О. Добровольська, д.е.н., професор
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

На 2021 рік лідируючу позицію серед внутрішніх ризиків для вітчизняної економіки, запропонованих експертам для розгляду, займає ризик «Потужна друга хвиля COVID-19 в Україні. У подальшому на 2022- 2024 роки оцінки для даних ризиків з року в рік зменшуються, що є свідченням того, що більшість експертів схиляється до думки можливого подолання пандемії у найближчий період. Так, у 2021-2022 роках посилюються ризики пов'язані з ліквідністю економіки (як реального, так і бюджетного секторів) та інфляційними процесами як у світі, так і в середині країни.

Найбільш значущими виявилися серед зовнішніх ризиків [1]: дефіцит зовнішнього фінансування та звуження можливостей доступу до міжнародних ринків капіталу; суттєве зростання цін на світових енергетичних ринках.

Відповідно до цього серед внутрішніх ризиків для вітчизняної економіки високими виявилися: значне підвищення тарифів ЖКГ для населення; прискорення інфляційних процесів; збереження низької кредитної активності комерційних банків у реальному секторі; значне зростання дефіциту державного бюджету та касових розривів у Пенсійному фонді та інших Фондах державного соціального страхування; посилення гібридних загроз національній безпеці України, активне військове протистояння на сході країни; збереження високого рівня корупції; недостатньо швидке проведення реформ; значний перегляд соціальних стандартів у бік підвищення; отримання низького врожаю зернових культур; значне безробіття через повернення трудових мігрантів, масове звільнення працівників; суттєве падіння платоспроможного попиту населення.

Найменш значущими для економіки експертами оцінено: внутрішній ризик - дефолт по зовнішніх боргах»; зовнішній ризик - вихід нерезидентів із ОВДП.

Перший локдаун, у 2020-ому році, дуже сильно знизив ділову активність. Знизився роздрібний товарооборот, доходи підприємств у сфері торгівлі та розваг. Швидко відновилися до докарантинного рівня ціни на нерухомість, кількість вакансій, рівень заробітної плати, роздрібна торгівля тощо. Вагомо постраждали перевезення пасажирським транспортом і туризм, які досі знаходяться на дуже низькому рівні. З експортом та імпортом ситуація виявилася цікавою. Експорт у нас в основному сировинний, і він не так сильно впав у обсягах. У той самий час імпорт знизився відчутно більше, ніж експорт. Тому торговий баланс в Україні покращився [2].

Невизначеність і невпевненість народу щодо того, що буде далі дуже погано вплинула на інвестиції. 2020 рік, мабуть, був один із найгірших за новітню історію України по капіталовкладеннях, що гальмує економіку.

Україна матиме ще один довгограючий ефект від пандемії, кризи і локдаунів — це розшарування. Бідніші родини з дітьми отримали набагато менше можливостей, ніж забезпечені родини.

У нас глобально в Україні дуже велика проблема з освітою. Це відображається вже зараз: заводи та фабрики відчувають дефіцит кваліфікованих інженерних кадрів; робітників. І цей рік, що “випав”, він дуже важливий, і ми ще побачимо його вплив. Це може стати великою проблемою України у найближчі роки.

Література:

1. <https://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=bc5d2c61-1a7f-4ec7-8071-b996f2ad2b5a>
2. <https://ces.org.ua/how-covid19-affected-ukrainian-economy/>

ПЛАТІЖНИЙ КАЛЕНДАР В УПРАВЛІННІ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Д. Чоловський, студент гр. МгФБС-1-21

Науковий керівник: Н. Дуброва, доцент

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Однією з першочергових задач менеджменту підприємства у підвищенні ефективності його функціонування є раціональне управління грошовими потоками. Останнє дає змогу забезпечити фінансову рівновагу підприємства, прискорити обіг капіталу, знизити ризик неплатоспроможності та збільшити обсяги прибутку.

Управління грошовими потоками підприємства є важливою складовою частиною загальної системи управління його фінансовою діяльністю, що дає змогу вирішувати різноманітні завдання фінансового менеджменту і підпорядковане його головній меті [1]. Головною метою управління грошовими потоками підприємств є забезпечення ефективного функціонування, що

виявляється в досягненні стану фінансової рівноваги та максимізації чистого грошового потоку. Основними завданнями управління грошовими потоками підприємств є формування достатнього обсягу грошових коштів відповідно до потреб реалізації господарської діяльності, забезпечення збалансованості обсягів грошових потоків та синхронності їх формування в часі [3].

Однією зі складових управління грошовими потоками є їх планування, серед основних інструментів чільне місце займає платіжний календар. Даний документ являє собою систему управління грошовими потоками (надходженнями й виплатами) компанії. Як зазначає Кучеренко Є. [2] «управляти» означає «планувати, контролювати й аналізувати».

Платіжний календар – це плановий фінансовий документ, що забезпечує щоденне управління надходженням і витрачанням грошових коштів підприємства. За своєю структурою Платіжний календар відповідає бюджету руху грошових коштів, в якому також відображаються залишки коштів на початок і кінець планового періоду, їх надходження і витрати за період. Відмінність Платіжного календаря від Бюджету руху грошових коштів полягає в тому, що:

- платіжний календар складають на основі документів із надходження та витрачання коштів, для нього максимальним горизонтом планування є місяць (бюджет руху грошових коштів формують за даними бюджетів доходів і витрат, закупівель, позик і кредитів та ін. і прогнозують на період від місяця до кількох років);

- платіжний календар планують і коригують щодня, тому його неможливо аналізувати на предмет відповідності фактичних грошових потоків прогнозованим значенням (планові показники бюджету руху грошових коштів у звітному періоді не змінюються, після завершення періоду їх зіставляють із фактичними значеннями грошового потоку компанії);

- для платіжного календаря життєво необхідною є деталізація руху грошей у розрізі розрахункових рахунків або кас підприємства (для цілей формування БРГК така інформація не потрібна); формуючи видаткову частину платіжного календаря, беруть до уваги критичність несплати в запланований термін того чи іншого виду витрат, щоб не допустити перебоїв у забезпеченні бізнес-процесів, що генерують доходи компанії.

На багатьох підприємствах складання і ведення платіжного календаря проводиться за допомогою електронних таблиць в Excel. «Просунутий» варіант полягає в його складанні й веденні за допомогою відповідної автоматизованої фінансової системи. Зміст платіжного календаря може бути різним (залежно від специфіки бізнесу та інформаційних інтересів менеджменту), проте він завжди повинен включати в себе дані про надходження та вибуття, а також про планові залишки коштів.

Управління грошовими потоками – це динамічний багатоплановий процес, що передбачає сотні можливих варіантів фінансово-господарських рішень, які коректуються відповідно до умов, що диктує підприємству ринкове середовище. Таким чином, оперативне планування грошових потоків дає

можливість досягти узгодженості руху грошових коштів із тактичними і стратегічними завданнями підприємства в часі і просторі.

Література:

1. Майборода О.Є. Напрями управління грошовими потоками підприємства / О.Є. Майборода, О.В. Майборода, О.В. Реплюк // Економіка і суспільство. 2017. Випуск 10. С. 305-309.

2. Кучеренко Є. Як управляти грошовими потоками за допомогою платіжного календаря [Електронний ресурс]. – <https://uteka.ua/ua/publication/agro-4-gospodarski-operacii-v-agro-sektori-35-kak-upravlyat-denezhnyimi-potokami-s-pomoshhyu-platezhnogo-kalendarja>.

3. Биховченко В.П. Стратегія управління грошовими потоками на підприємстві / В.П. Биховченко, В.В. Ксьонжик // Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. 2017. Випуск 17. С. 604-609.

ВПЛИВ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ

С.В. Юрченко, старший викладач

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Взаємозв'язок між інвестиціями та відтворювальним процесом у формуванні технологічних ресурсів потребує передачі категорії відтворення та потенціалу ресурсу. Отже, відтворення у сільському господарстві є предметом загального економічного права, безперервного регенеративного процесу виробництва та обслуговування, а відтворення праці, трудових ресурсів, послуг та засобів та цілей, пов'язаних із виробництвом, є частиною суспільного відтворення. У класичному розумінні відтворення - це процес виробництва з безперервним рухом і відновленням. В даний час у сільському господарстві (за винятком окремих виробників) виробництво все ще рухається, але не відновлюється. Ці умови неприродні не лише для виробничої системи, а й для простого відтворення та простого докапіталістичного природного виробництва, а також для природної системи. Це характеристики відтворення матеріальних продуктів, праці та виробничих відносин. Відтворювальний процес у галузях національного господарства відбувається по-різному. Якщо так, то, на нашу думку, необхідно визначити умови та характеристики, які впливають або визначають репродуктивне середовище сільського господарства.

Зауважте, що інвестування - це процес взаємодії двох суб'єктів господарювання для залучення додаткових ресурсів для залучення капіталу. Водночас інвестиційний процес пов'язаний не лише з можливістю створення відповідного обсягу додаткових ресурсів, а й з можливістю створення більшої за початкову вартість. Тому існує загальний інтерес у забезпеченні ефективного відтворення інвестицій та виробництва. Процес фінансування здійснюється в рамках національної інвестиційної політики фінансовими установами або товаровиробниками.

Здійснення інвестиційного процесу передбачає наявність низки

обов'язкових умов: ресурсний потенціал у всіх суб'єктів інвестиційної діяльності повинен відповідати потребам у інвестиціях; прийняття управлінських рішень на рівні господарюючого суб'єкта, регіонального та національного управління з метою забезпечення інвестиційними ресурсами; дієвість механізму трансформації інвестиційних ресурсів у матеріальні блага.

З метою досягнення ефективності діяльності суб'єкти інвестиційної діяльності взаємодіють між собою, при цьому вони вкладають кошти на основі відбору найбільш раціональних напрямів, а товаровиробники перетворюють капітал у матеріальні блага, необхідні для виробництва, одержуючи при цьому приріст власного капіталу. Взаємодія суб'єктів інвестиційної діяльності ефективна за умови забезпечення повернення, платності та терміновості коштів, що використовуються. Це забезпечує і цілісність інвестиційної системи, що є важливою характеристикою системи.

Розвиток українського ринку технічних засобів сільськогосподарського призначення залежить від рівня економічного благополуччя (обсягу валового внутрішнього продукту, рівня валового внутрішнього продукту на душу населення) країни, а також динаміки сільського господарства, аграрного сектора, обсягів виробництва сільськогосподарської продукції та частки сільськогосподарської продукції у ВВП, частки транспортного парку в ВВП країни і т.п. Розвиток ефективного вітчизняного сільськогосподарського виробництва може бути пов'язаний з технічною та технологічною допомогою, яка безпосередньо залежить від кон'юнктури ринку технічних ресурсів. В останні роки цей ринок зазнав значних структурних змін, що вплинули на розвиток усіх сільськогосподарських та промислових комплексів, включаючи сільське господарство, у середньостроковій та довгостроковій перспективі.

Важка економічна ситуація, що відображається у розвитку внутрішнього ринку матеріалів та технологічних ресурсів для аграрного сектору, останніми роками зменшується через збільшення вартості, а фінансові можливості виробників погіршуються. Прогноз на наступний рік пов'язаний із ситуацією на валютному ринку, оскільки значна частина матеріалів та технологічних ресурсів, що використовуються у сільськогосподарському виробництві, імпортується з-за кордону.

Перспективи розвитку ринку технологічних ресурсів для сільського господарства загалом створюють довгострокову концепцію, яка стимулює оновлення технологічних потужностей за допомогою механізму обміну привілейованими коштами з бюджетною підтримкою на лізинг та відновлення. Це залежить від можливостей покращення логістики, підвищення конкурентоспроможності галузей, комплексної механізації та автоматизації технічних процесів, відновлення та підтримки родючості ґрунтів на основі найкращого розвитку вітчизняного машинобудування та зарубіжного виробництва.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЦІННИХ ПАПЕРІВ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

*І.Л. Солодовникова, ст.викл. кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Фундаментом формування ринкових відносин і ринкових структур, що забезпечують умови глибинної структурної перебудови економіки, розвиток ринкових відносин, є створення фінансового ринку.

Розширення сфери послуг і збільшення її частки в структурі суспільного виробництва приводить до того, що фінансові послуги набувають все більшої значущості у становленні та розвитку ринкових відносин, стають елементом економічного зростання національної економічної системи в умовах глобальної конкуренції на світових ринках. Ці тенденції свідчать про необхідність виокремлення в структурі фінансового ринку такого його елемента, як ринок фінансових послуг.

Портфель цінних паперів - це сукупність зібраних воедино різних фінансових інструментів для досягнення конкретної мети інвестора. Портфель може бути сформований із цінних паперів одного типу (наприклад, облігації) або різних інвестиційних цінностей (акції, облігації, депозитні сертифікати тощо).

Порівняно з портфелем реальних інвестиційних проектів, портфель цінних паперів має ряд позитивних моментів, а саме: можливість формування портфелю з великої кількості фінансових інструментів; вища ліквідність; більша можливість бути керованим. Разом із тим, недоліками є: високий рівень ризику, бо існує не лише ризик на дохід, але й ризик на весь інвестований капітал; відсутність можливості впливати на рівень дохідності; низька інфляційна захищеність; обмежені можливості вибору окремих фінансових інструментів. У зв'язку з цим, формування портфеля цінних паперів для більшості не інституціональних інвесторів є доцільним лише в тому випадку, якщо немає достатньо ефективних проектів реального інвестування або інвестиційний клімат не сприяє їх ефективній реалізації. Що стосується інституціональних інвесторів, зокрема, інститутів спільного інвестування та банків, то для них формування ефективного та збалансованого портфеля має велике значення на фінансовому ринку. Процес формування портфеля цінних паперів здійснюється після того, як конкретизована мета формування інвестиційної стратегії, визначені пріоритети формування інвестиційного портфеля та оптимізовані пропорції інвестиційних ресурсів у розрізі окремих видів портфелів на фінансовому ринку.

Основними етапами формування портфеля цінних паперів є:

- 1) вибір оптимального типу портфеля;
- 2) оцінка прийнятності співвідношення ризику та дохідності;
- 3) визначення початкового складу портфеля;
- 4) вибір схеми управління портфелем.

При формуванні портфеля цінних паперів на фінансовому ринку в умовах глобалізації економіки важливе значення має:

- по-перше, тип портфеля. Наприклад, при формуванні агресивного (ризикованого) портфеля, який націлений, переважно, на отримання доходу від приросту курсової вартості цінних паперів (переважно акцій), у інвестора міра ризику найбільша. Отже, такий інвестор прагне отримати найбільшу дохідність у найризикованіші фінансові активи. При формуванні поміркованого (ринкового) портфеля дохід у інвестора буде складатися з приросту курсової вартості, відсотків за державними цінними паперами, а також із дивідендних виплат. Консервативний портфель формується, переважно, з державних облігацій. Інвестор, який формує такий портфель, зацікавлений в отриманні стабільного доходу протягом тривалого часу, який компенсується високою надійністю. '

- по-друге, диверсифікація фондових інструментів. Така диверсифікація може мати галузевий чи регіональний характер, а також проводиться за різними емітентами однієї галузі.

- по-третє, необхідність забезпечення високої ліквідності портфеля. Така необхідність виникає у випадку, коли інвестор формує портфель цінних паперів з метою захисту інвестиційних ресурсів від інфляції та подальшого їх реінвестування в реальні інвестиційні проекти.

- по-четверте, необхідність забезпечення участі в керуванні акціонерними підприємствами. Така необхідність виникає лише в тому випадку, якщо основною метою інвестора є формування пакету акцій, які дадуть йому можливість керувати підприємством.

- по-п'яте, рівень оподаткування доходу за окремими фінансовими інструментами. На відміну від акцій, за якими ставки оподаткування доходу є незмінними, по облігаціям, зокрема, державним, можуть встановлюватися певні податкові пільги. Наявність таких податкових пільг може бути достатнім додатковим стимулом для введення окремих інструментів цього виду до складу портфеля, що формується.

Отже, сформований з урахуванням цих факторів портфель цінних паперів а фінансовому ринку має бути оціненим у сукупності за критеріями дохідності, ризику та ліквідності для того, щоб бути упевненим, що він за своїми параметрами відповідає такому типу портфеля, який визначений цілями його формування в умовах глобалізації економіки.

ЗМІСТ

ОБЛІК, АУДИТ ТА АНАЛІЗ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

<i>Акурек Е.</i> The essence of marketing audit.....	3
<i>Безродна О.Г., Чернецька О.В.,</i> Стан обліку виробничих запасів у лікарні.....	4
<i>Бояр Т. О., Приходько І. П.</i> Аналіз договірних прав та зобов'язань у процесі формування рішення з управління заборгованістю.....	6
<i>Вакульчик Д. В.</i> Облік розрахунків з покупцями та замовниками та шляхи його вдосконалення.....	8
<i>Величко Р.</i> Основні положення оподаткування оплати праці на вітчизняних підприємствах.....	10
<i>Галух А.</i> Особливості обліку реалізації товарів в Інтернет-торгівлі.....	12
<i>Губарик О.М., Павлова Г.Є., Геркіял Н.</i> Роль внутрішнього контролю в підвищенні ефективності ведення облікових операцій.....	14
<i>Дубина О.</i> Особливості розрахунку статистичних показників звітності праці.....	15
<i>Душейко С.М.</i> Значення класифікації витрат для організації обліку.....	16
<i>Заянц Н.І., Чернецька О.В.</i> Витрати на виробництво в тваринництві як об'єкт обліку.....	18
<i>Корець Я., Ткаченко О.</i> Нормативно-правові засади обліку і контролю доходів підприємства.....	20
<i>Кравченко С.</i> Особливості аналізу обсягу виробництва та реалізації готової продукції.....	21
<i>Кузьміна Ю.</i> Малоцінні та швидкозношувані предмети як особливий вид запасів підприємства.....	24
<i>Луцук К.</i> Аналіз фінансових результатів від реалізації сільськогосподарської продукції підприємств.....	25
<i>Масляна М. В.</i> Актуальні питання методики оцінки рівня фінансової безпеки підприємства ..	26
<i>Матюха О.</i> Впровадження внутрішнього контролю у фермерському господарстві.....	28
<i>Михлик А.</i> Облік, аудит та аналіз в аграрному секторі.....	30
<i>Міньковська А., Міхєєв І.</i> Джерела сплати податкових платежів на підприємстві.....	31

<i>Міньковська А., Тупас Р.</i> Системний підхід до обліку й контролю фінансових результатів.....	32
<i>Нехамкіна К.Є.,</i> Розрахунки з оплати праці як об’єкт обліку.....	34
<i>Нор К.</i> Визнання та оцінка дебіторської заборгованості підприємства.....	35
<i>Носенко М.,</i> Стан контрольних заходів розрахунків з оплати праці в досліджуваному підприємстві.....	36
<i>Погорєлова Т., Волчанська Л.</i> Особливості нормативного регулювання обліку праці та її оплати	38
<i>Подгорна Ю.</i> Нормативне забезпечення як основа організації обліку основних засобів.....	40
<i>Попов Є.</i> Удосконалення внутрішнього контролю активів в управлінні підприємством .	41
<i>Прометна Г. І.</i> Актуальні питання управління дебіторською заборгованістю при автоматизованій формі обліку	43
<i>Рудікова-Мацьків Н. П.,</i> Напрямки удосконалення організації внутрішнього аудиту та контролю нематеріальних активів на підприємстві	45
<i>Рябенко І., Ткаченко О.</i> Основи організації обліку виробничих запасів на сільськогосподарських підприємствах	47
<i>Саванчук Т., Губарик О.</i> Основні елементи управління витратами підприємства та вимоги до його обліково-аналітичного забезпечення	48
<i>Серченко Є., Ткаченко О.</i> Нормативно-правове регулювання обліку загальновиробничих витрат.....	49
<i>Атамас О.П., Сідельник А.М.,</i> Актуальні питання обліку фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств	51
<i>Сідельник А.М., Атамас О.П.</i> Удосконалення контролю витрат на сільськогосподарських підприємствах.....	52
<i>Сітковська А.</i> Табель обліку робочого часу як основний документ з обліку відпрацьованого часу.....	53
<i>Смирнова К.</i> Нормативно-правове забезпечення регулювання обліку в бюджетних установах	54
<i>Тимошенко Д.О., Кравченко М.В.</i> Роль обліку і аналізу загальновиробничих витрат в системі управління підприємством	56
<i>Ткаченко О.</i> Етапи економічного аналізу основних засобів на підприємстві	57

<i>Чепець О., Бардадим М.</i> Заходи щодо покращення обліку заробітної плати на підприємстві	59
<i>Юрченко А.</i> Проблемні аспекти визначення ліквідаційної вартості основних засобів	61
<i>Якубенко Ю.</i> Економічна суть поняття «заробітна плата»	63
<i>Яценко Н.А.</i> Актуальні питання впровадження управлінського обліку запасів на сільськогосподарських підприємствах	65
<i>Кравченко М., Дяченко Є.</i> Методичні підходи до аналізу стану та ефективності використання основних засобів	67
<i>Наріжна С.</i> Концептуальні основи обліку нематеріальних активів підприємства	71
<i>Волчанська Л., Таран Р.</i> Нормативне та інформаційне забезпечення обліку і контролю розрахунків з постачальниками на підприємстві	73
<i>Васильєва В., Коновалова О., Дмитренко А.</i> Методика аналітичних процедур при аудиті витрат на виробництво	77

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ

<i>Атамас О.П., Атамас І.О.</i> Актуальність забезпечення інформаційної безпеки сучасного підприємства....	80
<i>Генієвська О.</i> Механізм управління фінансовою безпекою підприємства	81
<i>Атамас О.П., Гущина А.Д.</i> Удосконалення поняття «механізм управління» в системі фінансово-економічної безпеки підприємства.....	82
<i>Демченко А., Ткаченко О.</i> Виробничі витрати як об'єкт управління фінансово-економічною безпекою ...	83
<i>Зайченко Р.</i> Сучасні методи управління витратами підприємства	84
<i>Капащина А.О.</i> Формування економічної безпеки підприємства в сучасних умовах господарювання.....	86
<i>Ковцун А., Васильєва Л.</i> Сутність та характеристика факторів, що впливають на рівень ризику підприємства	88
<i>Козленко І.</i> Управління персоналом як важливий напрям сучасної теорії менеджменту	89
<i>Кравченко М., Кравченко Л.</i> Підвищення рівня управління безпеки аграрного сектору в закладах професійної (професійно-технічної освіти).....	91

<i>Морозова О., Васільєва Л.</i> Властивості та функції ризику в системі фінансово-економічної безпеки.....	93
<i>Морозовська К.Д.</i> Джерела інформації для потреб оптимізації витрат в контексті формування фінансово-економічної безпеки підприємства.....	94
<i>Прокуда О.</i> Антикризове стратегічне планування у системі фінансово-економічної безпеки	96
<i>Процун А.О.</i> Обліково-аналітичне забезпечення управління виробничими запасами на підприємстві.....	97
<i>Садовий Д. В.</i> Актуальні питання формування механізму антикризового управління підприємством	99
<i>Черкаська Є.В.</i> Сутність негативних чинників впливу на стан економічної безпеки підприємства та їх характеристика.....	100
<i>Юрченко А.</i> Обліково-аналітична інформація як основа обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства	102
<i>Яковлева Н. В.</i> Впровадження моніторингу кадрової безпеки на підприємстві	104
<i>Тутика Ю., Васільєва Л.</i> Оцінка в управлінні основними засобами	105
<i>Бойко Я., Васільєва Л.</i> Облікова політика в системі обліково-контрольного забезпечення діяльності аграрного підприємства.....	106

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

<i>Бурий Д.</i> Зарубіжний досвід підтримки розвитку малого бізнесу	108
<i>Бровко Л., Хоруженко Д.</i> Аналіз динаміки податкових надходжень до державного бюджету України... <i>Гетель В.</i>	109
Особливості фінансового забезпечення аграрного виробництва..... <i>Добровольська О.</i>	110
Систематизація принципів та факторів підвищення інвестиційної привабливості підприємства в стратегічному просторі.....	112
<i>Дуброва Н.</i> Міжнародна сертифікація спеціалістів у сфері обліку та фінансів	114
<i>Жучик М.</i> Особливості фінансового забезпечення аграрного виробництва.....	116

<i>Качула С., Буштин А.</i> Специфічні риси формування доходів та прибутку сільськогосподарських підприємств.....	117
<i>Кожушко Д. В., Павленко О. П.</i> Теоретичні аспекти оцінки фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств.....	119
<i>Олійник О.</i> Організаційна модель і перспективи казначейської системи виконання бюджетів.....	120
<i>Олійник Г.</i> Зарубіжний досвід фінансування охорони здоров'я	122
<i>Орлова С.</i> Фінансові послуги банку в контексті управлінської діяльності та їх місце на ринку.....	124
<i>Павленко О.</i> Розвиток роздрібного ринку страхування України в умовах стабілізації економіки	127
<i>Попенко М.</i> Переваги та недоліки прямих податків.....	129
<i>Рубан Т.</i> Бар'єри фінансування українського сільського господарства	130
<i>Рубан Т.</i> Особливості функціонування світового ринку криптовалюти в умовах трансформаційних змін глобального економічного середовища.....	132
<i>Сидоров О., Калініна Н.</i> Зарубіжний досвід фінансового стимулювання інноваційного процесу.....	134
<i>Сірко А.</i> Сутність банківського капіталу та капітал банку	135
<i>Соколова Л.</i> Інноваційні продукти на ринку банківських послуг України	139
<i>Соловійов Д.</i> Система пенсійного забезпечення України.....	140
<i>Сосідка І.</i> Казначейство України – суб'єкт управління державними фінансами та прогнозування їх руху.....	142
<i>Цикал М.</i> Економіка України в умовах COVID-19.....	143
<i>Чоловський Д.</i> Платіжний календар в управлінні грошовими потоками підприємства	144
<i>Юрченко С.</i> Вплив інвестиційного забезпечення на формування ринку сільськогосподарської техніки.....	146
<i>Солодовникова І.</i> Особливості формування цінних паперів на фінансовому ринку в умовах глобалізації економіки	148